

Erdészeti Lapok

Alapítva: 1862-ben

CLVIII. évfolyam
2023. December

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata

www.oee.hu

A TARTALOMBÓL:

30 ÉVESEK AZ ÁLLAMI ERDŐGAZDASÁGOK
A MEGOSZ 2023. ÉVI NAGYRENDEZVÉNYE VESZPRÉMBEN I.
ERDÉSZ-ÖKONÓMUS TALÁLKOZÓ ÉS RENDHAGYÓ ÜZEMGAZDASÁGTAN ÓRA
140 ÉVES AZ ÁSOTTHALMI ERDÉSZETI OKTATÁS
AZ ERDŐMÁNIA MAGAZIN
AZ ELSŐ MAGYAR NYELVŰ ERDŐPEDAGÓGIAI KÉPZÉS SZÉKELYFÖLDÖN

Fény-Kép-Ész

Egy víztükörnyi Erdély a Bakonyban

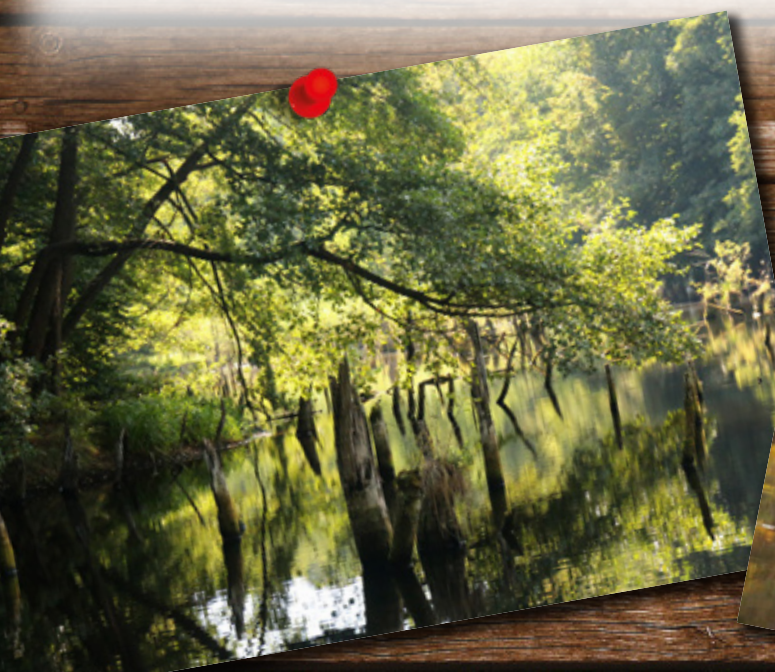
Az ugori erdők korábban is gyakran látogatott területek voltak a vadászatot kedvelők számára. Nem véletlenül esett az akkori erdőbirtokos, *gróf Eszterházy Pál* választása a Somberek-séd völgyében megbújó Hamuházi-rétre. Az erdő mélyén rejtőzködő apró tisztás háromemeletes vadászkastélynak adott otthont, melynek alsó szintje kőből, felső szintje és szép terasza fagerendából épült. A gyönyörű szálerdőben megbújó négy kő- és egy faépületet, udvarán hatalmas fenyőkkel, méltán nevezték a Bakony legfestőibb fekvésű vadászlakának, Hubertlaknak. 1967-ben a kastélyban tűz keletkezett, és a felső emelet leégett, az alsó pedig megrongálódott. Felújítására sajnálatos módon nem került sor, helyette a grófi lakosztályból vadászházat, a gondoki lakásból pedig étkezőt és konyhát alakítottak ki.

Innen nem messze, az erdő sűrűjében, hatalmas fák ölelésében találjuk a Hubertlaki-tavat. Népies nevén bakonyi „gyilkos”-tónak is említik, melyet az Erdélyben található Gyilkos-tó után kapott, mivel a tájképe hasonló látványt nyújt.

A már említett Hamuházi-séd forrásai táplálják a mesterséges gáttal körbezárt völgyet. A tó az 1980-as években vaditónak készült. Helyén egy égeres erdő állt, melyet a tükörsima tóból kiálló élettelen facsonkok ma is jeleznek. Egyikből-másikból – a környező erdőnek köszönhetően - új élet sarjad. Gótéak, békák, szitakötők és a vízimadarak számára is fontos erdei vizes élőhely.

A végtelen nyugalmat és csendet erdei iskolás csoportok vidám nevetése, lármája zavarhatja csak meg. A közelben lévő Bakonyi Kisbetyár Erdészeti Erdei Iskolából induló Hubertlaki Erdei Tanösvény útvonala sűrű erdővel borított területen halad végig. Az ösvényt táblák kísérik, melyek segítenek megismerni a környék élővilágát, az erdészek munkáját, a területen gazdálkodó Bakonyerdő Zrt.-t, valamint a természetes és épített környezetet. A tanösvény legtávolabbi pontján elterülő Hubertlaki-tó fontos látványossága és nem utolsósorban pihenőhelye a megfáradt erdei iskolásoknak, illetve természetjáróknak.

Szöveg: **Németh Nikolett** (Bakonyerdő Zrt.)
Fotók: **Gergál-Gombási Mónika** (Bakonyerdő Zrt.)

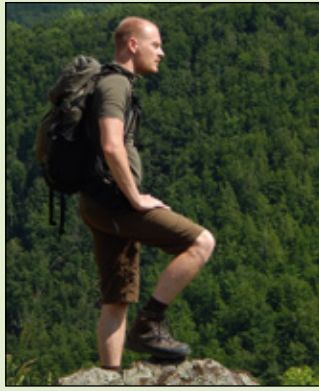
A harmadik oldal

Amikor beelapoz majd a kedves Olvasó a 161 éves Erdészeti Lapok 2023. évi december havi lapszámába, vagy végigbongészi annak tartalomjegyzékét, bizonyára feltűnik majd, hogy egyetlen, klasszikus, szűkebb értelemben vett szakmai, vagy szak-, és társtudományi cikkanyaggal sem találkozik a folyóiratunkban.

Ennek ellenére, minden reményünk szerint, ha most más formában is, de így is az erdészeti ágazat és vele az egyesületi élet sokszínű jelenkora tükröződik vissza az elmúlt időszak rendezvényeinek, eseményeinek egész sorát közre adó beszámolóinkban.

Mindez nem a véletlen, vagy valamiféle kényeszerűség, esetleg a témahiány műve, hanem tudatos tartalmi tervezés, kitartóan végig vitt szerkesztési munka eredménye.

Köszönhetően az ebbe bekapcsolódó, elkötelezett szakírói és cikkszerzői gárdának is. Akik hosszú ideje már azt a nehéz, kettős feladatot vállalták magukra, hogy az ágazatot érintő aktuális témakörökről, a megkerülhetetlen nemzetközi kitekintésekről, a legújabb kutatási eredményekről, tudományos igénnyel, de ismeretterjesztő megfogalmazásban adjanak közre, elengedhetetlenül fontos naprakész információkat.

Apró lépésekben, kimondva és kimondatlanul, elsősorban a szakmai szemléletformálást és az erdőgazdálkodás sokrétű problémabalmazának egyes kérdésköreire adott megoldási javaslatokat igyekeztünk a fókuszban tartani. Nem feledve az egyesületi vonatkozásokat, az egyesületi élet fontosságát sem.

Természetesen nem döntünk hátra. Érezzük a biányát a tő mellett, az ökonómiai, a műszaki, a kapcsolódó faanyagtudományi ismeretek rendezetesebb közé tételének. Jelentős erőket igyekszünk ebben az irányban mozgósítani a tartalom-szerzés terén.

S bár evidensnek tűnik, de mégis ki kell mondanunk, hogy a folyóiratunkban megjelentetni csak megírt(!) cikkanyagokat lehet.

A jövőre nézve csak kérni és biztatni tudjuk minden ágazati, és társ szakterület képviselőjét, művelőjét, hogy „fogjon tollat” és írjon, mert így lehet a legteljesebben jelen a szakmában.

Kívánom, hogy 2024-ben, kortól s nemtől, s minden nehézségtől, akadálytól függetlenül, még többen kapcsolódjanak be patinás szakfolyóiratunk tartalmának további gazdagításába és ezzel közös céljaink megvalósításába!

Nagy László
főszerkesztő

Erdészeti Lapok

Az Országos Erdészeti Egyesület havonta megjelenő folyóirata

CLVIII. évfolyam
12. szám (december)

A kézirat lezárva: 2023. december 11.

A címlapon: Ünnepi díszben

Fotó: Nagy László

FŐSZERKESZTŐ: **NAGY LÁSZLÓ**

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE:

HARASZTI GYULA

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

dr. Csóka György, Duska József,
Elmer Tamás, dr. Girbovszki Zoltán,
Kiss Csaba, Lomniczi Gergely, Puskás Lajos,
dr. Schiberna Endre, Sipos Sándor,
Szentpéteri Sándor, Wisnovszky Károly

SZERKESZTŐSÉG:

1021 Budapest, Budakeszi út 91.

Telefon: 06 (1) 201-6293

Mobil: 06 (20) 330-3462

e-mail: erdlap@oee.hu

www.oee.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület,
1021 Budapest, Budakeszi út 91.

Lévelelő: 1021 Budapest, Budakeszi út 91.

FELELŐS KIADÓ: **KISS LÁSZLÓ elnök**

Nyomdai előkészítés: WOW Stúdió Kft.

Olvasószervező, nyelvi korrektor:
Lelkő Illdikó

Nyomdai munkák:

Virtuóz Nyomdaipari Kft., Budapest

Felelős vezető: Tolonics Gergely

Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Felvilágosítást
a lappal kapcsolatban az Egyesület ad.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyil-
vántartásba vesszük. A cikkek, írások nem
feltétlenül azonosak a szerkesztő véle-
ményével, azok tartalmáért mindenkor a
szerző felel. Honoráriumot megegyezéséssel
csak felkért írásokért,
illetve grafikai munkákért fizetünk.

ISSN 1215-0398

A tartalomból:

Elmer Tamás: Évzáró főtítkári gondolatok 2023-ban 502

Dr. Schiberna Endre:

30 évesek az állami erdőgazdaságok 503

Szabados János:

Az állami erdőgazdálkodás átalakulása 507

Dr. Schiberna Endre: Erdész-ökonómus találkozó
és rendhagyó üzemgazdaságtan óra a Közgazdasági

Szakosztály szervezésében 509

A MEGOSZ 2023. évi Nagyrendezvénye

Veszprémben I. 510

Andrésiné dr. Ambrus Ildikó, Andrési Pál:

140 éves az ászothalmi erdészeti oktatás 514

Dr. Heil Bálint:

Prof. dr. Albert Leventét köszöntöttük Sopronban 516

Dr. Hirka Anikó:

Újjáalakult az MTA Erdészeti Tudományos Bizottsága 518

Dr. Andrési Dániel, Sipos Sándor: Az alföldi erdőkért 519

Bajnai Csaba, Lévárdi György:

Fókuszban a szarvasfélék agancstő megbetegedése 520

Kárpáti Béla:

Burkolt gyökerű csemetek használata Csehországban 521

Dr. Bárány Gábor:

Főmérnöki értekezlet házigazdája volt a KEFAG Zrt. 522

Merena Rudolf, Lomniczi Gergely:

Az Erdőmánia Magazin 523

Kádár Tibor Sándor: Az első magyar nyelvű

erdőpedagógiai képzés Székelyföldön 526

Börcsök Zoltán, Dr. Bak Miklós:

A vénic-szil faanyaga, faipari tulajdonságai 529

Dr. Major Tamás, Kovács Pál:

A fakitermelés és a faápolás korszerű kézi eszközei 531

Vers Balázs:

Vas megyében járt az Erdőművelési Szakosztály 533

Szöke-Wittich Réka, Kaszab Fruzsina:

Erdészeti Szakkonferencia Komandón 533

Tóth Szilárd:

Útfelújítás és vadgazdálkodás a Zalaerdő Zrt.-nél 534

Gerely Ferenc: Szeniorok tanulmányútja a Mátrában 535

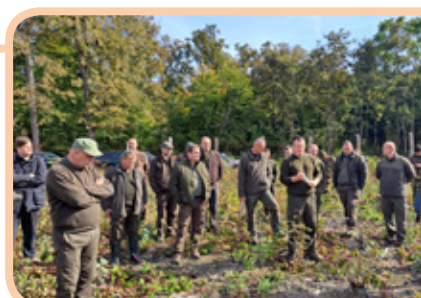
Dr. Führer Ernő: Egy tanár-diák beszélgetés emlékére... 537

Dr. habil. Frank Norbert:

Jablánczy Sándor születésének 115. évfordulójára 539

Dr. Tóth Aladár: Amikor a fafaj és a választék

néhány óra alatt megváltozott... 540

Évzáró főtitkári gondolatok 2023-ban

Néhány évvel ezelőtt alakult ki az a szokás, már-már hagyomány, hogy az Erdészeti Lapok decemberi lapszáma a főtitkár éwertékelő gondolataival indul. Az idei évre visszatekintve első, ami tudatosan bennem, hogy valójában nem lehet önmagában értékelni egy évet. Emiatt talán most egy kicsit eltérő lesz a korábbiakhoz képest, mind-az, amit írok.

Nem fogom egyenként sorra venni, hogy milyen szép számban voltak helyi csoport és szakosztály rendezvények. Nem részletezem az Erdei Vándortábor Programban megtapasztalt pozitív visszajelzéseket, a Településfásítási Program ismételt nagy ütemét, társadalmi sikerességét, az erdőpedagógiai programjaink jövőbemutató hozadékait vagy éppen az Erdészeti Lapok színvonalát. Tettük a dolgunkat, meggyőződés szerint eredményesen.

Inkább arra szeretnék rávilágítani, hogy egy civil szervezet működése, talán kevesek által átláthatóan, mindig speciális. Nagyon tömören összefoglalva: az alapszabályban megfogalmazott főbb célok érdekében, töretlen ötletelés.

Egy-egy ötlet, elképzelés kidolgozása adott pillanatban sok, sokszor feleslegesnek érezhető, értelmében megkérdőjelezhető munkát igényel.

Legtöbb esetben a fióknak gyártjuk ezeket a koncepciókat, amelyek egy jó pillanatban előhúzva több ezer gyerek táborozását, nemzetközi erdészeti kapcsolatok erősítését, vagy éppen határon túli tagtársaink megsegítését jelenthetik.

Feladatunk kettős, a már sokszor emlegetett lehetőség-felelősség tengelyén. Felelősségünk megtölteni a fiókot, másrészt pedig türelemmel, de nem ölbe tett kézzel várjuk, keressük a megvalósulási lehetőségeket.

Ebből következik, hogy valójában egy-egy év egyesületi eredménye legtöbbször korábbi évek kitartó munkájának gyümölcse.

Az egyesületi munkáról írok, de óhatatlanul párhuzamot érzek a tő melletti erdész szakmával. Ültetünk, művelünk, figyeljük az idők szavát és munkánk gyümölcse valamikor, valakinek megmutatja magát.

Különleges lehetőség az Egyesületnél dolgozni. A befektetett munka értékteremtését közvetlenebbül, talán más szakterületekhez képest gyorsabban is érezheti az ember.

Az egyesületi „ültetési” munka egyik örömteli pillanata, amikor az erdőpedagógia van fókuszban – az Erdészeti Erdei Iskolák Nyílt Napja a Pákozdi Págyonban

Ebből lehet motivációt meríteni. Mindezt úgy, hogy közben mindennek a háttérben a magyar erdők állnak.

Egy dolgot feltétlenül szeretnék kiemelni az idei évből. Azt, hogy talán minden eddiginél többen éreztek ambíciót arra, hogy aktívan kivegyék részüket az egyesületi munkából valamely bizottságunk tagjaként, szakosztály vagy helyi csoport tisztviselőként, vagy éppen egy jó koncepcióval érkező egyesületi tagként.

Jó látni, hogy korosztálytól függetlenül egyre több tagtársunk átérzi a lehetőséget annak, hogy az Országos Erdészeti Egyesület egy olyan hely, ahol a befektetett munkánkon keresztül lehet hatni. Hatni a kollégákra, a társadalomra, a magyar erdők sorsára.

Eltelt egy újabb, véleményem szerint eredményesnek mondható év. A jövő májusi Küldöttgyűlés majd kiértékeli részleteiben pénzügyileg és szakmailag egyaránt. Évünket a tavalyi évhez hasonlóan – az egyesületi tagok adakozásának hála – kárpátaljai karácsonyi segélyszállítmány átadásával fogjuk zárni.

Talán rávilágítottam egy kicsit más szemszögből, miért gondolom azt, hogy nem lehet önmagában értékelni egy esztendő. Százötvenhetet már igen. És van még a fiókban!

Elmer Tamás főtitkár, OEE

Fotók: **OEE, SoE**

Az egyesületi „művelési” munka egyik kulcsa a szakmai rendezvények szervezése – soproni ünnep konferencia, az állami erdőgazdaságok megalakulásának 30 éves jubileumán

Fontos, hogy lássa a társadalom a munkánk „gyümölcseit” – interjú az OEE működéséről, szerepéről a bakonyi Vándorgyűlésen

30 évesek az állami erdőgazdaságok

A SoE és az OEE ünnepi konferenciája Sopronban

Az Országos Erdészeti Egyesület és a Soproni Egyetem a 30 éve átalakult állami erdőgazdaságok és az állami erdőgazdálkodás témájában rendezett szakmai napot Sopronban, 2023. november 21-én. Az esemény beleilleszkedik a 2022 tavaszán elindított együttműködési folyamatba, amelynek lényege, hogy az Egyesület és a szakosztályok minél aktívabban vegyenek részt az Egyetem oktatási tevékenységében, és támogassák az elmélet és a gyakorlat közötti párbeszédet.

A szakmai nap alkalmat adott az állami erdészeti részvénytársaságok elmúlt három évtizedének felidézésére és értékelésére, valamint a Közgazdasági Szakosztály szervezésében egy rendhagyó, aktív beszélgetésre épülő, aktuális gazdasági témákat tárgyaló üzemgazdaságtani óra megtartására. *(Lásd a beszámolót és Szabados János összefoglalóját követő cikkanyagban.)*

Zambó Péter államtitkár köszöntőjében sikeresnek nevezte azt a 30 évvel ezelőtt kialakított működési modellt, amely állami tulajdonú gazdasági társaságok kezében egyesítette a gazdálkodás, a védelmi szolgáltatások és a rekreáció hármását. A cégcsoport a mindenkor piaci lehetőségeket kihasználva meg tudta oldani azokat az új és új feladatokat, amelyek az erdőkkel kapcsolatos társadalmi igények kiszélesedéséből következtek. Ennek köszönhetően napjainkra az állami társaságok nemcsak az ország faellátásának stabil bázisát jelentik, hanem az

aktív turizmus legnagyobb szereplői is, miközben részt vállalnak a vidéki foglalkoztatásban és az ország klímasemlegességi céljainak elérésében. „Mindezt úgy, hogy a különböző híresztelésekkel ellentétben nem élik fel a rájuk bízott erdővagyonot” – emelte ki az államtitkár.

A jövőre vonatkozóan Zambó Péter az élő erdő fenntartását nevezte a cégcsoport legfontosabb feladatának. Mint elmondta, az állami erdészeti cégcsoport működése stratégiai jelentőségű Magyarország szempontjából.

A társaságok felbecsülhetetlen szerepet töltenek be az ország környezeti vagyonának kezelésében. Nincs még egy olyan természeti elem, mint az er-

dő, amelynek kezelése ilyen egységes szervezeti alagra épülne.

Egymillió hektár, az ország több mint egytizedének azonos célok szerinti fenntartása, működtetése olyan stabil háttérrel igényel, amely az elmúlt 30 évben megadatott az ágazatnak. A klímaváltozás negatív hatásai elleni fellépés és a gazdasági környezet gyors változásai pedig a korábbinál is jobban igénylik az egységes szemléletet.

Fábián Attila, a Soproni Egyetem rektora az erdészeti társaságokat a mai vezetők és felszólalók egykori tablóképeivel köszöntötte. Beszédében elmondta, hogy az erdők iránti elhivatottság, a selmeczi hagyományok és az egykori professzorok által lefektetett

Zambó Péter államtitkár, Agrárminisztérium

Fábián Attila rektor, Soproni Egyetem

alapelvek minden soproni erdőmérnököt összekötnek. Ezeket az alapelveket, a fenntarthatóságot és a felelős erdőgazdálkodást a mai világ komplex problémáinak megoldásában is, egyre szélesebb körben alkalmaznunk kell.

Kifejtette, hogy a Soproni Egyetem működési modellváltása és az azóta megalkotott új mintatantervek az állami és magán erdőgazdaságok, a faipari vállalatok és a szakmai szervezetek által megfogalmazott jövőkép elérését szolgálják.

A vidék és az erdőgazdálkodás jövőjét ma olyan globális tényezők és célok

alakítják, mint az éghajlatváltozás, a biológiai sokféleség megőrzése, a vízkészletek fenntartható kezelése és a növekvő népesség biztonságos élelmszerrel történő ellátása.

Az élő kapcsolat az erdőgazdaságokkal, az oktatással és a kutatással kapcsolatos folyamatos visszajelzések, az együttműködések és a tudástranszfer erősítése feltétlenül szükséges a természeti erőforrások megőrzéséhez, valamint a gazdasági fejlődéshez. A Soproni Egyetemről továbbra is olyan diplomások kerülnek ki, akik képesek hatékony megoldásokat találni az előttünk álló kihívásokra.

Kiss László, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke felelevenítette az egykor költségvetési szemléletben működő erdőgazdaságok átalakításával kapcsolatos korabeli dilemmákat.

A szakemberek elbizonytalanodtak, hogy az addig ismeretlen működési forma és irányítási rendszer mennyiben szolgálja majd az erdővagyon megőrzését, és mennyiben lesz prioritás a társasági vagyon gyarapítása. A folyamatok befolyásolására tett kísérletek nem értek el nagy eredményt, a vonatkozó politikai döntés megszületett, és a szervezeti átalakulások 1993–1994-ben le is zajlottak.

Mindezzel párhuzamosan a társaságoknak az üzemszervezés területén is jelentős tennivalójuk akadt. Az 1990-es

évek elejére az állami erdőgazdaságok összességében veszteségesek voltak, pedig az önálló részvénytársasági cégforma megkövetelte a nyereséges működést.

Ennek következtében dönteni kellett a fedezetet nem termelő tevékenységek és üzemágak eladásáról vagy leépítéséről és a korábbi magas személyi létszám jelentős csökkentéséről. A korra jellemző dekonjunkturális környezet nyers racionalitást követelt az akkori vezetőktől. Az akkor átélt kudarcokat és elszenvedett áldozatokat ma is keserű emlékként idézte fel előadásában.

Az állami erdőészeti társaságok megalakulásának időszakát az akkor a társasági csoportot közvetlenül irányító *Szabados János* levelének felolvasásával is felidézte, amelyet a következőkben teljes terjedelemben közlünk. (*Szabados János, aki az állami erdőgazdasági társaságok megalakulásában alapvető szerepet játszott, a Pilis Állami Parkerdőgazdaság, a Mezőgazdasági és Élelmezéstudományi Minisztérium, valamint az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság korábbi munkatársa azóta, december 7-én, 79 éves korában, sajnós eltávozott közülünk.*)

A nehézségeken átlendülve az erdőgazdaságok fejlődési pályára álltak, alkalmazkodtak az új piacgazdasági környezethez, megfeleltek az egyre erősödő természetvédelmi követelmé-

Kiss László elnök, Országos Erdészeti Egyesület

nyeknek, saját tőkéküket pedig mára a kezdő szint ötszörösére növelték.

Tóth Gábor, az Ipoly Erdő Zrt. vezérigazgató-helyettese szervesen folytatta az előző előadást. Részletesen felidézte, hogy milyen mértékben alakította át az erdőgazdálkodást az 1996-ban megjelent erdészeti, vadászati és természetvédelmi zöld „törvénycsomag”, az ideiglenes vagyonkezelési szerződések és a tulajdonosi joggyakorló gyakori lecserelése.

Bemutatta, hogy a működési környezet és feltételek a későbbiekben is folyamatosan változtak, amelyek közül az

egyik legnagyobb hatású az erdőfenntartási járulékos és az erdőfelújítások normatív támogatási rendszerének kivételése volt. Ez a többször átalakított pénzügyi mechanizmus a kedvező és kedvezőtlen adottságú erdőterületek közötti keresztfinanszírozást hosszú évtizedeken keresztül biztosította.

Időközben az EU-csatlakozás javította a kereskedelmi lehetőségeket, és új támogatási forrásokat nyitott meg, a faárak pedig tartós emelkedéssel támogatták az alpműködést.

A korszakban egyre nagyobb szerepet kaptak a közjóléti beruházások, az erdészeti erdei iskolákon keresztül vállalt társadalmi feladatok, valamint az erdőgazdálkodásról kialakult közvélemény alakítása érdekében végzett aktív kommunikáció.

Kiemelte, hogy az állami erdészeti társaságok összefogásában lényeges szerep jutott az Országos Erdészeti Egyesület Közgazdasági Szakosztályának, amely a rendszeres egyeztetéseken keresztül biztosította a fontos ügyekben a közös álláspont kialakítását és a koordinált fellépést.

Schiberna Endre, a SoE Erdészeti Tudományos Intézet osztályvezetője az állami erdővagyon-gazdálkodás elmúlt 30 évéről tartott előadást. Történeti visszatekintésében kifejtette, hogy az erdészeti tudományok az erdőt már nagyon régóta egy komplex rendszernek

fontják fel, amely az emberek számára sokrétű hasznokat hajt.

Az erdészeti gyakorlatot és az erdők állapotát ugyanakkor a különböző történelmi korokban az éppen aktuális társadalmi és gazdasági kényszerek alakították: háborúk, gazdasági válságok, országrészek elcsatolása, és a korábbi erdőkielési gyakorlatok miatt leromlott termőképesség.

Az erdőgazdálkodás jelenét és közelmúltját sok kritika éri, amelyek részint nem vesznek tudomást az erdővagyon-gazdálkodás fent említett történeti örökségéről, másrészt egy kalap alá

Tóth Gábor vezérigazgató-helyettes, Ipoly Erdő Zrt.

Schiberna Endre osztályvezető, SoE ERTI

veszik a különböző természetességi állapotú faállományokat.

Az állami erdészeti társaságok vagyongazdálkodásában levő erdők 71%-át őshonos fajok alkotják, amely lassú emelkedést mutatott az elmúlt 30 évben. A fenyőfélék, valamint a nemesnyár területcsökkenése mellett a tölgy-bükk-cser-gyertyán és egyéb keménylombos fajcsoport növekedése határozta meg a változások jellegét.

A természetvédelmi szempontból legfontosabb cseres, tölgyes, gyertyános-tölgyes és bükkös faállománytípusokban az elmúlt 30 évben jelentősen csökkent az egy fajfajú egyetlen faállományok aránya, és növekvő területarányt érnek el a 2-5 őshonos fajfajssal rendelkező faállományok. Ezekben a fa-

állományokban egyre növekvő kitermelési korokat tapasztalunk, a véghasználati jellegű fahasználatok között pedig túlnyomórészt (2/3 arány felett) a fokozatos felújítógazdálkodásokat alkalmazzák.

Az állami erdészeti társaságok erdőgazdálkodási üzemei az elmúlt 10 évben folyamatos árbevételi növekedést produkáltak 15–20% között ingadozó exportaránytal, amelyhez szintén növekvő árbevétel-arányos korrigált üzemi eredmény társul, ennek értéke jelenleg 45%.

A közjóléti szolgáltatások volumene és minősége tartós növekedést mutat, amelynek finanszírozásában egyre nagyobb mértékben támaszkodnak ezen üzemág saját árbevételére, és egyre kisebb mértékben az egyéb bevételekre. A közjóléti szolgáltatások eredményrontó hatása a portfólió szintjén évi 2–2,5 mrd Ft.

Csóka Péter, a Soproni Egyetemért Alapítvány Kuratóriumának tagja az elmúlt 30 év globális erdészeti folyamataiból kiindulva vázolta fel a szakma előtt álló, valószínű jövőbeli feladatokat. Bár az erdők politikai szerepe folyamatosan emelkedett az elmúlt évtizedekben, az erdészeti több szempontból is teret veszített, a szó valós és átvitt értelmében is.

A Föld erdőterülete jelentősen csökkent, elsősorban a mezőgazdaság terjeszkedése miatt, mely számos országban a gazdasági fejlődés egyik motorja volt. Ezért sem sikerült egy nemzetközi erdészeti egyezményt elfogadni, míg a klímaváltozás, a biodiverzitás védelme és a sivatagosodás elleni küzdelem a

90-es évek óta egyezményeken alapul, melyek egyre nagyobb hatást gyakorolnak az erdőkre és az erdőszetre is.

A 2000-es évek elején, az EU-ba való belépéskor azt láttuk, hogy az erdészeti önálló politikai és pénzügyi eszköz híján itt is másodlagos szerepet játszik a mezőgazdaság mellett, holott ezt a foglalkozást, valamint a társadalom és a bolygó életében betöltött szerepe nem indokolná.

Annál is inkább nem, mert a jelen számos jelentős kihívására az erdészeti és az erdők adhatják az egyik legköltséghatékonyabb megoldást. Az erdőkkel való fenntartható gazdálkodás, a faanyag mind szélesebb körben való használata a nagy környezeti lábnyomú helyettesítő anyagok kiváltására, a körforgásos biogazdaság valószínűleg az egyetlen járható út egy valóban élhető jövő felé.

Ehhez azonban folyamatosan bővíteni kell az erdészeti tudásbázisát, új termékeket és termékáncokat kell kialakítani, és szükség van egy új gazdasági szemléletre is. Nem utolsósorban pedig javítani kell az ember és erdő kapcsolatán, mert az egyre urbanizálódó és így a természettől eltávolodó társadalmakban csökken az esélye annak, hogy helyes, a fenntarthatóságot szolgáló döntéseket hozzunk, legyen szó messze ható politikai vagy apró mindennapi döntésekről.

Dr. Schiberna Endre osztályvezető
SoE ERTI Ökonómiai Osztály
Fotó: **Pluzsik Tamás**, SoE

Csóka Péter, a Soproni Egyetemért Alapítvány Kuratóriumának tagja

Az állami erdőgazdálkodás átalakulása

Előadás a „30 évesek az erdőgazdaságok” rendezvényhez

„Nagy tisztelettel üdvözlöm Zambó Péter államtitkár urat, Kiss László urat, az OEE elnökét, prof. dr. Fábrián Attila Gábor urat, a Soproni Egyetem rektorát, dr. Borovics Attila urat, az ERTI főigazgatóját, minden kedves erdész kollégát, barátot, és nagyon köszönöm a meghívást. Igen sajnálom, hogy személyesen nem tudok részt venni ezen a szép ünnepségen.

Sem a terjedelem, sem ennek az előadásnak a megírására rendelkezésre álló idő nem teszi lehetővé, hogy tudományos igényű erdészettörténetet írjak. Csak arra vállalkozom, hogy a birtokomban lévő porosodó levelek, jegyzőkönyvek, a szakmai nyilvánosság előtt elhangzott előadások, korabeli újságcikkek és más iratok között böngészve, felidézsem ezt az izgalmas időszakot. A padlásról előszedett dossziék címeit használom vezérfonalnak, és ebbe a logikába rendezem a mondanivalómat. Időrendben a legkorábbival kezdem.

Az MDF Erdészeti és Vadgazdálkodási Szakértői Kollégium szerepe az átalakulásban

A Magyar Demokrata Fórum felkérésére Király László professzor vezetésével már 1989 tavaszától készültek szakmai állásfoglalások az erdészettel és vadgazdálkodással kapcsolatban. 1989 őszén létrejött az ún. szakértői kollégium, amelynek a választások előtt már 59 tagja volt.

Az erdésztszadalom sok kiváló és elismert szakembere a kezdetektől igyekezett a szakmát foglalkoztató legfontosabb problémákat érthetővé tenni a politikuskok számára, valamint elérni, hogy a választási és később a kormányprogramban ezek megjelenjenek. Számtalan tanulmány, állásfoglalás, előadás, véleményezés született. Csak elismeréssel lehet adózni a sok lelkes, okos, önzetlen szándéknak, amely ezekből az írásokból sugárzik.

A sok befektetett munka, tudás és energia azonban nem hozta azt az eredményt, amit az 1993 őszére a már 75 főre nőtt tagság szeretett volna elérni. Noha a Kollégium szakmai programját az MDF Országos Elnöksége elfogadta, a végrehajtásból szinte semmi nem valósult meg. Nem csak a mi szakmai közösségünk, hanem az MDF legtöbb műszaki és gazdasági kollégiumának szakértői is csalódással tapasztalták, hogy a pártpolitika nem a szakmapolitikákra építi a programjait, és a gyakorlati végrehajtásban azt figyelmen kívül hagyja. Lehet, hogy a konkrét kormányzati döntésekben nem köszöntek vissza a szakmai javaslatok, de – ha küzdelmek árán is – a végrehajtásban érvényesíteni lehetett a legfontosabb elveket.

A tulajdoni szerkezet átalakulása, az állami erdők kezelése

Az 1990-ben megalakult MDF kormányban a földművelési tárca és így az erdészet is a Független Kisgazda- és Polgári Párthoz (FKGP) került. A programjuknak megfelelően a legfontosabb politikai kérdés számukra a termőföld reprivatizációja, illetve a politikai alkuk után elfogadott részleges termőföldkárptólás volt. Ez a téma ugyan érintette az erdőket és így az erdőgazdálkodást is, de az erdész szakma jelentős részét leginkább foglalkoztató erdészpolitikai kérdés, az állami erdők ügye nem tartozott a minisztérium prioritásai közé.

Az FM Erdészeti Hivatalban 1991-től készültek a vitaanyagok és előterjesztés-tervezetek az egységes államerdészeti szervezet létrehozása ügyében. Az MDF Szakmai Kollégiuma és az OEE is kezdetektől részt vett a munkában. Még 1992 októberében is készült az Erdészeti Hivatalban olyan előterjesztés, amely ezt a koncepciót tartalmazta. A javaslat azonban már tárcaközi egyeztetésre sem jutott tovább, mivel augusztus 28-tól már törvény, illetve kormányrendelet írta elő az erdőgazdasági vállalatok részvénytársasággá történő átalakítását. Erre a kormányrendelet határidőt is szabott. Vagyis a többi állami vállalattal együtt az erdőgazdaságok átalakítására is az általános megoldás vonatkozott, kizárva a költségvetési finanszírozás vagy egyedi törvényi szabályozás lehetőségét.

A jó hír az volt, hogy a törvény az erdőgazdaságokat a részben vagy teljesen állami tulajdonban maradó gazdálkodó szervezetek közé sorolta, vagyis a teljes privatizáció és így az Állami Vagyonügynökség hatásköre alól „kimenekítette” a 22 állami erdőgazdaságot. A 19 cég, az ERDÉRT, valamint a Faipari Kutató Intézet az újonnan megalakult Állami Vagyonkezelő Rt. tulajdonosi körébe került. Három erdőgazdaság tulajdonosi jogát a Honvédelmi Minisztérium gyakorolhatta.

A szakma megosztottan reagált a fejleményekre. Az államigazgatási felügyelet alá vonás az ÁVÜ közreműködésével

már korábban, megkezdődött. A Vállalati Tanácsok által választott igazgatók közül többet leváltottak, és helyükre privatizációs biztosokat neveztek ki. Ez bizonytalanságot, ideiglenességet jelentett az erdőgazdaságok számára. Ezért a felső vezetés megnyugvással fogadta, hogy szabályozott körülmények között és a korábbi területi hatáskörben, önállóan működhetnek tovább a cégek.

Az akkoriban gyakran „tisztkarnak” nevezett erdészvezetők közül azonban sokan reménykedtek az egységes államerdészet létrejöttében. Sokan a tapasztalataik alapján tartottak egy olyan érdekeltségi környezettől, amelyben a rövidtávú profitcélok az erdő túlhasználatához, a felújítások elhanyagolásához vezetnek. Ezért a költségvetés – remélt – biztonságát tartották a legjobb megoldásnak. Az nem volt köztudott, hogy egy kormányhatározat már 1992 februárjában kimondta: az új szervezet kialakítására új költségvetési forrás nem igényelhető.

A hatóságoknál, az erdőtervezésben, a kutatásban dolgozó kollégák között is elterjedt az aggodalom, hogy a részvénytársasági forma nyereségérdekeltsége az erdők lerablására fogja ösztönözni a menedzsmentet. Az erdészeti dolgozók között pedig az a részben megalapozott félelem terjedt el, hogy a gazdasági hatékonyság a létszám jelentős csökkentését vonja maga után.

Az erdőgazdálkodási tevékenységgel integrált fafeldolgozás szerepét illetően is megosztott volt a szakma. Az álláspontokat az határozta meg, hogy milyen műszaki színvonalon állt az üzem, milyenek voltak a piaci lehetőségei, és a faipari tevékenység rövid távon előnyt vagy hátrányt jelent-e az erdőkezelésre. A kincstári erdőkezelés hívei határozottan a faipar leválása mellett érveltek.

1993. február 24-ére összehívták az I. Országos Erdészgyűlést. A meghívott szónok *Antall József* miniszterelnök volt, aki világos és határozott állásfoglalásával lehűtötte az egységes államerdészeti szervezet létrehozására, a kivételes törvényi keretek megteremtésére vonatkozó reményeket. Ennek ellenére a gyűlés résztvevői ajánlásokat fogadtak el, és elítélték az ÁV Rt.-n belüli átalakulás megkezdését.

Az aggodókat az sem nyugtatta meg, hogy a kezelt erdők magánosítására sem az ÁV Rt., sem az erdőgazdaságok nem kaptak törvényi felhatalmazást. Az állami erdő ugyan ideiglenesen – a kincstári törvény megszületéséig – az ÁV Rt. felhalmozott vagyonába tartozott, és mint tartósan állami tulajdonban maradó vagyon kikerült az ÁVÜ hatásköréből.

A tapasztaltak és a gyakorlati tapasztalatok alapján lassan megkezdődött az általános szemléletváltás az új rendszert illetően.

Az erdőgazdasági részvénytársaságok megalakulása

Az egységes államerdészet támogatói egy ideig még lobbiztak a részvénytársasággá való átalakítás késleltetése érdekében, de az erdőgazdaságok átalakítása elkezdődött, és 1994-ben be is fejeződött. Az ÁV Rt. a megalakulása után rövid időn belül egyértelművé tette, hogy az erdőgazdaságok társasággá alakításával elsősorban a vagyonkezelésnek azokat a jogi és pénzügyi feltételeit fogja megteremteni, amelyek a polgári és a piaci gazdasági körülmények között szükségesek.

Az erdő és a termőföld kivételével a társaságok tulajdonjogot szereztek a korábbi kezelői jog helyett. A vagyonértékelést követően az erdőkezeléshez nélkülözhetetlen vagyontárgyak a törzstőkébe, a privatizálható elemek a tőketartalékba kerültek. Ezzel az ÁV Rt. deklarálta, hogy csak az erdőkezeléshez közvetlenül nem szükséges vagyonelemek

értékesítésére van mód. A megalakult részvénytársaságok csak akkor kaphattak engedélyt a tőketartalékba helyezett faipari üzemek, műszaki bázisok, belterületi ingatlanok és lakások értékesítésére, ha reorganizációs okból volt erre szükség. Ezt nevezték decentralizált privatizációnak.

A vagyonértékelés és a tőkeszerkezet kialakítása mellett az átalakulás lényeges lépése volt az Alapító Okiratok elkészítése. Ezeket a dokumentumokat a cégek készítették elő az ÁV Rt. Erdészeti Portfólió, a könyvvizsgáló és a jogi osztály irányítása mellett.

Az alapítás fontos része volt az igazgatóságnak, a felügyelőbizottság tagjainak és az Rt. könyvvizsgálójának kiválasztása. A személyeket az Erdészeti Hivatallal és az ÁV Rt. által megerősített vagy kinevezett első számú vezetővel egyeztetve az Erdészeti portfólió terjesztette elő, és az ÁV Rt. Igazgatósága hagyta jóvá az Alapító Okiratban.

Az Igazgatóságokba az erdőmérnök vezérigazgatók mellett a gazdasági igazgatók kerültek be belső tagként. A külső tagok között a tudományos élet, az egyetem és az FM elismert erdész szakemberei kaptak helyet. A felügyelőbizottság külsős tagjai közé az Erdőfelügyelet és a természetvédelem vezető személyeit kértük fel. Az 1992–93. években csak néhány olyan szakmán kívüli tag került be a tisztségviselők közé, akiket a vezérigazgató külön kért. Vagyis az ÁV Rt. vezetése – ha volt is ilyen – elhárította a külső politikai megrendeléseket. Ez a helyzet az 1994. év elejéig tartott.

Az erdőgazdasági társaságok gyorsan reagáltak a változásokra. Az „új” tulajdonos megjelenése némi korlátozást jelentett a korábbi rendszerhez képest, ugyanakkor biztosította az innovatív szerelvény szabadságát. Megtanulták a Társasági törvény szerinti szabályokat, amit az ÁV Rt. a vagyonkezelői feladat ellátása során messzemenőkéig megkövetelt és be is tartott. A törvényben leírt tulajdonosi jogok gyakorlásán túl a vagyonkezelő nem szólt bele a cégek munkájába. Így az erdőgazdasági társaságok a lehetőségeiknek és a képességeiknek megfelelően önállóan alakíthatták ki a piaci körülményekhez illő működésüket és megjelenésük arculatát.

Zárszó

1984. márciustól 2002. októberig dolgoztam az erdész szakmában különböző munkakörökben. 18 év nem túl hosszú idő, ráadásul az utolsó 7 évet már nem főállásban, csak tisztségviselőként, két erdőgazdasági Rt.-ben. Mégsem tartom magam partvonalon kívülinek, mert erdész barátaimmal a kapcsolat töretlen, tagja vagyok az Egyesületnek, olvasom az Erdészeti Lapokat, mindig érdeklődve követem a szakmáról szóló híreket.

De már nagyon hosszú ideje csak a partról figyelem a szakmát. És úgy látom – kívülről –, hogy békés, nyugalmas, csendes a folyó, nincs nagy áradás, nem fenyeget jégzajlás. Zöldebb lett a víz színe, igaz, de ez nem baj. Kevesebb rönkök úsztatnak manapság, és több a madárhang. Persze minden csak képletesen értendő.

Ami feltűnik nekem, hogy nagyon sokan állnak a parton, akik velem együtt barátsággal, kíváncsisággal és értőn nézik a „folyót”. Igen, sokkal vonzóbb ez a kép a laikusok számára, mint ahogyan még 15–20 évvel ezelőtt tekintettek az erdésekre. A partról nézve a legnagyobb változás, fejlődés a közönségkapcsolat, a PR terén látszik. Lehet, hogy ezért is látom idillibbnek a képet, mint ami a valóság? Döntsék el azok, akik most „küzdnek az árral”.

Szabados János

Erdész-ökonómus találkozó és rendhagyó üzemgazdaságtan óra a Közgazdasági Szakosztály szervezésében

A Közgazdasági Szakosztály régi tervekkel valóra váltva rendezte meg rendhagyó üzemgazdaságtan óráját a Soproni Egyetem Erdőmérnöki Karán, szorosan kapcsolódva az állami erdőgazdaságok 30 éves fennállásának ünnepi rendezvényéhez. Az idén 65 éves szakosztály kezdeményezője volt a Soproni Egyetem és az Országos Erdészeti Egyesület között kiépülő szorosabb együttműködésnek, amelyben azóta is aktívan részt vesz, ahogy azt a Sopronban megtartott szakmai program is jelezte.

2023. november 21-én, interaktív konzultációval egybekötött erdészeti és vadászati üzemgazdaságtan óra keretében *Bálint Sándor*, szakosztályelnök, a DALERD Zrt. vezérigazgató-helyettese, *Hölbling Sándor* a Mecsekerdő Zrt vezérigazgató-helyettese, *Kovács Ferenc*, az Agrárminisztérium főosztályvezetője és *Lajtos János*, a Gemenc Zrt. osztályvezetője részvételével tartott panelbeszélgetést, az erdőgazdaságok megalakulására emlékező szakmai nap szerkesztéséül.

A feldolgozott témák között szerepelt a digitalizáció hatása az erdőgazdálkodás mindennapjaira, a jövőbeli fejlődési lehetőségekre, valamint szóba kerültek azok a zsákutcák is, amelyek a hatékonyságot nem növelik, legfeljebb az élet minden területén hódító információéhséget táplálják.

Lajtos János a téma felvezetésében bemutatta, hogy a jelenleg elérhető digitális megoldások az erdőmérnökök-

től új szemléletet követelnek, cserébe azonban tágra nyitják a szakmai adatgyűjtési és elemzési lehetőségeket, megteremtve ezzel a tényadatokra épülő, finomabb léptékű döntéshozatal alapjait.

Hölbling Sándor a közjóléti feladatokról szólva kifejtette, hogy az állami erdőgazdaságok körében ezek a funkciók mindinkább a fókuszba kerülnek, de finanszírozásuk egyre növekvő terhet ró a termelő ágazatokra.

Az erdészeti erdei iskolai hálózat működtetése, az erdei rekreáció infrastruktúrájának fejlesztése és folyamatos működtetése olyan közérdekű szolgáltatás, amely tartósan beépül az állami erdészeti társaságok küldetésébe. Ezen szolgáltatások ma már nemcsak a kiemelt turisztikai célterületeken, hanem az ország erdőterületeinek egyre növekvő részén válnak az erdőgazdálkodás és a társadalom fő kapcsolódási felületévé.

A rekreáció és a közönségkapcsolatok témája az egyetemi hallgatók és a résztvevők nagy aktivitását váltotta ki. Az ezzel kapcsolatos különböző tapasztalatok alapján kézenfekvőnek tűnt, hogy bár az üzemgazdaságtan ezen a téren kevés szerephez jut, az üzemszervezésre, az eredményességre és a hosszú távú működésre ezek a kérdéskörök nagy hatást fognak gyakorolni a jövőben.

Kovács Ferenc a vadászat és a vadgazdálkodás hosszú távú fejlesztési koncepcióját mutatta be, amely az ágazat sok évtizede görgetett és egyre növekvő problémáinak megoldására vállalkozik.

A vadgazdálkodás mint gazdasági tevékenység nem elhanyagolható jelentőségű, különösen a vadvilág eszmei értékénél fogva, ugyanakkor közvetett hatása más földhasználati formákra (mezőgazdaság, erdőgazdálkodás) még inkább jelentőssé teszi.

A vadászatra jogosultak egy folyamatosan átalakuló piacon tevékenykednek, amelyen egyrészt igen erős versenyhelyzet alakult ki az egyre javuló közlekedési lehetőségeknek köszönhetően, másrészt a fogyasztói szokások átalakulása is észrevehető. Mindez a vadászati szolgáltatók részéről magas színvonalú vadgazdálkodást és vendéglátást, valamint folyamatos alkalmazkodást igényel.

Bár a rendezvény lebonyolítási formáját rendhagyónak szántuk, nagyon is szeretnénk, ha a következő alkalomok révén ez a fajta témafeldolgozás és együttműködés a tárgy oktatásának megszokott részévé válna.

Dr. Schiberna Endre,
OEE Közgazdasági Szakosztály
Fotó: **Elmer Tamás/OEE**

A MEGOSZ 2023. évi Nagyrendezvénye Veszprémben I.

A MEGOSZ hagyományaihoz híven, 2023-ban is meghatározó történelmi helyszínt választott a magánerdősök találkozásának megtartására. Veszprémben – a királynék városában – rendezte meg éves nagyrendezvényét. Az eseményen Zambó Péter államtitkár (AM) és Mocz András elnök (MEGOSZ) közösen ültettek el egy veszprémi berkenyecsemét is, továbbá átadták az idei év Rimler Pál-díjait és a MEGOSZ-émlékermeket is. A kitüntetések átadása előtt a MEGOSZ elnöke tartott évértékelő ünnepi beszédet.

„Tisztelt Alelnök Úr, Tisztelt Államtitkár Urak, Tisztelt Főispán Úr, Polgármester Úr, Tisztelt Elnök Urak, igen Tisztelt Magán Erdőtulajdonosok, Erdőgazdálkodók, Erdészeti Szolgáltatók, Hölgyeim és Uraim, Kedves Barátaim!

Nagy tisztelettel és szeretettel köszöntök mindenkit a Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetségének 2023. évi Nagyrendezvényén, amelynek Veszprém, mint Európa Kulturális Fővárosa ad otthont. Füzért, Egervárt, Budapestet, Ópusztaszer, Szigetvárt, Visegrádot és most Veszprémet választottuk, mint történelmünk és kultúránk jeles településeit, ünnepségünk színhelyéül.

A várak védelmezői mindig példát mutattak, mi vagyunk az örökösök. Hasonlóképpen a magyar erdészek is példát mutattak, akik védelmezték és gyarapították a magyar erdőket. Maradandót alkottak és alkotnak a jövő nemzedékei számára. Minden fa elültetése örökséget jelent.

Kiváló, apró példáját tudom bemutatni ennek a munkának Egerváron, a Hajdu Tibor fasorral. 2018-ban az egervári nagyrendezvényünkön a vár környezetében avattuk fel az emlékművel együtt. Ezzel kapcsolatban engedjenek meg egy kis megemlékezést. Egy kedves barátomnak a következő e-mailt küldtem az idei Mindenszentek előtti napokban: „A fasor is öregszik! Megint eltelt egy év, és ismét felkeressük a temetőket, hogy hozzátartozóinkról megemlékezzünk. A Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége 2018. október 5-én Egerváron tartotta nagyrendezvényét, ahol kocsányos tölgyből és kislevelű hársból fa-

Mocz András elnök és Zambó Péter államtitkár közös faültetésen, a veszprémi MEGOSZ Nagyrendezvényen

sort ültetett, amit Hajdu Tibor kiemelkedő erdőmérnök kollégánkról – aki fiatalon itt hagyott bennünket – neveztünk el.

Azóta minden évben hazafelé jövet megállok az emlékműnél, megnézem a fasort, és emlékezem Hajdu Tibor barátunkra. Mindenszentek előtt két nappal, ma jöttem Vas vármegyéből, Hegyfaluról a szüleim sírjától, és ismét megálltam itt. Néztam a fák növekedését, ahol azt tapasztaltam, hogy öt év elteltével a kocsányos tölgy bizonyított, mind a magasság, mind az átmérő szenzációs méreteket öltött.

Az emlékmű és a fasor ma az elmúlásra és az idő rohanására emlékeztetett. Ezt a pár sort azért írtam, hogy együtt emlékezzünk, mint minden évben Hajdu Tiborról. Barátsággal: Mocz András”

Kedves Barátaim! Ha tehetik, kérem, látogassanak el Egervárra! Talán párszáz év múlva ott is marad néhány példány az elültetett 350 fácskából, mint ahogy Ötvöskönyiban a kastélyparkban még mindig él egy hatszáz év körüli hársfa.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! A mintegy kétszázharmincezer hektár erdőtelepítés, az Országfásítási Program, minden egyes fa és bokor elültetése előre mutat, igazolja az erdész hivatását. Természetesen ez nemcsak Magyarországra igaz. Úgy vélem, hogy felértékelődtek az erdők Európában, sőt az egész világon egyaránt.

Az emberiségnek be kell látnia, hogy az erdő az egyetlen eszköz, ami a klímaváltozás negatív következményeit kompenzálni tudja. Ugyanakkor a gyarapításainkból adódó romboló tevékenységeinket át kell értékelni, és drasztikusan csökkenteni kell azokat. A fogyasztói társadalom szerintem nem egyenlő a mértéktelenséggel. Ez számomra nem azt jelenti, hogy nem lehet kivágni egyetlen fát sem, az erdő multifunkcionális, az erdőgazdálkodás körforgásos.

Véleményem szerint tudatos erdőgazdálkodás nélkül nem beszélhetnénk szénmegkötésről. Az ezer éves templomajtókat bizonyítékok, a fa nem tud meglenni ember nélkül, az ember nem tud meglenni fa nélkül, és remélem, templom nélkül sem!

A világ vezetőinek be kell látni, hogy az erdők megtartása, fenntartása és gyarapítása az egyik legfontosabb cél, amire áldozni kell.

Társadalmi elvárás minden nemzet számára az erdők ökológiai szolgáltatása. Az erdő akkor is szolgáltat, ha nincs benne haszonvételi lehetőség. Az erdő fenntartásához szükséges forrásokról gondoskodni kell úgy, hogy a mezőgazdaság támogatása ne csorbuljon.

Külön alapot kell teremteni, amely szektorsemplicitesen, határokon átnyúlóan gondoskodik erdeinkről, és az erdőtulajdonból fakadó többlet terhet is viseli. Tárgyalásokat kezdeményeztünk az Európai Erdőtulajdonosok Szövetségével, és kértük, hogy az erdőket fenn-

tartó gazdálkodók számára kezdeményezzenek egy, a mezőgazdasági, illetve élelmiszer-ellátó rendszeren kívüli támogatási forma kidolgozását, aminek az alapja, az erdők ökoszisztéma-szolgáltatásainak hosszú távú biztosítása a lakosság számára. A CEPF megkezdte a közgazdasági elemzéseket és a pénzügyi feltételek kidolgozását. Az európai szervezet több mint 10 millió erdőtulajdonost tömörítő érdekvédelmi szervezet, amelynek tagja a MEGOSZ is.

Hosszas egyeztetés és vétók után a jelenlegi Európai Erdőstratégia már konkrét ajánlásokat ad a tagállamoknak az erdők és az erdészeti ágazatra vonatkozóan. Az ajánlások fő célja a fenntartható erdőgazdálkodás és a fenntartható erdőtelepítés, valamint az újraerdősítés előmozdítása, az erdők multifunkcionális jellegének és szénnyelőként betöltött szerepének fokozása, az erdők védelme és az erdei ökoszisztémák helyreállítása az élőhelyek és fajok megfelelő állapotának elérése érdekében, az erdők éghajlatváltozással szembeni rezisztenciájának növelése, valamint a vidéki térségek társadalmi-gazdasági fejlődésének elősegítése.

Tekintettel az EU fokozott éghajlat-politikai és biológiai sokféleséggel kapcsolatos törekvéseire, a tagállamokat – a nemzeti körülményeiknek megfelelően – kifejezetten arra ösztönzik, hogy hozzanak létre az erdőtulajdonosok és gazdálkodók számára, ökoszisztéma-szolgáltatásokra támogatási rendszert annak érdekében, hogy fedezzék a költségeket és az elmaradt bevételeket. Szerintünk a különbség apró, mi azt mondjuk, hogy csak a működő erdő legyen támogatott, és nem kizárólagosan nemzeti forrásból. Finanszírozzák ezt a szénkibocsátók, a mi cipőnk mérete sem egyforma. Valakié csak 36-os, és van, aki nagy lábbon él, akár 48-as is lehet.

Engedjék meg, hogy néhány fontosabb adatot közöljek a magyar magán erdőgazdálkodásról: mintegy 850 000 hektár erdő van magántulajdonban, több mint 500 000 az erdőtulajdonosok száma, akik a családtagjaikat is figyelembe véve, legalább ennyien szavazó állampolgárok. Lehet, hogy többen vannak, és ez nem elhanyagolható.

A bejegyzett erdőgazdálkodó 32 000 érdekeltiség körül van. 20 hektár alatti gazdálkodó 26 500 db 14 000 hektáron, 20-99 hektár közötti 4 500 db 185 500 hektáron, 10-199 hektár közötti 650 db 90 000 hektáron, 200-499 hektár közötti 300 db 88 500 hektáron, 500-999 hektár

közötti 60 db 40 500 hektáron és 1000 hektár fölötti 15 db 20 500 hektáron gazdálkodik. Az összes magánerdőből mintegy 340 000 hektár rendezetlen, tehát csak tulajdonosa van, gazdálkodója nincs. Fontos megjegyezni, hogy erdőfenntartásról csak működő erdő esetén beszélhetünk, a rendezetlen pedig nem az!!!

Szövetségünk taglétszáma 1000 alatt maradt, ahol a magánszemélyek között emelkedik a szeniorok száma. Azt szeretnénk, ha emelkedne a magánszemélyek száma is és a gazdasági szervezetek száma is, ami elsősorban az erdőgazdálkodókat és az erdészeti szolgáltatókat célozza meg.

A MEGOSZ a fenti számok tükrében látja el elsősorban érdekképviselési feladatát. Folyamatos az egyeztetés a döntéshozókkal az ágazatot érintő változásokról, törvényi és rendeleti szinten egyaránt.

Másik kiemelkedő kérdéskör a támogatáspolitikai, ahol az előkészítő munkacsoportokban tagjaink jelen vannak. A szaktárca partnerként kezel bennünket. Részt veszünk az Országos Erdőtanács munkájában, és szavazati joggal vagyunk jelen a PRO SILVA-díj odaítélésénél is. Együttműködünk a Nemzeti Agrár-gazdasági Kamarával, az ERTI-vel, a közép- és felsőfokú oktatási intézményekkel, az Országos Erdészeti Egyesülettel, a MAGOSZ-szal, a FAGOSZ-szal, a Pro Silva Hungaria Egyesülettel és még sok erdővel, természetvel foglalkozó más társadalmi szervezettel.

Szakmai munkánk javítása szükséges a szövetség életében, de, mint mindenhez, ehhez is forrás szükséges. Igyekezünk megkeresni minden lehetőséget

újabb források bevonásához, így talált rá még 2014-ben a korábbi elnökség a LIFEinFOREST „Élet az erdőkben” pályázatra, amit maximálisan sikerült a MEGOSZ tájékoztatási, tudásátadási programjába beilleszteni. A sikerre való tekintettel a program 2017-ben két évvel meghosszabbításra került, mint AFTER-LIFE program, aminek már része lett a soproni egyetemi hallgatók számára tartott előadássorozat is.

2020-ban újabb lehetőség nyílt meg, és a MEGOSZ partnerként csatlakozott a CLIMAFORCEELIFE programhoz, ami az erdőkezelés jó gyakorlatait kívánja bemutatni, és széles körben naprakész információkkal képes ellátni az erdőtulajdonosokat, erdőgazdálkodókat.

A programban öt kelet-európai ország szakemberei vesznek részt (szlovák, cseh, román, bolgár, magyar). Például Szlovákiát a Szlovák Államerdészet képviseli, a magyar erdőgazdálkodókat a MEGOSZ. Különösen fontos elem lesz az információk továbbításának a 2024-ben megjelenő KAP erdők, erdőkezelésre fordítható forrásainak erdőgazdálkodókkal történő megismertetése, a források elérésének begyakorlása.

A környezeti nevelés fontosságát szem előtt tartva, az Agrárminisztérium támogatását élvezve, az elmúlt hét évben „Erdészeti környezeti nevelés” címmel programot indítottunk az ország hat erdészeti közép-fokú iskolájában, amin a végzős diákok, technikus minősítőt végző fiatal szakemberek vettek részt.

Az előadásokon igyekeztünk felhívni a figyelmet az erdő kezelésének, a környezet alakításának felelősségére, az erdők ökoszisztéma-szolgáltatásai

Mocz András elnök (MEGOSZ) évértékelő beszédet tart

megőrzésének nélkülözhetetlen fontosságára. Az előadássorozat a hosszú távú gondolkodást, bölcs hasznosítást előtérbe helyez az erdőgazdálkodás elfogadását ösztönzi, ami meghatározó eleme lesz a jövő nemzedékek erdőben végzendő munkájának. A sok elismerő visszajelzésre tekintettel a következő években is folytatni szeretnénk az az edukációs munkát.

Erdőgazdálkodásunk beilleszkedik a meghatározó természeti és gazdasági elemek közé, azokat alakítja, de folyamatosan visszahat az erdőre minden ott megjelenő tevékenység. Akár az egyre erősödő turizmusra gondolunk vagy éppen az erdő vegetációból élő vadállományra.

A nagy létszámú nagyvad jelenléte az erdőben jelentős gazdálkodást befolyásoló tényező, ezért szükség volt a korrekt elszámolás alapjait megteremtő vadkárfelvételi útmutató elkészítésére, átdolgozására, illetve a károkozás miatt szükséges új vagy megismételt munkafolyamatok beárazására. Ennek érdekében pályázatot adtunk be, és elnyertük az Agrárminisztérium támogatását. Szerződéseket kötöttünk az útmutató átdolgozására, a szakmai lektorálásra, és idén nyáron megjelent a naprakész használható anyag.

Fontosnak tartjuk a magán erdőgazdálkodásban jeleskedő szakembereket, a magán erdőgazdálkodást segítő kollégákat és a magán erdőgazdálkodást támogatók szakmai elismerését. Korábban évi egy alkalommal egy életműdíjat adtunk át, amit Rimler Pálról nevezünk el. Rimler Pál okleveles erdőmérnök, magyar erdészóriás volt.

Az elnökség pár évvel ezelőtt átértékelte a díjazási szabályzatot, és ma már évente három szakmai kiválóság örvendhet a Rimler Pál-díjnak, és három fő részesül megérdemelten MEGOSZ- emlékérem díjazásban. Kijelenthetjük, hogy a magán erdőgazdálkodásban is vannak kiváló, tette kész kollégák, akiknek a munkássága követendő példa számunkra. A kitüntetetteknek már előre is szívből gratulálok! Természetesen van lehetőségünk magas állami kitüntetések előterjesztésére is, amely lehetőséggel élni kívánunk.

Az elmúlt évben az Országos Erdészeti Egyesülettel közösen vállaltuk be az év agrárembere rendezvény szponzorálását, ahol szakmánk kiválóságai – akiknek egyben kiemelkedő a társadalmi szerepvállalásuk –, az agrárium ágazataként – elismerve közösségi és szakmai tevékenységüket – Az Év Er-

dőgazdálkodója díjat vehetik át. A díjátadás tizenegy kategóriában történik. Ez a rendezvény is erősíti az ágazat társadalmi elismertségét, az erdész munkájának fontosságát és társadalmi megítélését.

A MEGOSZ támogató forrását a magán erdőgazdálkodás meghatározó erdészeti vállalkozásai biztosították a múlt évben, és remélem, biztosítják ezután is minden évben. Nagy tisztelettel megköszönöm a felajánlásokat a díjazottak nevében és a MEGOSZ nevében is.

Ki kell emelnünk pályázati forrásaink közül a táboroztatásokra kapott lehetőségeket, amelyeket az Agrárminisztérium, a korábbi Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Miniszterelnökség biztosított. Legszerosabb a kapcsolatunk az erdélyi magán erdőgazdálkodókkal, ezért az ottani erdőgazdálkodásból élők gyermekei kapták meg az anyaországi látogatás lehetőségét, mintegy háromszázötvenen. A környezettudatos nevelést, a Balatont, Vajdahunyad várát, a házi hamburgert, a csapatépítést, a tájházias kézműves foglalkozásokat és még sok más, minden évben értékelték, és megköszönték könnyeket csalogató leveleikben.

Itt szeretnék köszönetet mondani *Szakács Sándornak* és családjának a szervezésben nyújtott segítségükért.

Kedves Barátaim! Szólnunk kell az évek alatt rendszeressé vált külföldi tanulmányutak lehetőségéről és szükségességéről is. A forrást a résztvevők önrészen felül az Agrárminisztérium és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara biztosította. Támogatás nélkül nem valósulhatott volna meg egyszer sem, ezért hálás köszönetemet fejezem ki a szakértőnek, ezen belül az Erdőkért és Földügyekért Felelős Államtitkárságnak és a kamara vezetésének!

Szükségesnek is tartjuk az európai tekintést keletre és nyugatra egyaránt, délen is jártunk, és remélem, az északi országok erdőgazdálkodásába is betekinthetünk. Nyugodtan mondhatom, minden államban mást láttunk, de mindenhol fontos információt, muníciót kaptunk a hogyan továbbhoz. Például tavaly Németországban, ahol este tíz órakor lekapcsolták a villanyt, demonstratív táblák hangoztatták, hogy itt nem akarunk nemzeti parkot. Tartományi, társadalmi szócső, egy energiabomba asszonyosság hangoztatta és képviselte az erdészeti fontosságát nap mint nap a médiákon keresztül. A szakmaiság egyébként jeles, egyetértve a lépőkö-elmélettel is!

A szövetség napi legfontosabb feladata mindig a magán erdő működőképességének a javítása volt, és ez a feladat köti le minden percünket ma is. Munkánk legfontosabb része az erdészeti ágazaton belül, a szektorok között, egymás érdekeltségeit tiszteletben tartva, a magán erdőtulajdonosok, gazdálkodók és az erdészeti szolgáltatók boldogulásának elősegítése. Egy biztosan kijelenthető, tevékenységünkkel szektoroktól függetlenül mindnyájan a magyar erdőt szolgáljuk!

A 2017-es Erdőtörvény módosításának és végrehajtási rendeleteinek cizellálása még a mai napig tart, a jobbítás szándékával. Természetesen vannak megoldandó feladatok. A megbízási szerződések kivezetése a rendezetlen erdőterületek drasztikus növekedéséhez vezetett, amelynek orvoslására megjelentek az erdőhasználati jogcímei.

A gazdálkodásba vonás lehetősége adott, meg kell tanulnunk használni a jogi lehetőségeket. Nem lehetetlen, saját cégünk maradéktalanul végzett ezzel a feladattal. Akiknek erdőfelújítási kötelezettségük volt, kimondottan örültek a változásnak, és eszük ágában sincs újból gazdálkodni. Ezekben az esetekben a tulajdonos nem vonható felelősségre! A kivezetés az uniós pályázattal érintett területeket, mintegy 13 000 hektáron mentesítette a futamidőre. A rendezettség megteremtése folyamatosan zajlik.

Állandó napirenden van, és megoldást keresünk az osztatlan közös tulajdon felszámolására, az erdőgazdálkodási üzemméret újragondolására, a fatermék termelő általi értékesítésének adóvonatára és a korlátozások működőképes kompenzációjára.

Tisztelettel jelentem, a Vidékfejlesztési Programra allokált 106 milliárd forint észszerűen felhasználásra került, kifuttatása folyamatos. Néhány adminisztratív segítségre még szükségünk van, amelyek technikai jellegűek. Köszönjük, jól esett a magán erdő számára.

A Közös Agrárpolitika az ágazat számára 310 milliárd forintot biztosít, amely összeg a magyar erdőgazdálkodás felzárkóztatását kell hogy szolgálja. Ha jól sáfarkodunk a felhasználással, biztosan mondhatjuk, hogy megcselekedtük, amit megkövetelt a haza. Tisztelettel kérem a döntéshozókat a racionálisan átgondolt forráselosztásra, mert ez lesz a záloga a magyar erdőknek, a magyar erdőgazdálkodásnak, különösen a magyar magán erdőgazdálkodásnak.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Még egy dologról kell beszélnem. Jövőre lejár az

elnökség mandátuma, szövetségünknel választások következnek. Tisztem még a választások felelősségteljes előkészítése. Ígérem, hogy körültekintően, jövőbe mutatóan és a fiatalítás jegyében tesszük meg javaslatainkat.

Tisztelt Kollégák, Kedves Barátaim!
Ha nem is egy időben, de együtt ültünk a szakközépiskola padsoraiban, együtt koptattuk az egyetemi előadók székeit, és ez meghatározta közéleti szerepvállalásomat. Két ciklus egyesületi alelnökség, párhuzamosan MEGOSZ alelnökség, majd elnökség. Mindig az vezérelt, hogy az ágazat két szektorát békés és konstruktív együttgondolkodásban lássam és érezzem. Meggyőződésem, hogy esetemben hivatással és hitvallással a szakmaiságon felül, így tehettem a legtöbbet a magyar erdőkért és a magyar erdőgazdálkodásért.

Tisztelettel megköszönöm a bizalmat és a segítséget, amit kaptam munkám során. Külön tisztelettel és elismeréssel köszönöm meg Duska József barátom munkáját, akinek szintén az erdő jelenti az életét.

Tisztességgel és alázattal a magyar erdőket szolgáltam, és továbbra is szolgálok!

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Vendégek! Ezen gondolatok jegyében köszönöm meg, hogy mindnyájan elfogadták meghívásunkat, és az ünnepség részesei lettek. Köszönöm megtisztelő figyelmüket! *Jó szerencsét! Üdv az erdősznek!*

A magán erdőgazdálkodás kulcsszerepet játszik az erdők kezelésében, az ország faanyaggyártásának ellátásának stratégiai munkájában, a vidék népességmegtartó erejének növelésében – mondta *Zambó Péter* erdőkért és földügyekért felelős államtitkár a veszprémi nagyrendezvényen tartott ünnepi köszöntőjében.

Az ágazat korábbi teljesítőképességét is elismeri, hogy a közelmúltban meghatározott menetrend alapján az erdészeti szektor az elsők között, már 2024 februárjában számíthat a KAP pályázati kiírások megjelenésére. Új területeken nyílik lehetőség az erdőgazdálkodás támogatására, mint például a képzési, tanácsadási rendszerek kialakítására szolgáló fejezetek vagy éppen a fiatal erdőgazdálkodók vállalkozásindítását segítő kiírások. Ez a forrásnövekedés az államtitkár szerint ösztönzőleg hat a magán erdőgazdálkodás teljes vertikumára.

Cél, hogy az erdő ne tulajdonosi teherterheléssel, hanem vonzó gazdálkodási alternatíva legyen a magyar agráriumon belül. Ezt szolgálják a születő jogszabályok és a magánerdőket előnyben részesítő támogatási rendszer – fűzte hozzá. Kitért arra is, hogy megfelelő ösztönzést kívánnak adni azok számára is, akik zöld befektetésként tekintenek erdőkre. Akik nemcsak a faanyag hasznosítására, hanem az erdők környezeti értékének növelésére is alapoznak. Ezért a Közös Agrárpolitika erdészeti támogatásainak jelentős részét zöld célkitűzés-ként fogalmazták meg. Felhasználásukkal növelhető az erdők alkalmazkodóképessége, erősíthetők a klímaváltozást csökkentő hatásai, tudatosan fejleszthetők az erdei ökoszisztéma nem anyagi jellegű szolgáltatásai.

A Nagyrendezvényen köszöntőt mondott *Győrffy Balázs*, a NAK elnöke, *Porga Gyula*, Veszprém polgármestere és *Cseh Tibor András*, a MEGOSZ főtitkára is. Az ünnepi beszédeket követően a 2023. évi MEGOSZ kitüntések átadására került sor.

(Folytatjuk)

MEGOSZ

Fotó: **MEGOSZ, AM**

Zambó Péter államtitkár (AM) is köszöntötte a megjelenteket

140 éves az ásoththalmi erdészeti oktatás

1883. október 10-én nyitotta meg kapuit Szeged-Királyhalmon, a mai Ásotthalmon a történelmi Magyarország első erdőőri szakiskolája. Akkor két tanárral és 11 tanulóval kezdődött el a máig tartó erdészeti oktatási-nevelési folyamat. Az eltelt közel öt emberöltő nagyon hosszú idő. Ebbe két világháború, többféle társadalmi forma is belefért, és minden történelmi esemény nyomot hagyott az iskolán.

Az iskola a kezdetektől napjainkig folyamatosan az erdészeti szakoktatás szolgálatában áll. Az elmúlt évtizedek során közel 5500 nappali tagozatos diák mellett több mint 5000 tanfolyami képzésben részt vevő diák szerzett szakmai végzettséget az ódon iskolafalak között. Tanulmányaikat 25 igazgató irányította, és a sok ezer tanulót több mint 170 tanár oktatta.

November 24-én közel száz vendég tisztelte meg az Alföldi ASZC Bedő Albert Erdészeti Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium alapításának 140 éves jubileuma alkalmából rendezett ünnepséget. Megjelentek többek között Sepsikőröspatak-Kálnok és a térségi települések polgármesterei, az Agrárminisztérium illetékes államtitkársága, az Agrárszakképzési Centrum, az Országos Erdészeti Egyesület, a MEGOSZ, a Soproni Egyetem, valamint a belföldi és határon túli társ oktatási intézmények, továbbá az alföldi erdőgazdaságok vezetői.

Elsőként *Andrésiné dr. Ambrus Ildikó* köszöntötte a vendégeket, majd mutatta be az iskolában folyó „*hidépítést*”. „*Nekünk már csak az a feladatunk, hogy hidat építsünk a múlt és jövő között, és hogy ennek a hídnek a pillé-*

reibe beleépítsünk mindent, amit a múltból a jövőbe átvinni érdemes” – Wass Albert ezen gondolataival üdvözölte az igazgatónő az ünnepség résztvevőit.

Beszédében röviden bemutatta azt a fejlődést, amelyet az iskola az elmúlt közel másfél évszázad alatt elért. Napjainkban 15 épületben, 5 évfolyamon, 14 osztályban közel 250 diák tanul, 42 oktató irányításával.

Az igazgatónő kitért az alapító névadó Bedő Albertre is, akinek a nevét 1962-ben vette fel az iskola. 2001 óta az intézmény szoros kapcsolatokat ápol Bedő szülőföldjével, Kálnokkal. Ennek a kapcsolatnak az eredményeként került Kálnok főterére 2007-ben a Stróbl Alajos által készített Bedő-szobor egyik másolata.

Az első kálnoki látogatásakor az unitárius templomban az istentisztelet alapigéje Pál apostol Tituszhoz írt leveleinek alábbi részlete volt: „*Minden dologban magadat add nemes tettek példaképéül, a tudományban a romlatlanságot és a méltóságot mutatva.*” Bedő Albert is így élt és így dolgozott szeretett hazájáért és a magyar erdőért. Az iskola mai oktatói Bedő példáját követve igyekeznek a magyar erdők

ügyét szolgálni, ennek megfelelően oktatni és nevelni a diákokat.

Dr. Horváth József, az Alföldi Agrárszakképzési Centrum főigazgatója az ünnepség másik házigazdájaként köszöntötte a jelenlévőket. Beszédében az iskola korábbi ünnepségein tett látogatásait felidézve azt mondta, hogy „*ennek az iskolának lelke van*”.

Beszédét követően Szabó Magda Hinni című versét Mihó Rebeka 13/E osztályos tanuló szavalta el. Majd Papp Renáta, Ásotthalom Nagyközség polgármestere mondta el az ünnepségre szánt gondolatait. A településalapító szakiskola napjainkban is kiemelkedő értéke Ásotthalomnak. „*Az erdészeti intézmény egy olyan unikum a településen, amely minden viszonytagságot követően is stabilan, az értékeit és a küldetését őrizve tartja magát Ásotthalmon*” – emelte ki az iskola fontosságát.

Zambó Péter, az Agrárminisztérium Erdőkért és Földügyekért felelős államtitkára ünnepi beszédében, a történeti visszatekintést követően elismerően nyilatkozott az elődökről és a jelenlegi iskolavezetésről is. „*Bizton állítbátom, hogy az ásoththalmi erdészeti iskolára méltán lehetnek büszkék az alapítók. Az erdészeti szakképzés egyik fellegvárának számít az országban*” – méltatta a patinás intézményt. Ismertette, hogy a tárca a szükséges eszközök és feltételek biztosításával segíti a legmodernebb tudás átadását. Kiemelte az elmúlt évben megalakult Erdészeti Ágazati Tudásközpont jelentőségét, amely

Andrésiné dr. Ambrus Ildikó igazgató

Zambó Péter államtitkár (AM)

Kiss László elnök (OEE)

Műsor közben – az iskola tanulói és tanárai

stabil szervezeti kereteket biztosít a diákok gyakorlati tapasztalatának megszerzéséhez. Beszédét Bedő Albert országos főerdőmester 140 évvel ezelőtt elhangzott alábbi gondolatával zárta: „*Ha az ország minden erdejénél a művelési és használati munkák teljesítése körül oly erdőörök fognak munkálkodni, mint aminőket ez iskolában nevelni kívánunk: akkor az esőt oszlató kopár homokterületek helyét áldást adó erdők fogják elfoglalni.*” Ezekre az áldást adó erdőkre pedig szüksége van a magyar társadalomnak, szüksége van az országnak – fejezte be gondolatait.

Kiss László, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke a jubileum kapcsán az egyesület iskolaalapító tevékenységére emlékeztetett, melyben kiemelkedő szerepe volt gróf Tisza Lajosnak, az OEE korábbi elnökének és az ásoththalmi iskola névadójának, Bedő Albert országos főerdőmesternek, az egyesület első titkárának. Együttműködésük eredményeként épülhetett fel az iskola, amelyre a hajdani alapítói napjainkban is büszkék lehetnek. Hangsúlyozta, hogy az iskola értékrendje ma is egybevág az Egyesület hitvallásával, amiben nagy súllyal van jelen a szaktudás fejlesztése és az ifjúság felkarolása.

Kisgyörgy Sándor, Sepsikőröspatak-Kálnok erdész végzettségű polgár-

mestere, Bedő Albert szülőföldjének képviselőjében méltatta a nagy előd emlékét, és felhívta a figyelmet annak ápolásának fontosságára. Beszédében megemlékezett az OEE 2016-os erdélyi vándorgyűléséről, amikor csaknem ezer Kárpát-medencei magyar erdész tisztelgett Bedő kálnoki sírjánál.

Az ünnepségen nemcsak az iskola 140 éves jubileumát ünnepeltük, ha-

A Bedő szobor megkoszorúzása (Zambó Péter és Kiss László)

nem megemlékezünk az iskola alapító névadójának, Bedő Albert halálának 105. évfordulójáról is. Ennek részeként Gödri Miklós Szabolcs református lelkész tolmácsolta Bedő Albert mai ünnepségre küldött égi üzenetét.

Az ünnepi rendezvény záró eseményeként a tisztelet és az emlékezés koszorúit helyezték el a meghívott díszvendégek az iskola főépületében található Bedő-szobornál, Stróbl Alajos Sopronban található eredeti szobrának másolatánál.

A megjelentek az iskola által rendszeresen szervezett jubileumi ünnepségekre mindenkor jellemző, lélekemelő eseményen vehettek részt, amit az iskola diákjai által bemutatott színvonalas műsorfolyam tett színesebbé, mely az ünnepi köszöntők sorát gazdagította. Ebben Márai Sándor és Wass Albert megidézett gondolatai többször is megjelentek.

Az ünnepséget követő állófogadáson bemutattuk a „*Királyhalomtól Ásothalomig*” című, az Ásoththalmi Bedő Albert Alapítvány gondozásában megjelent, az iskola elmúlt évtizedeit bemutató kötetet, amelyet minden vendégünk ajándékba kapott.

**Andrésiné dr. Ambrus Ildikó,
Andrési Pál**

Prof. dr. Albert Leventét köszöntöttük Sopronban

Az Erdészeti Lapokban idén ősszel az egymást követő lapszámokban szerepelt Mátyás Csaba és Faragó Sándor erdész akadémikusok köszöntése, kerek évfordulás születésnapjuk alkalmából. Most dr. Albert Levente, a Soproni Egyetem Erdőmérnöki Kara professzor emeritusának életpályáját méltatom 80. születésnapja tiszteletére. A Sopronban zajlott ünnepségen elhangzott személyes köszöntésbe több helyen beleszóltam a professzor saját gondolatait, melyeket néha leíró, néha költői formában fogalmazott meg.

Albert Levente 1943-ban született Marosvásárhelyen: ugyanott, ahol Mátyás Csaba, és mindössze három hét időbeli eltéréssel. Nyilván senki sem sejtette, hogy sorsuk később újra egymás közelébe sodorja majd őket. A pedagógus család, ahová a kised megérkezett, apai ágon csíkszentmártoni, anyai ágon székely eredetű volt, de utóbbi ágon örmény felmenői is voltak.

„Fenyőállatú volt a gyermekkorom. Gyönyörű, tüneményes játék egy olyan világban, amelyben falun még népviseletben jártak az emberek, „Dicsértessék a Jézus Krisztus!” volt a köszöntésük, és legnagyobb kincsüknek a magyarságukat tartották. Az óvón szerető család melege Marosvásárhelyen vett körül, a természet bűvöletébe vakációim alatt a Csíki-bavasokban kerültem. Áldott emlékü Apám megtanított az értékeremtő munka tiszteletére, a szeretve élés alázatát ellestem az Édesanyámtól” – írta egy visszaemlékezésében.

Erős magyarságtudata és a természet, teremtés csodájának életre szóló szeretete, tisztelete ivódott ekkor belé. A nemzeti hovatartozását nem határok, felségjelzések, elcsépelte parolák, hanem a népek olvasztótégelyében végzett napi tisztességes munkán, az embertársak tiszteletén nyugvó erkölcsi alapok mentén tanulta meg értelmezni.

Általános és középiskolai tanulmányait végig nagy szorgalommal, kitűnő eredménnyel végezte, majd 1966-ban évfolyamelsőként (magyar tagozat) tudományegyetemi vegyész (szerves kémia szak) oklevelet szerzett Kolozsváron, a Babes-Bolyai Tudományegyetemen.

„Lenyűgözött az anyag szerkezete, megismerhető törvényei, a szimbólumok, amelyekkel átalakulásait tömören képletekbe foglalják. Apám nyomdokain járva tanár lettem, az anyagi természet bűvöletében kémikus. Később rájöttem, hogy az igazi csoda maga az élet,

és figyelmem az ember s az élő természet felé fordult.”

Már másodéves egyetemi hallgatóként bekapcsolódott a Szerves Kémia Tanszéken folyó kutatásokba. A tudományos kutatáshoz való elhivatottsága ettől fogva végigkísérte pályája során. Államvizsga dolgozatában összefoglalt kutatási eredményei megjelentek a rangos *Justus Liebig's Annalen der Chemie* című szakfolyóiratban (1968).

S bár vegyészként más volt a megközelítési módja a természet megértéséhez, munkája már ekkor önkéntelenül is összekapcsolta az őt később befogadó erdész szakmával.

„Húsz évig dolgoztam a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetemen, kiváló emberek és barátok között. Tanítva tanultam szakmai igényességet és konok kitaratást tőlük: megőrizni, gyarapítani és átadni mindazt, ami érték, ami a miénk.”

Szülőföldjén szépen indult szakmai életútja. 1967 és 1987 között szerves kémiát, biokémiát és analitikai kémiát oktatott a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem Szerves Kémia Tanszékén. 1967-1970 között egyetemi gyakornok, 1970-1977 között egyetemi tanársegéd, 1977-1987 között egyetemi adjunktus volt.

De az idő előrehaladtával a társadalmi, politikai környezet egyre inkább vészjósló előjeleket hozott. 1970-ben ugyan egy éves ösztöndíjat nyert a római *Instituto Superiore di Sanita Kémiai Intézetébe*, de tíz hónapos felkészülés és felkészítés után a hatóságok végül nem engedték kiutazni.

1971-1975 között a Román Tudományos Akadémia kolozsvári Kémiai Intézetének doktorandusza volt. Témavezetője Prof. Dr. F. Hodoşan, akadémiai doktor. Doktori témája a „Sztteroid nitrát-észterek szintézise, térkémiája és elektrokémiai reakcióinak mechanizmusa”.

1975-ben a kémiai tudomány doktora címet szerzett. 1978 és 1983 között a

Prof. dr. Albert Levente a soproni hármás születésnapi ünnepségen

tanszék vezetője volt. Kutató és publikációs tevékenysége elsősorban új, potenciálisan gyógyszerhatású vegyületek szintézisére (peptidek, tiazolok, asz-triazinok, szidonok, szteroidok) és szerkeztük, fizikai, kémiai paramétereik és a biológiai hatások közötti összefüggések tanulmányozására irányult.

Egy általa szintetizált új szidon-szár-mazék hatásosnak bizonyult egyes dagános megbetegedések kezelésében. A vegyület és annak szintézise, továbbá a kezelési mód szabadalmi oltalmat nyert. A szabadalmat európai és amerikai regisztrált szabadalmakban is hivatkozták. Egy újítása nyomán készített készüléket felhasználva gyógyszer-analitikai módszert fejlesztett gyógyszerek gyors azonosítására kén-, halogén- és foszfortartalmuk mennyiségi meghatározásán keresztül. Professzorunk erre ma is méltán büszke, hiszen e munkái közvetlenül segítettek beteg emberek életét, gyógyulását.

Műszaki újításai, gyógyszer-szabadalma mellett szerződéses kutatásokat is végzett. Munkatársa, Tőkés Béla erdélyi magyar kémikus, egyetemi tanár így írt róla: „Albert Levente igazi nyereség volt a kar és a tanszék számára. Azok közé a fehérr hollók közé tartozott, akik szerves szintéziseket végeztek. Levente ez irányú munkái különböző vegyületesztályokat öleltek fel, mint az as-triazinok, szidonok, szterolok. A doktori témája a szterolnitrát észtereket

fogta át, igen érdekes szemszögből". (Tőkés Béla: Négymenetes spirális erőtér. Mentor Kiadó, Marosvásárhely 2011, p. 231).

Amikor a Ceaușescu-rendszer egyre szigorúbb lett, a román állam nem vett fel több hallgatót a marosvásárhelyi egyetemre, meg akarták szüntetni: így Albert Levente is állás nélkül maradt. Ezért nehéz döntést hozott: hivatalosan kérvényezte, hogy a családjával költözhessen át Magyarországra! A totalitárius rendszer bosszúja nem váratott sokat magára, 24 órán belül kitétek az állásából, egyetemi irodájából a könyveket kilopták; feleségét – aki némettanár volt – szintén azonnal menesztették! Könyörtelen logika rejlett emögött, elsősorban azokkal bántak így, akik fiatalokat képeztek, tanítottak, így veszélyt jelentettek a rendszer jövője szempontjából. Albert Levente munkakönyvébe beírták, hogy a jövőben kizárólag szakképzetlen munkás lehet, vagy bányában dolgozhat! A mai, fiatalabb olvasók ezt már elképzelni, elhinni is nehezen tudják talán. Nem volt csoda, hogy ezek után eleinte sehol nem kapott munkát, majd végül egy börgyárba vették fel bedolgozónak segédmunkára.

A mai Magyarországra átköltözéséről így írt *Mielőtt szülőfölded hazára cserélnéd* című versében: „*Mielőtt Sorodnak feszülsz, növessz új szívet, A régi úgy is itt hagyod, S ha nem akartál szemfedőnek szülőföldet, Az anyád ígérte könnyű álmot se álmodhatod. Mielőtt szülőfölded hazára cserélnéd, Kérjed buzgón, epedve Istenedet, Hogy elberdált kincseidért cserébe, Kérdésedre baráti szó legyen a felelet.*”

1988-ban családjával Veszprémbe költözött, ahol a napi megélhetésért kellett újra küzdenie. 1989-1991 között a Nehézevegypari Kutatóintézetben kapott munkát, majd 1991-92 között a MTA Műszaki Kémiai Intézet tudományos főmunkatársa volt. Ebben az időszakban új, potenciális növényvédőszeret állított elő ipari megbízások alapján. Emellett tanulmányozta a természetazonos aromaanyagok előállításának lehetőségeit és a nemvizes közegben zajló, enzimekatalizált reakciókat is. S bár munkája eredményeit gyakran nem publikálhatta, hiszen azok ipari termelési folyamatok titkos módszertanát képezték, mégis továbbra is kitartott a tudományos egyetemi kutatói és oktatói pályája mellett. És kitartása hamar meghozta gyümölcsét. Előbb, 1990-ben, elnyerte a kémiai tudomány kandidátusa tudományos foko-

zatot, majd 1992-ben állást ajánlottak neki a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetemen.

Ő maga később így írta le élete ezen nehéz szakaszát: „*1988-ban Veszprémbe költöztünk, ahol kutató vegyészként dolgoztam, és arra vártam, hogy ismét katedrára kerülhessek. Vágyam 1992-ben teljesült, azóta Sopronban, a Kémia Tanszéken tanítok. Az egyetem a Selmeci Hagyományok szellemében befogadott, és mindenben támogatta a munkámat. Hálám jeléül szétszórom magam körül apró szellemi gyöngyszemeimet. Olykor versben is. Nem kérek cserébe semmit, hiszen barátokra lettem, mindent megkaptam. Öröm, hogy adhatok. Néha azért elbújok, s titkon meglesem, hogy lehajol-e valaki a gyöngyszemeimért.*”

1992-től Sopronban az Erdészeti és Faipari Egyetem Erdőmérnöki Kar Kémia Tanszékén folytatta a tevékenységét. 1992–1999 között egyetemi docensként dolgozott, 1999-ben megszerezte a habilitált doktor címet, majd 1999–2013 között egyetemi tanár (professzor) volt.

Új otthonában egyre szélesebb körben bontakozott ki oktatói, vezetői és egyetemszervezői tevékenysége. 1992-től az általános, szerves és szerves kémia tárgyak felelőseként oktatott az Erdőmérnöki és a Faipari Mérnöki Karokon, minden képzési szinten. Több mint egy évtizeden át részt vett a Csíkszeredára és Székelyudvarhelyre kihelyezett tagozatokon folyó mérnökképzés szervezésében és az oktatásban. Részt vállalt egyetemi szakmai továbbképzésekben, vendégoktatója volt a Berzsenyi Dániel Főiskolának, vendégprofesszora az Université de Pau et des Pays de l'Adour egyetemnek. Több OTDK díjas hallgató mentora, diploma-

tervek témavezetője volt. A Kitaibel Pál Környezettudományi Doktori Iskola Tanácsának tőrzstagja, programfelelős.

Tudományos kutatási területe a növényi kémia, az erdő, a fa és a faanyag kémia. A klímaváltozás megrázó erejű kihívásainak idején máig is kiemelt szerepet kapó új kutatási területeket honosított meg akkoron a Kémiai Intézetben: az erdei fák környezeti hatásokra adott válaszreakcióinak, stresszérzékenységének biomarkerek mérésével történő tanulmányozásában, antioxidánsai szerepének és kinyerési lehetőségeinek tanulmányozásában, a faanyag és a faipari technológia színes fahibák keletkezésének kémiájában, a járulékos anyagok keletkezésének, megoszlásának és akkumulációjának vizsgálatában, a különböző fás szövetek kémiájában nemzetközileg is jegyzett eredményeket ért el. A tudományos munkáira visszamutató idézetek száma az elmúlt 10 évben is még exponenciálisan növekvő tendenciát mutatott, segítségével több fiatal oktatónk, kutatónk állt sikeres szakmai életpályára.

Nemcsak az oktatásban és kutatásban, de a Soproni Egyetem vezetésében is egyre nagyobb felelősséggel járó szerepet töltött be. 1999–2009 között az Erdőmérnöki Kar Kémiai Intézetének, 2010-ben a Kémiai és Termőhelyismeretani Intézetnek volt igazgatója, 2011-ben pedig a Matematikai Intézet vezetésével bízták meg. Több cikluson át tevékenykedett az EMK Kari Tanácsának és az Egyetemi Tanácsnak/Szenátusnak a választott tagjaként. 2006–2007 között az Erdőmérnöki Kar tudományos dékánhelyetteseként, 2007–2012 között a Nyugat-magyarországi Egyetem általános rektorhelyetteseként tevékenykedett. Munkabírása minden is-

merősében tiszteletet vívott ki, nyugdíjazása után is szívesen látták, látjuk viszont Sopronban.

Szerteágazó egyetemi munkája mellett jutott még ideje arra is, hogy cikkeket, verseket jelentessen meg a *Lila Zongora*, a *Soproni Műhely*, az *Ászokcsavár* és más diáklapokban, valamint társszerzője legyen a „*Professzorok a katedrán*” című verseskötetnek.

Arról pedig, hogy az erdész szakmai közönség teljes mértékben befogadta őt, az is tanúskodik, hogy őt választotta meg az Egyetem vezetése „*Az erdészeti felsőoktatás 200 éve I-III.*” című almanach főszerkesztőjének. Olvasóink közül sokan tarthatták kézben ezt az országos díjazásban is részesült, rendkívül igényes kiállítású és rengeteg fontos, történeti adatot tartalmazó művet, sokan őrizhetjük otthon Egyetemünk szép emlékeként.

Albert Levente professzor kiemelkedő oktató-, kutató- és oktatásszervező munkásságát számos hivatalos elismeréssel díjazták: Soproni Egyetem Kiváló Dolgozója (1998); Széchenyi Professzori Ösztöndíj (2000-2003); Apáczai Csere János-díj (2004); Magyar Érdemrend Lovagkereszt (2012); A Magyar Felsőoktatásért Emlékplakett (2013); Professor emeritus (2013); Szent-Györgyi Albert-díj (2014), A Nyugat-magyarországi Egyetem Tisztelet-

beli Doktora (Doctor Honoris Causa 2014).

De számára bizonyára mindig is az általa olyannyira szeretett egyetemi hallgatók visszajelzései voltak a legfontosabbak. Oktatói-nevelői munkáját a hallgatók több mint 40 díszkorsó adományozásával minősítették. Tanítványa volt többek között *Czigány Ildikó*, hazánk első női főpilótája, aki így emlékezett vissza Sopronra és ott az egyik kedvenc professzorától tanultakra: „*Nem hagyott nyugodni régi vágyam, és felnőttem fejjel felveteliztem a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karára. Felvettek! S feltárult előttem egy színes világ, ahol a populációdinamika tudományától kezdve a kémia költészetéig mindennel megismerkedtem, mert ez az egyetem valóban gazdag spektrumát nyitja meg a mai életünkben hiányzó világnak. Az erdő matematikája, a fa testének élete, egy barackillatú nyári nap konjugált diénekre bontott analízise, vagy egyszerűen csak egy kutyatársam felismerése, ez mind része és lényege a Sopronban töltött napjaimnak, melyek nélkül kevesebb lennék...*”

Albert professzor úr ösztönösen tudta, hogy minden diákban rejlik potenciál, és az oktató feladata az, hogy segítse őt az énie kiteljesedésében, fejlődésében. Nekünk oktatóknak az a legfőbb

feladatunk, hogy támogassuk, megihlessük diákjainkat, hogy végül ők miniket oly sok tekintetben túlszárnyalva lehessenek értékes tagjai a társadalomnak, és boldog, értékes munkát gyümölcsöző életet élhessenek.

Professzor úr ezt nálam jóval szebben fogalmazta meg *Ne siess (Végzős hallgatóimnak)* című költeménye egy stófájában: *Várd ki a barangszó végét, Ne siess, Ne csak értsd, érezd is az életet, Szíveddel legyen teljes minden pillanat, Repülj, hagyd, hogy a fény, Simogassa az arcodat.*”

Szeretettel és tisztelettel köszöntünk Téged professzor úr 80. születésnapod alkalmából utólag is, kívánva további jó egészséget és gyermekeid, unokáid körében megélt szép napokat!

Dr. Heil Bálint dékán, SoE EMK
Fotó: **SoE**

Újjáalakult az MTA Erdészeti Tudományos Bizottsága

Az MTA Erdészeti Tudományos Bizottságának mandátuma 2023. év végével lejár, ezért az ősz során választásokra került sor, aminek eredményeként első körben a következő 3 évre megválasztották az Erdészeti Bizottsághoz tartozó köztisztviselői tagok (tudományos fokozattal rendelkezők) közül a 25 tagú bizottságot.

A 25 fő között az MTA doktori automatikusan szerepelnek, ami ebben az esetben öt főt jelent (*Bartha Dénes, Heltai Miklós, Lanszki József, Rédei Károly és Tolvaj László*). Emellett öt akadémikus (*Csákiné Michéli Erika, Dudits Dénes, Faragó Sándor, Mátyás Csaba és Rajkai Kálmán*) a 25 fős létszámon felül tagja a bizottságnak.

A bizottság alakuló ülésére 2023. november 20-án, online formában került sor. Ennek keretében került sor a tisztségviselők megválasztására. *Elnöknek Bartha Dénest, alelnököknek Bidló Andrást, Bejó Lászlót és Náblik Andrást, titkárnak Hirka Anikót választot-*

ták. Tiszteletbeli elnökök Mátyás Csaba és Faragó Sándor. A bizottságnak három albizottsága van (erdészettudományi, faanyagtudományi, vadbiológiai és vadgazdálkodási), amelyek vezetői az alelnökök.

Az ETB fő célja, hogy összefogja a tudományos minősítéssel rendelkező szakembereket, minél inkább bevonja őket az erdészettudományi vérkeringésébe. Ezen túl kiemelt feladatnak tekintik az erdészeti gyakorlat felé való kapcsolattartás és tudásátadás erősítését is.

A 2024-es évre konkrét célkitűzés „*A bükk és bükkösök Magyarországon*” című monográfia elkészítése és

megjelentetése. Ez a tervek szerint 2024 őszén jelenik meg, és egy tematikus akadémiai rendezvény keretében kerül majd bemutatásra.

Dr. Hirka Anikó, MTA ETB
Fotó: **MTI**

Az alföldi erdőkért

Szakmai konferencia és díjátadás Lakiteleken

Az Alföldi Erdőkért Egyesület szakmai tevékenysége 1975-ben, a Nyárfa Termesztési Rendszer megalakulásával indult. A folyamatosan változó társadalmi, szakmai és jogi környezethez igazodva az egyesület működési formája többször változott. Több változást követően 1998-tól Alföldi Erdőkért Egyesület néven végzi a tevékenységét.

Az Alföldi Erdőkért Egyesület kifejezetten erdész szakmai szervezet, amely az alföldi állami erdőgazdaságokat, a szakoktatási alapítványokat (közép- és felsőfokon), az erdészeti kutató intézetet (SoE ERTI), valamint magán erdőgazdálkodókat is tagjai között tudhat.

Az Egyesület 1995 óta évente rendez Kutatói Napokat. A Kutatói Napok helyszíne eleinte változott, most már évek óta Lakiteleken, a Lakiteleki Nép-főiskolán kerül megrendezésre. Az idei évben a szokásoknak megfelelően november első felében, november 9-én rendezték meg a szakmai napot, amelynek két fő vezértémája:

- a szürke nyár területnöveléséből fakadó kihívások az erdőgazdálkodás és a fafeldolgozás területén, illetve
- a klímaváltozás erdészeti vonatkozásai az alföldi termőhelyeken volt.

A *Csiba Imre* elnök nyitotta meg a rendezvényt, melyen közel 90 fő vett részt, de online is követhető volt a Kutatói Nap teljes programja.

A program első részében öt előadást hallgattunk meg, a következő sorrendben:

- *Dr. Tobisch Tamás, Kottek Péter, Pálfai Zsolt, Czirok István*: A szürke nyár múltja, jelene és várható jövője az Országos Erdőállomány Adattár alapján.
- *Király Éva, Dr. Borovics Attila*: Az erdőgazdálkodási üzemmódok klímamitigációs szerepének értékelése.
- *Porcsin Alexandra, Szakálosné Dr. Mátyás Katalin, Dr. Keserű Zsolt*: A fehér akác (*Robinia pseudoacacia* L.) helyzete a klímaváltozás tükrében.
- *Ábri Tamás, Dr. Keserű Zsolt*: 'Farkasszigeti' és 'Laposi' akác fajtajelöltek fiatalkori növekedésé-

Idén is a Lakitelki Nép főiskola adott otthont az alföldi szakmai rendezvénynek

nek értékelése alföldi klimatikus viszonyok mellett.

- *Dr. Benke Attila*: Nemesnyár fajtajelöltekkel kapcsolatos kutatási eredmények.

A prezentációkat követően a poszter szekció megtekintése és értékelése következett. A szekcióban 20 db poszterre szavazhattak a résztvevők.

Ezt követően a tudományos konferencia ismét szakmai előadásokkal folytatódott, melyen az előadók a következő témaköröket mutatták be:

- *Dr. Koltay András, Szidonya István, Dr. Kovács Zoltán, Likó Szilárd Balázs*: Inváziós fajok visszaszorításának lehetőségei, különös tekintettel a bálványfára.
- *Kocsis István Attila, Dr. Kincses Sándorné, László Zoltán, Dr. Sándor Zsolt, Dr. Tállai Magdolna*: Akác (*Robinia pseudoacacia* L.) mesterséges erdőfelújítás vizsgálata határtermőhelyeken a Dél-Nyírségben.
- *Dr. Keserű Zsolt, Póvikné Török Csilla, Sóvágó Emese, Rásó János*: Ígéretes fehér (Leuce-) nyár klónok vizsgálata gyenge adottságú termőhelyeken.

Az előadások végén értékelték a Kutatói Nap alkalmából kiállított posztereket, ahol az alábbi sorrend alakult ki:

1. helyezett: *Dr. Andrési Dániel, Dr. Bárány Gábor, Erdélyi Arnold, Dr. Heilig Dávid, Madácsi Sán-*

dor, Dr. Vadász Csaba: Megújult a Peszéri-erdő, az OAKEYLIFE projekt eredményei.

2. helyezett: *Dr. Bolla Bence, Szabó András*: A történelmi aszály hatásai és következményei az erdőállományainkra.
3. helyezett: *Végh Péter, Balázs Pál, Dr. Horváth Adrienn, Dr. Bidló András*: Körös-Maros közti erdők talajának szénkészlete.

A program végéhez közeledve hagyományos díjátadásra került sor, ahol az *Alföldi Erdőkért Emlékérmeket* idén hat fő vehette át: *Donkó Ferenc*, akit a NEFAG Nagykunsági Erdészeti és Faipari Zrt., *dr. Korda Márton*, akit a Soproni Egyetem, *dr. Kucsara Mihály*, akit a Soproni Egyetem, *Misó Mihály*, akit a NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt., *Nagy Miklós Igor*, akit a NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt. és *Tóth Attila*, akit a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. terjesztett fel a kitüntetésre. *Gratulálunk a kitüntetetteknek, további eredményes munkát kívánunk nekik az alföldi erdőkért!*

A Kutatói Napot rendező Alföldi Erdőkért Egyesületről bővebben a szervezet weboldalán lehet tájékozódni: www.aee.hu. A jövő évi szakmai konferenciára pedig már most várják a szervezők a témajavaslatokat!

Dr. Andrési Dániel (KEFAG Zrt.),
Sipos Sándor (Gemenc Zrt.)
Fotó: **dr. Andrési Dániel**

Fókuszban a szarvasfélék agancstö megbetegedése

Hubertusz hétvége Mátraverebély-Szentkúton

2023. október utolsó hétvégéjén került megrendezésre a Mátraverebély-Szentkút Nemzeti Kegyhely területén, immár hatodik alkalommal, az erdészek, vadászok, lövészcéhek védőszentjének, Szent Hubertusz püspöknek szentelt hétvége. A pénteki kezdő napon aktuális vadegészségügyi témában szervezett szakmai konferenciát szombaton a térség már hagyományos trófeaszemléje követte.

A szemlélt megelőzően kihelyezett trófeabírálatot tartottak a Nógrád Vármegyei Kormányhivatal illetékes munkatársai.

A rendezvény nyitányaként, 2023. október 27-én szakmai konferenciára került sor a kegyhely konferencia-központjában, az Országos Magyar Vadászkamara támogatásával, a szarvasfélék agancstö megbetegedésének aktuális vizsgálati eredményeiről.

A konferenciát ünnepi kürtszót követően a házigazda, *dr. Orosz Lóránt ofm.* kegyhelyigazgató nyitotta meg, Szent Ferencet idézve.

Az első, gondolatébresztő előadást *Lakatos István*, a Kapos-Tolnai Térség fővadásza tartotta. Hangsúlyozta, hogy a vadászati közbeszédben és szak-sajtóban gyakran emlegetett „agancstö-rothadás” és egyéb hasonló megjelölések az általa és sok más gyakorló vadász által tapasztalt elváltozásokra hibás megnevezésnek tekinthetők, mely baktériumok okozta betegségekre utalhatnak, holott az eddigi kutatási eredmények ezt nem támasztják alá.

A trófeákban tapasztalt elváltozások, melyek a kutatás megkezdését inspirálták, Somogy és Tolna megyében 25-26 éve jelen vannak. A jelenség okozta abnormális agancsok eleinte kuriózumot jelentettek a torz trófeákat kedvelő vadászok számára, de könnyen belátható, hogy emiatt jelentős anyagi veszteség éri a vadgazdálkodókat.

A jelenség nem csak a dámszarvaszt érinti, őz és gímszarvas esetében is kimutatták. Az agancstö deformációjának következtében megjelenő torz trófeák minden korosztályban előfordulnak.

A megbetegedésre utaló jelek szemmel láthatóan a rózsa folytonosságának megszakadásában, az agancstö kör keresztmetszettől történő eltérésében, a szemágak aszimmetrikus növekedésében manifesztálódnak.

Az eddigi vizsgálatok szerint domináns kórokozó nem volt kimutatható az Országos Állategészségügyi Intézetben végzett kutatások alapján. A betegséget pontos elnevezés hiányában az „agancstö körüli idült, deformáló gyulladás” -ként (*Peripedunculitis chronica deformans*, *továbbiakban PCD*) írták le munkatársaival.

Az elváltozások okának keresése során arra jutottak, hogy több mikotoxin együttes hatására bekövetkező immun-suppresszió következményeként létrejövő máj- és vesekárosodások, heregyulladás, hormonális zavarok, a csont-hám kapcsolat megbomlása szaporodásbiológiai problémákkal együttesen okozzák a kóros elváltozásokat.

A feltevések igazolását *dr. Sükösd Farkas*, a Szegedi Tudományegyetem Patológiai Intézet Molekuláris Patológiai Laboratórium vezetője által végzett vizsgálatok támasztják alá. E kutatásokra hivatkozva említette, hogy már egy 1901-es közleményből, illetve nemzetközi publikációkból is következtethetünk arra, hogy ez nem egy újkeletű betegség, illetve nemcsak hazánkban fordul elő.

Az agancs biológiai szempontból nem trófea, hanem sokkal inkább egy „szuperproduktum”, amely jelzi az egyed állapotát, genetikáját. Ebből a szempontból a vadállomány a környezeti változásokra érzékeny bioindiká-

tor, melynek jelzéseit érdemes figyelembe venni!

A patológia, mint tudományág feladata a betegségek leírása, a lehetséges okok, következmények feltárása az adott kor legmodernebb eszközeivel, melynek módszereit, eredményeit is ismertette az előadó.

A patológiai elváltozások eddigi vizsgálatok szerint valószínűsíthető okainak, következményeinek toxikológusi eredményeit *dr. Szőke Zsuzsanna*, a MATE-GBI Szaporodásbiológiai és Toxikológiai Csoport vezetője ismertette.

Az eddigi vizsgálatok alapján a trófeaeépítési zavarok mellett fellépő szaporodásbiológiai problémákat a multi-mikotoxin hatás, azaz a fusarium, aspergillus, penicillium penészgombafajok megváltozott életfeltételeire adott válaszreakciók során termelt mikotoxinok okozhatják, a takarmányként felvett növényekben.

Különösen aggasztó vizsgálati eredmény, hogy a természetes táplálék-növények analízise során, a tölgy-makkban is kimutatásra került Aflatoxin, Ochratoxin-A, Fumonizinek, Zearalenon.

Az említett aflatoxinok romló vemhesülést, a bikáknál csökkenő tesztoszterontermelést, ezáltal a „jól működő” bikák túlhasználatát, nagyobb mortalitását, a nőstényeknél elhúzódó vemhesüléseket, fejlődési rendellenességeket okozhatnak.

Dr. Szemethy László, a Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar Biológiai Intézet Agrobiológiai Tanszék vezetője a mikotoxinok napi vadgazdálkodási gyakorlatban történő

megjelenési formáiról, azok okairól, lehetséges megelőzési módjairól tartott a tőle megszokottan élvezetes előadást.

A konferencia utolsó előadójaként Dr. Sára Levente, a Semmelweis Egyetem Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika adjunktusa tartott előadást „*A dām-vad mint bioindikátor – egyes mikotoxinok kóroki szerepe egyes humán megbetegedésekben*” címmel. Előadásában ismertette a mikotoxinok jellemzőit, lehetséges humánegészségügyi rövid, illetve hosszú távú hatásait – különös tekintettel a női és férfi nemzőképtelenségre.

A konferenciát megtisztelte jelenlétével dr. Posta Katalin, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem tudományos és minőségbiztosítási rektorhelyettes asszonya, aki itt jelentette be, hogy projektet indítanak a dámszarvas teljes genomjának feltárására, melynek eredményeként nyitott könyvvé válik a dámszarvas genetikai állománya, mely

segítheti a konferencia témájául szolgáló szarvasfélék agancstő megbetegedéseinek kutatását is.

A konferenciát követően a kegyhely konferenciaterme adott otthont az első nőgrádi vadgasztronómia vacsorának. Itt a felkért éttermek (Castellum, Grabensia, Fenyves, Kékes) séfcsapatai kötelező menüként füstölt, főtt szarvasnyelvből, illetve választható menüként szarvas, fácán felhasználásával készített ételköteményekkel küzdöttek meg a zsúri és a közönség szavazataiért, őket igen nehéz döntési helyzet elé állítva.

A pénteki rendkívüli vihar okozta nehézségek gyors megoldását követően, szombaton került sor az erdészek-vadászok búcsújával egybekötött, VI. Kelet-Cserhádi Trófeaszemlére.

A szemlén a tájegység 24 vadászterületéből 18 terület tartotta fontosnak a szervezők célkitűzését támogatni, a főszezonban terítékre került gím- és dámszarvas trófeák kiállításával. Min-

den korábbinál több, 292 db trófeát mutattunk be a kegyhely területén, nem utolsósorban a jövőbeli elejtések szakszerűségét segítő céllal.

A rendezvény során, helyi kézműves termékek bemutatkozásával, családi és gyermekprogramokkal egyidejűleg bemutatásra került „*Mátraverebély-Szentkút története az írott források tükrében*”, illetve a „*Mátraverebély-Szentkút – Tér/Idő/Lélek*” könyvszemle, a Danubia kürtkvartett koncertjével megkoronázva.

A pénteki özvízvet követő, páráját ritkítóan napfényes őszi időjárás több mint ezeröttszáz látogatót vonzott a rendezvényre, remélhetőleg az erdő- és vadgazdálkodás jelenlegi kihívásainak megismerését, megértését is szolgálva.

Bajnai Csaba erdészetvezető, Kelet-Cserhádi Erdészet, Ipoly Erdő Zrt.

Lévárdi György erdészetvezető, Salgótarjáni Erdészet, Ipoly Erdő Zrt.

Burkolt gyökerű csemeték használata Csehországban

Október eleje óta tartanak már a csemeteültetési munkák szerte Európában. A Erdészeti és Energetikai Szaporítóanyag Terméktanács (EESZT) vezetése, csehországi partnerszervezetének meghívására, látogatást tett a chalcovi erdőterületen.

Az ALSOL s.r.o. római katolikus egyházi tulajdonú nonprofit erdészeti cég 42.000 ha erdőterületet kezel 6 erdészetén keresztül. Erdőfelújításait és erdősítéseiket 2016 óta alapvetően befolyásolja a lucpusztulás problémaköre. Évente átlagosan 420 ha erdőterületet kellett újraerdősíteni. Az európai trendnek megfelelően itt is alapvető a *burkolt/konténeres erdészeti szaporítóanyag* felhasználása, hiszen a felhasznált csemeték arányát tekintve ez közel 60–70 %-os.

Saját tapasztalataik alapján a konténeres csemete használatának számos előnyét használják ki. Egyrészt nagymértékben meghosszabbítható az ültetési időszak. Amíg a szabadgyökerű szaporítóanyagokkal a jelenlegi időjárási körülmények között 3-4 hónap alatt kellene megoldani az ültetéseket, addig a konténeres technológiának köszönhetően ez az időszak akár 7-8 hónapra is széthúzható. Ezt igazolja az is, hogy már október eleje óta folyik idén is az ültetési munka annak ellenére,

hogy a csemeték még zöld levélben vannak.

A második alapvető előnye a technika alkalmazásának, hogy kevesebb és szakképzettebb munkást alkalmazhatnak. Nemcsak az a cél, hogy legyen munkaerő, aki ülteti a csemetét, hanem egy kisebb, de szakmailag rutinosabb brigád álljon össze és tudjon folyamatosan dolgozni, hiszen hosszabb idő áll rendelkezésre ugyanannak a munkának az elvégzésére. Ugyanez a brigád ültetés után tovább dolgozhat az ápolási munkákban. Ennek eredményeként az erdészetek nincsenek kitéve a szezonális munkásoknak, akik alkalmazása EU-szerte jelentős problémákat okoz.

Fontos előnye még a technika alkalmazásának a burkolt csemeték jelentősen nagyobb fokú megeredése. Az erdészet szakembereinek tapasztalatai alapján a burkolt csemetéknél alig 5–10 %-os a kipusztulás, ami azt mutatja, hogy a csemeték lényegesen jobban ellenállnak a szélsőségesen meleg,

aszályos és gyakran szélsőségesen változó időjárásnak, amelyek az elmúlt nyarakat általánosan jellemezték.

A konténeres/burkolt erdészeti csemeték alkalmazása egyre inkább előtérbe fog kerülni. Ugyan ez drágább erdészeti szaporítóanyag, mint a szabadgyökerű, de a hozzáadott értéke is lényegesen nagyobb. Hazánkban még nem érezhető ennek a szaporítóanyag-terméknek a szélesebb körű szakmai igénye és elterjedése, de a gazdasági és a klimatikus viszonyok változása miatt várhatóan itthon is előtérbe fog kerülni a használatuk.

Kárpáti Béla elnök, EESZT
Fotó: EESZT

Főmérnöki értekezlet házigazdája volt a KEFAG Zrt.

2023. október 12-én és 13-án került megrendezésre az állami erdőgazdaságok főmérnöki értekezlete Lakiteleken, a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. szervezésében.

A rendezvény első napján megtartott konferencián a megjelentek az Agrárminisztérium küldötteinek előadásait hallgathatták meg. Ennek keretében többek között tájékozódhattak a nemrégiben befejeződött lakossági maximalizált árú tűzifaprogram tapasztalatairól, a szén-dioxid-kvóta kereskedelméből megvalósított mintaerdősítések aktuális állásáról, a KAP rendszerén belül megvalósítás alatt álló erdészeti támogatások helyzetéről, az erdészeti kutatások legfrissebb eredményeiről, valamint a vadászati tárgyú törvények módosításai következtében változó jogszabályi környezetről. A rendezvényt jelenlétével megtisztelte *Zambó Péter* erdőkért és földügyekért felelős államtitkár is, aki részletesen tájékoztatta az egybegyűlteket a szakma aktuális eredményeiről, kihívásairól, illetve az ágazati felsővezetés jövőbeni terveiről.

A rendezvény második napján a KEFAG Zrt. által létrehozott Innovációs

Központba és Apríték-udvarba látogattak el a résztvevők, ahol a cég kutatási tevékenységeinek áttekintésén túl megismerkedhettek annak biomasszatermelési politikájával, elképzeléseivel és eddigi eredményeivel.

Az udvar létrehozását Kecskemét legnagyobb energiatermelő vállalata, a TERMOSTAR Kft. által megvalósított biomassza-beruházása indokolta, amelynek keretében egy 20+5 MW teljesítményű, megújuló energiaforrást hasznosító biomassza fűtőmű létesült az idei évben. A beruházás közvetlen célja, hogy a városi fogyasztók biztonságérzetét alapvetően befolyásoló távhőszolgáltatás kevésbé legyen kiszolgáltatva a világgazdasági folyamatoknak, oly módon, hogy a helyben rendelkezésre álló alapanyagot vonják be a hőtermelésbe.

Következő napirendi pontként a fűtőműbe látogathattak el a vendégek, ahol *Horváth Attila*, a TERMOSTAR Kft.

ügyvezető igazgatója vezette körbe az egybegyűlteket a közvetlenül átadás előtt álló létesítményben, és válaszolt a szakemberek részéről felmerült számos kérdésre is.

A nap utolsó pontjaként a résztvevők a KEFAG Zrt. Juniperus Parkerdesztetében a cég dísznövénytermesztésével és -forgalmazásával ismerkedhettek meg, valamint betekintést nyerhettek a már több éve zajló, rendkívül sikeres településfásítási program lebonyolításával kapcsolatos mindennapi alapanyag-biztosítási és logisztikai teendőikbe.

Dr. Bárány Gábor termelési vezérigazgató-helyettes, KEFAG Zrt.

Fotó: **KECSKEMÉTI TERMOSTAR Hőszolgáltató Kft.**

Újabb 8000 sorfát ültettek el a Településfásítási Programban

Sikerrel záruktak az Agrárminisztérium által indított Településfásítási Program 2023. őszi ültetési. A harmadik alkalommal meghirdetett program keretében idén 10 ezer sorfa állt a vidéki települések rendelkezésére, amelyből 8000 darabot az őszi időszakban ültettek el, hozzájárulva ezzel Magyarország településeinek zöldítéséhez és a fával borított területek növeléséhez – tájékoztató Zambó Péter erdőkért és földügyekért felelős államtitkár.

A KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. szakemberei novemberben szállították ki az utolsó fákat az igénylő településekre, amelyek elültetése a napokban fejeződik be. Az idei évben 10 000 darab sorfa állt a magyarországi, 10 ezer főnél kisebb települések rendelkezésére, melyek közül 2000 darab a tavaszi, 8000 darab pedig az őszi ültetési időszakban érkezett a pályázó településekhez. Az igénylők között önkormányzatok, egyházi szervezetek, állami in-

tézmények és civil szervezetek is megtalálhatóak voltak.

A programot az Országos Erdészeti Egyesület koordinálta, az ültetéseket, amelyek a helyi közösségek aktív részvételével valósultak meg, erdész szakemberek segítették. Az idei évben összesen 443 település vett részt a programban, közülük 136 most először. A legkisebb résztvevő település a 32 lakost számláló Bödeháza, míg a legnagyobb Edelény (9159 lakos) volt.

A hároméves program során eddig már közel 1500 településen került sor 46 ezer sorfa elültetésére. Ezzel a Településfásítási Program a rendszerváltozás óta eltelt időszak legnagyobb belterületi fásítási programjává nőtte ki magát, amelynek eredménye nemcsak a helyi lakosság számára kézzelfogható, hanem komoly ösztönzést jelentett az erdőtelepítési pályázatokon való részvételben is.

Az ország fával borított területének növelése továbbra is az agrártárca kiemelt célkitűzései közé tartozik, amit jelez, hogy 2024-ben a Közös Agrárpolitika keretein belül az erdőtelepítési pályázatok az elsők között nyílnak meg – hívta fel a figyelmet az államtitkár.

Forrás: **Agrárminisztérium**

Az Erdőmánia Magazin

Ágazati kommunikáció a TV-ben és a közösségi médiában

Érdeklődő laikusok elérése és megszólítása volt a kommunikációs célkitűzése a 2023 júliusában debütált Erdőmánia Magazinnak, amelynek tartalmi vállalása az erdő mögött húzódó emberi tudás és munka, az erdőalapú körkörös gazdaság, valamint az erdők és a faanyag használatán alapuló gyakorlati klímavédelem bemutatása. Az Erdőmánia első évada végén képet szeretnénk adni a tapasztalatokról és az eredményekről.

„Az erdő, a fa és az ember összetartoznak. Mindig is összetartoztak. De ha azt szeretnénk, hogy megmaradjanak az erdők, szeretettel, felelősséggel és okosan kell viszonyulnunk hozzájuk. Az erdők fennmaradása és fejlődése ember és természet együttműködésén múlik. Az erdő és a fa segít, és ha okosak vagyunk, még többet segíthet abban, hogy Föld élhető maradjon” – ezzel a beköszönő szöveggel indította el Petruzsán Krisztián, az Erdőmánia arca és műsorvezetője a magazint, amelyet július és október között 13 epizódban sugárzott a TV2, októbertől pedig a közösségi médiában közvetít tematikus tartalmakat.

Az Erdőmánia kiindulópontjai

Ha 2023-ban ránézünk az erdőgazdálkodási ágazatról a köztudatban élő képre, azt látjuk, hogy az elmúlt évek sok-sok pozitív változása, kampányai, tanösvényei, az erdei iskolák eredményei, az egyes erdőgazdálkodók önálló törekvései mellett is tartja magát a régi kép: zárkózott, zöldruhás emberek,

zöld terepjáróval, nyomukban a motorfűrész brigádokkal.

A társadalom jobb esetben nem érti, rosszabb esetben nem szereti, mit csinálnak az erdészek az erdőben és erdővel. Ami nem csoda, hiszen sosem volt ismertséget és elismertséget építő, egységes ágazati kommunikáció.

A közbeszédben, azaz a kollektív befogadói tudatban az jelenik meg, amit a legszélesebb értelemben vett média közvetít, nem pedig egyes közösségek vagy egyének személyes tapasztalatai. Ezért sikeres közbeszédalkotó tényező a szélsőséges, a tényeket gyakran torzító vagy figyelmen kívül hagyó demagógia, s az ágazat ezért nem tudja egyes szervezeteinek elszigetelt kommunikációs programjai vagy a „terepen”, azaz az erdőben végzett edukációs munkája segítségével megvívni a saját tényeinek ismertségéért és az ágazati elismertségért folytatott küzdelmet.

Az Erdőmánia abból indult ki, hogy az ágazat tényeit, igazságait és eredményeit a közbeszédbe kell bevezetni. Egy kommunikációs küldetés indult útjára

idén nyáron, amelynek sikerességét szinte nem is lenne szabad értékelni néhány hónap után, hiszen ahhoz, hogy a jelenlegitől merőben eltérő úgynevezett „toposzok” épüljenek be a kollektív tudatba, hosszú idő, az üzenetek rendíthetetlen ismétlése, érdekes kommunikációs csatornák, kitarítás szükségese.

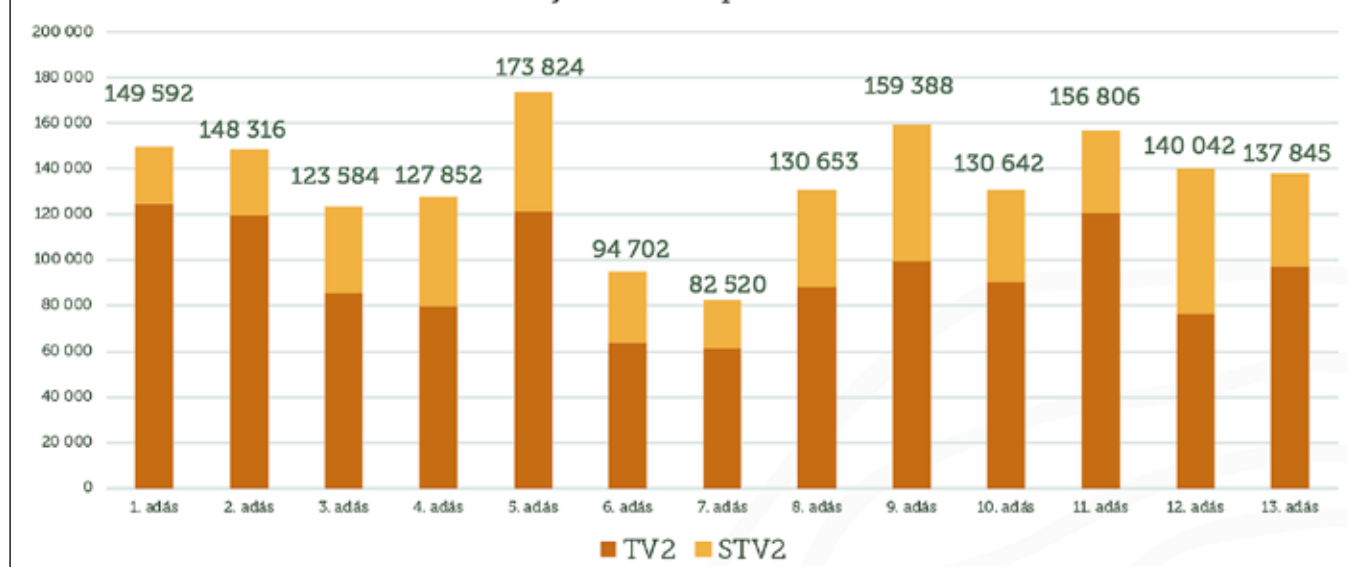
Az Erdőmánia alkotói számára is nagy kérdés volt az idei év. A TV-magazin nyáron indult el, a nézettséggel kapcsolatos reményeket ez az időszak kérdésessé tette, továbbá az sem volt evidens, hogy a rendelkezésre álló források vajon lehetővé teszik-e a vállalható elérést biztosító közösségi média-kommunikáció megvalósítását.

Mindezzel együtt a kezdeményezést ágazati oldalról bizalom és várakozás övezte, összeállt néhány kardinális tényező, ami amellet szolt, hogy most kell elindítani ezt a programot.

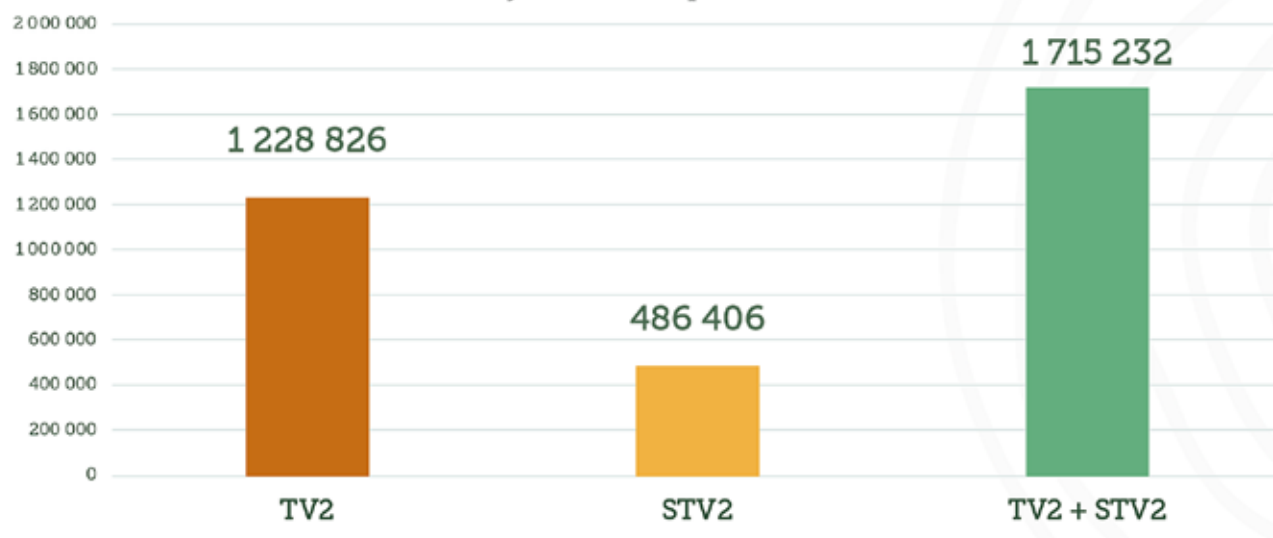
Tervezés és tudatos célzás

Az Országos Erdészeti Egyesület néhány évvel ezelőtt fontos és hiánypótló országos, reprezentatív véleménykuta-

**Erdőmánia Magazin TV2 és STV2 nézettség (fő),
2023. július 1-szeptember 26.**

Erdőmánia Magazin nézettség csatornánként (fő), 2023. július 1-szeptember 26.

tást végzett a magyar emberek erdőlátogatási szokásairól, az erdővel és az erdészekkel kapcsolatos véleményükről. E kutatás eredményei kimutattak egy alapvető jelentőségű összefüggést: az erdőlátogatási szokások (azok rendszeressége és minősége) és az, hogy az emberek számára mennyire fontos az erdő (általánosságban mint téma), nincsenek összefüggésben.

Sokkal kevesebben látogatják az erdőt, mint amennyi ember számára fontos. Ezért egészen biztos, hogy az ágazati tartalmak tömegkommunikációs eszközökkel történő közvetítése során a célcsoport többsége olyan, aki az erdőt szó szerint csak hírből ismeri.

Ez kommunikációs szempontból nagy lehetőség: a felnőtt magyar társadalom többsége szólítható meg edukációs célzattal úgy, hogy nincs személyes tapasztalatból származó előítélete.

Az Erdőmánia azokhoz szól, akiknek így vagy úgy, ezért vagy amazért (a fent leírt értelemben) fontos az erdő vagy éppen az onnan származó faanyag. Azokhoz, akiket érdekel, hogyan működik, mitől működik, mit ad az embereknek a jó túrázásokon, a természet szépségén kívül. S ami nagyon fontos: arról szól, hogy kik és mit tesznek azért, hogy az erdők fennmaradjanak. Az Erdőmánia műfaji besorolását tekintve szórakoztató, de érdemi ismeretterjesztő tartalmakat nyújt.

Ahhoz, hogy mindez életképes legyen, a forrásokon kívül két alapvető feltételnek kellett teljesülnie. Az egyik, hogy az ágazat kiadjon megfelelő minőségű és mennyiségű, ismeretterjesztő műsor számára alkalmas tartalmat. A másik, hogy legyen egy olyan arc, egy olyan műsorvezető, akivel a befogadó azonosulni tud. Aki nem er-

dész, de akit érdekel, mi történik az erdőben.

A tartalmak az Erdőmánia alkotói számára (ágazati kommunikációs szakmai jelenlétük okán) rendelkezésre álltak, megfelelően kreatív témakezeléssel, szerkesztéssel és utómunkával az ágazat témagazdagsága vitathatatlan.

Az Erdőmánia arcára, Petruzsán Krisztiánra hosszas válogatást követően esett a választás. Belső viták, a TV2-vel történő egyeztetések előzték meg a döntést. Szóba került televíziós celeb, színész, profi műsorvezető, szakmai kompetenciával rendelkező ágazati szereplő, s végül az érintettek egyhangúlag Krisztiánra szavaztak. Aki ugyan sosem vezetett televízióműsort, s nem is erdész, de egyértelmű volt, hogy nyitott szemű rácsodálkozásával, az erdők iránti mélyről fakadó, lefegyverzően laikus érdeklődésével ő megfelelő személy: ő hitelesen tudja képviselni és közvetíteni más érdeklődő laikusok, az erdőt csak hírből ismerők számára az ágazati témákat.

Az Erdőmánia 2023-as eredményei

Az Erdőmánia az alkotók és a TV2 számára is megdöbbentő eredményeket hozott idén. A tv-magazin nézettsége megháromszorozta azt az elvárást, amelynek elérése esetén a TV2 már sikeresnek könyvel el egy produkciót. Így a 13 epizód több mint 1,7 millió emberhez juttatta el az ágazat összesen 63 témáját, köztük a legnehezebb, legkomolyabb szakmai tartalmakat.

Az Erdőmánia Youtube-csatornáján a hosszúra vágott, illetve sokszor vágatlan szakmai beszélgetések felfelhasználásról,

Petruzsán Krisztián Ősz Gusztávval, az EGERERDŐ Zrt. vezérigazgató-bélyettesével a Mátrában, a Kékes Erdőrezervátumban

Beszélgetés Rípszám Istvánnal, a Mecsekerdő Zrt. vezérigazgatójával

Dudás Bélával, a Mátrafüredi Erdészet vezetőjével egy erdei odúkertben

erdőgazdálkodás és klímavédelem összefüggéseiről, különféle erdőalapú ipari témákról alig két hónap alatt, októbertől november végéig csaknem 300 ezres megtekintést értek el. A közönség befo-gadta és megszerette az Erdómániát.

Kiderült, hogy a magyar televízió-néző és internetes tartalomfogyasztó számára érdekes az erdővel és az erdő alapú körkörös gazdasággal kapcsolatos, alapvetően szakmai-tudományos- ismeretterjesztő tartalom, nyitott az er-

dészeti és faipari szaktudásra és tudomá-nyos eredményekre. A kommunika-kiós küldetés elindítása tehát sikeres volt.

Az Erdómánia folytatása

Még 2023-ban elkészült hét stúdióbe-szélgetés, amelyben az Erdómánia há-rom-négy, nem szükségszerűen egy ál-láspontot képviselő szakértővel vitatott meg olyan fontos, érdekes és sok szempontból érzékeny témákat, mint a „Lehetséges-e fenntartható erdőgazdál-kodás?“, „Védd a klímát, használd fát! Igaz vagy hamis?“.

A 2024 elején nyilvánosságra kerülő tematikus beszélgetések kifejezetten a véleményformálók, értelmiségiek szá-mára adnak „zöld tudatosság” témakör-ben alternatívát a közösségi médiát és a közvélekedést jelenleg uraló narratí-va mellé.

Összességében 2023-ban beigazoló-dott az ágazati kommunikációs cél-kítűzések helyessége, és sikerült lerak-ni azokat az alapokat, amelyekre épít-ve a jövőben akár kibővült tartalommal tervezhető a folytatás.

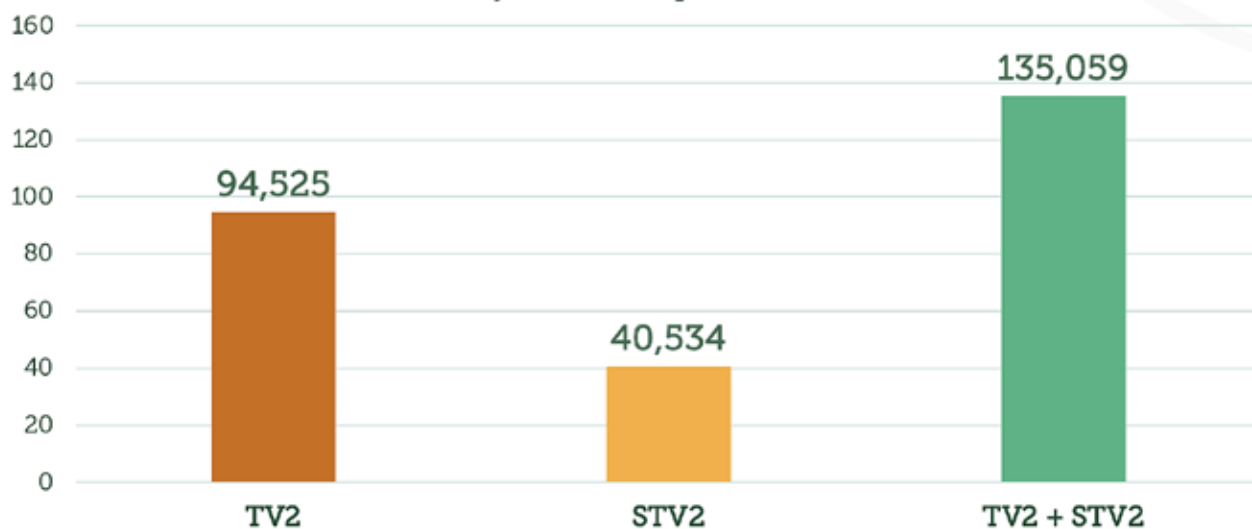
Az Erdómánia megvalósítását töb-bek között erdőgazdálkodó és faipari vállalatok támogatják, kiemelt szakmai partnere az Országos Erdészeti Egyesü-let, médiapartnere a Turista Magazin.

Közösségi média elérhetőségek: <https://www.youtube.com/@erdomania>, <https://www.facebook.com/erdomania>, <https://www.instagram.com/erdomaniamagazin/>

Merena Rudolf, Lomniczi Gergely

Indigo Communications Kft.

Erdómánia Magazin átlagos nézettség epizódonként (fő), 2023. július 1-szeptember 26.

Az első magyar nyelvű erdőpedagógiai képzés Székelyföldön

Az október 5-i pedagógus világnap is jó lehetőséget kínált arra, hogy elgondolkodjunk két, látszólag távoli hivatás közös ügyeiről, együttműködésük lehetőségeiről. Mi erdélyi magyarok gyakran irigykedve (egyben követendő példaként) tekintünk az erdészeti erdei iskolák magyarországi hálózatára, az OEE Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály eredményeire. Az erdőpedagógia olyan befektetés a jövő társadalmába, amivel a román társadalom egyelőre még adós.

Az Erdélyben felnövekvő generációk ugyanazokkal a kihívásokkal kell szembenéznék, amikkel más országbeli, adott esetben világvárosi társaik. Életük teljesen elszakad a természetes környezettől, műanyaggal burkolt világuk kevés alkalmat enged érzékszerveiknek, hogy az élő anyaggal kerüljenek kapcsolatba. Az erdei iskola ennek a súlyos „hiánybetegségnek” lehet az orvossága, és az erdők pozitív terápiás hatásait ismerve jelentős összetevője lehet egy egészséges társadalom felnevelésének.

Romániában egyre nagyobb igény fogalmazódik meg a „non-formális” tanulás majd minden lehetősége iránt. Az erdei iskolákban alkalmazható módszerek nagyszerűen illeszkednek ehhez a társadalmi elváráshoz.

Tapasztaljuk, hogy a pedagógusok túlnyomó része szeretné, ha diákjai megismernék az erdő szerepét az emberi életben, és fontosnak tartják, hogy a tanulók valódi erdei környezetben kaphassanak élményalapú tudást.

A romániai közoktatás „menetközben” állandóan változó játékszabályai sokban hozzájárultak egy destabilizáló oktatási rendszerhez, ami nem tud koherens és követhető fonalat adni a pedagógusoknak. Ez az az állapot,

amikor nagyon sok pedagógus különféle alternatív módszerekhez nyúl, és azokban látja a megoldást. Ezt az egyre növekvő igényt feltétlenül szolgálják az erdei iskolai tevékenységek.

A 2022-ben, Ivóban újjára indított erdei iskola képzésünk újabb állomásához érkezett. 2023. szeptember végére magyar nyelven hirdettünk erdőpedagógiai képzést pedagógusoknak, erdészeknek és ifjúsági dolgozóknak az Országos Erdészeti Egyesület és a Zalaerdő Zrt. szakmai segítségére támaszkodva. Az OEE vezetősége hathatós segítséget nyújtott a szervezésben és a szemléltetőeszközök terén, míg a Zalaerdő Zrt. segítségével tudtuk biztosítani azokat a kiváló erdőpedagógus szakembereket, akik a képzést megtartották az erdélyi résztvevőknek.

A képzés egy háromnapos esemény volt – ahol úgy gyakorlati, mint elméleti tudást próbáltunk átadni – 25 résztvevőnek. A szakmai programok mellett biztosítottuk a szállást és a teljes ellátást. Míg tavaly 65-en jelentkeztek a 20 helyre, addig az idén meghirdetett képzésre – ugyanennyi helyre – 252-en jelentkeztek. Ennek hatására emeltük meg a részvételi létszámot 25-re, de így is tízszeres túljelentkezéssel kellett szembenéznünk.

Anikó és Noémi bemutatják az erdei iskolai képzésben használható, mindenki által könnyen elkészíthető játékokat.

Nagy örömről olyan helyekről, magyar „szórványiskoláiból” is jelentkeztek képzésünkre, mint Bukarest, Brassó, Nagybánya, Szászrégen vagy Szatmárnémeti, de voltak kolozsvári, marosvásárhelyi, nagyváradai jelentkezőink is szép számmal, a székelyföldi településekről nem is beszélve. Az érdeklődés és a lelkesedés hatalmas volt képzésünk iránt, amit leginkább az „Erdői iskolai tevékenységek” Facebook-oldalunkon lehetett jól érzékelni.

Az erdei iskola képzést egy magán-személyekből álló csapat szervezi, akik különböző civil szervezetek és szponzorok bevonásával igyekeznek megteremteni a feltételeket. Az idei képzést a „Holnap erdeje” Alapítvány keretein belül szerveztük meg a székelyudvarhelyi központú, de Magyarországon is jelen levő Color Metal Kft. vállalat finanszírozásával.

Az idei ivói képzést két tapasztalt anyaországi erdőpedagógus, *Molnárné Vítális Anikó* és *Povics Noémi* tartotta. Nekik köszönhetően olyan színvonalas szakmai képzést és olyan nagyszerű csapatszellemet sikerült teremteni, amelynek köszönhetően ez a képzés egy életre szóló élmény maradt nemcsak a résztvevőknek, hanem jelen sorok írójának is. Ezt a megjegyzést alátámasztja az a sok pozitív visszajelzés, amit a képzést követő napokban kaptunk a résztvevőktől, de még a résztvevők kollégáitól is.

Álljon itt egy idézet az egyik résztvevőtől: „Több képzésen részt vettem, már koromnál és beosztásomnál fogva is, több külföldi volt köztük, de ilyen intenzív, tartalmas, ugyanakkor élvezhető képzésen még nem. Nagyon jól éreztük magunkat. Kérem, ne hagyják abba, folytassák, amit elkezdtek”. (Gábos Anna igazgatónő, Székelyudvarhely)

A képzésről a Duna Televízió „Magyar világ” című műsorának október 9-i adása mutatott be egy rövid összeállítást.

A jelentkezők nagy számát látva, a képzést követő visszajelzések és a közösségi médiában a képzés kapcsán megnyilvánuló lelkesedés alapján egyértelmű, hogy a képzésnek (ami ma még egyedül Romániában) a jövőben még nagyobb létjogosultsága lesz.

Ebben a fordulóban a létszámkorlát miatt 227 pedagógus maradt le a képzésről. Nekik és azoknak is, akikhez még nem jutott el a hír, de érdeklődhetnek, a jövő évben legalább 4 képzést szeretnék biztosítani Erdélyben.

Ezért hoztuk létre az erdei iskola közösséget Erdélyben, aminek tagjai segítenének abban, hogy ezeket a képzéseket és az egyéb, rövidebb programokat is hatékonyan megszervezhessük. A háromnapos képzések mellett egy „erdei iskola karavánt” is tervezünk, ami Erdély nagyvárosaiban, egy félnapos gyakorlaton és előadásokon keresztül még több pedagógusnak, erdésznek engedne betekintést az erdei iskolai oktatásba, az erdőpedagógia műhelytitkaiba. Erről a karavánról bővebben az *Erdészeti Lapok* valamelyik következő lapszámában tervezünk írni.

Az erdei iskola szerintünk egy olyan kiegészítő képzés tere, ami abban segíti a pedagógusokat, hogy diákjaiknak környezetismeretet, hangsúlyosan élményalapú tudásátadást biztosítsanak, elsősorban az erdőről, erdei környezetben. A személyesen megélt élmény ugyanis – ahogyan azt számos pedagógiatudományi tanulmány is bizonyítja – a tartósan megmaradó tudás megszerzésének egyik leghatékonyabb eszköze.

Ehhez teremt keretet a romániai „Zöld hét” és az „Iskola másképp”, amikor is a pedagógusoknak rendszeresen kell az alternatív tanítási módszerekhez folyamodniuk. Végsősoron ez vezetett el a mi képzésünk elindításához is.

Az oktatási rendszerben bevezetett „Iskola másképp” hét, majd idéntől a „Zöld hét” a pedagógusokat arra kötelezi, hogy alternatív tevékenységeket szervezzenek iskolájukban. A rendszeres forráshiány miatt ezt gyakran meghívottakkal fedték le. Ez a két hét az, amikor a legtöbb oktató felkeresi a helyi erdészeket és erdészeteket. Az erdészeknek – habár általában szívesen beszélnek hivatásukról – munkahelyi teendőik mellett sokszor nehéz egy héten 3-4 felkérésnek eleget tenni. Ez a tény vezetett ahhoz az ölethez, hogy megpróbáljuk magukat az pedagógusokat kiképezni.

Ezt követően kezdtük felmérni, hogy szűkebb hazánkban ki foglalkozik ilyen típusú képzéssel. 2022-ben csupán román anyanyelvű szakembereket találtam, akik környezeti nevelési képzést tartottak oktatóknak. Ezt a képzést próbáltuk meg 2022-ben az erdei ökoszisztémákra fókuszálni, és az

Anikó a résztvevőknek szemlélteti, hogyan futnak a parányi edények a fában. A fadarab egyik végét folyékony szappannal bekenve, a másik végét fújva szép kis buborékokat kapunk.

erdészeti erdei iskola programok szeltemében felépíteni.

Habár az akkor még román nyelvű képzés is nagy sikert aratott, a visszajelzés egyértelműen az volt, hogy magyar nyelvű képzések szervezésével kell folytatni a munkát. Így került látókörbe az Országos Erdészeti Egyesület Erdészeti Erdei Iskola Szakosztálya és az OEE vezetése. Tőlük kértünk segítséget abban, hogy két tapasztalt erdei iskola vezetőt ajánljanak, akik elvállalnak egy hosszú utat azért, hogy Székelyföldön az erdélyi pedagógus társadalomnak biztosítsanak egy élményalapú képzést.

Nagy örömmre régi kedves ismerősöm, Molnárné Vitális Anikó rövid gondolkodás után elvállalta, hogy egykori kolléganőjével Povics Noémivel eljön hozzánk. Anikót 2002-ben a Kárpát-medencei Erdészdiák Találkozó (Brassó-Sopron) ismertem meg, amikor még mindketten egyetemisták voltunk. Mindig tudtam, hogy a Brassó-Sopron

erdészdiák találkozók fontos szerepet töltenek majd be szakmai pályafutásunk során, hisz az ott született barátságok és kapcsolatok egy életre megmaradnak, és fontos alapjai lesznek későbbi szakmai tevékenységeinknek. Egyébként egy ilyen találkozón ismerkedtem meg az „erdészeti erdei iskola” fogalmával, ami már akkor is nagyon érdekelt, és tudtam, ezt haza kell vinni valamilyen formában. Nos két évtizeddel később ez be is következett.

Anikóval történt egyeztetésünk után a Zalaerdő Zrt. vezetéséhez fordultam az a kéréssel, hogy támogassanak minket, és segítsék elő Anikó részvételét. Ezt első szóra megtették, sőt logisztikai vonatkozásban is támogatták erdélyi képzésünket. Ezt ezúton is köszönöm!

A képzés tartalmát és programját is úgy alakítottuk, hogy a pedagógusokat motiváljuk arra, vigyék ki diákjaikat az erdőbe, ismerjék meg az erdőjárás szabályait, és legyenek képesek a három

Nagy sikere volt az OEE Szaktudás Füzeteinek. A terepre is elkísértek bennünket, a képen egy 150 éves bükk tövénél látjuk őket.

Egy törzskiválasztó gyűlésben a helyi erdész kolléga beszélt a résztvevőknek az erdőművelés fontosságáról.

nap képzés után egy alapvető erdei iskola program lebonyolítására.

Ennek szellemében az első napon, pénteken a rövid ismerkedést követően az erdei iskola fogalmának bemutatásával és az anyaországi erdészeti erdei iskolarendszer ismertetésével kezdtünk, majd némi elméleti alapozásra is sor került.

Ezt követően a gyakorlat vette át a főszerepet. Anikó és Noémi sok olyan eszközt mutatott be, amik akár iskolai szinten is elkészíthetők, de nagyon hasznosak az erdő világának megismerésében és megismertetésében. A délutáni órákban az OEE és a Zalaerdő Zrt. által küldött szemléltetőeszközök, kiadványok és olyan társasjátékok kerültek sorra, mint az „Erdőgazda” vagy az „A kutya fáját!”. Ezek nagy sikert arattak még a felnőttek körében is. Nagy örömeinkre gondos pártfogóinknak köszönhetően a társasjátékokból nekünk is maradt jónéhány darab,

ezekkel egy szemléltetőeszköz-kölcsönzöt szeretnénk kialakítani az erdei iskola közösségek számára. Célunk, hogy minél több erdélyi magyar iskolába eljussanak.

Szombaton került fel a képzésre a korona, akkor ugyanis egy őserdő-szerű erdőrészt látogattunk meg a Madarasi Hargita délnyugati völgyeiben, a Sapkafenyő közelében. Ez az erdő rész egy lucfenyő elegyes bükkös, ahol 150–170 éves famatuzsálemek is vannak, egyedi hegyi szil és hegyi juhar példányokkal. Sok holtfa is található ebben az erdőrészben, az egészet pedig egy vadregényes, 20 méter magas sziklafal zárja le rengeteg medvebarlanggal. Ebben az erdőrészben megfigyelhetők voltak azok a természetes folyamatok, amelyek az erdő magas korából fakadóan beindulnak.

Egy ilyen erdőben hihetetlenül gazdag erdei ökoszisztéma tárul elénk. Itt lehetett legjobban szemléltetni azt, hogy

Egy 130 éves hegyi juhar előtt próbálom kiemelni az elegység szerepét. Ugyanakkor beszélünk egy-egy ilyen faegyed potenciális gazdasági értékéről és a fa utóéletéről mint használati tárgyról vagy éppen luxuscikkről.

az erdő milyen szolgáltatásokat tesz az embernek, és miért fontos, hogy az erdők hármass szerepét egyensúlyban tartsuk. Természetesen szó esett az erdők gazdasági szerepéről is, hisz Erdélyben, de azon belül Székelyföldön is a faipar és az erdőgazdálkodás jelentős foglalkoztató ágazat, és a vidéki gazdaság gyakran egyedüli motorja. Ehhez jó alkalom volt a visszaúton meglátogatott törzskiválasztó gyűlés, ahol szemléltetni tudtuk azt, hogy az erdő is része az emberkéz alkotta tájnak.

Vasárnap nagyrészt csoportos játékok zajlottak, de meglátogatott minket egy méhészlő hölgy, Nagy Boglárka a Bíbor Méhészektől, ő egy bemutató kaptárt hozott magával. Emellett megmutattuk, hogyan lehet felhasználni a trófeákat erdei iskolai szemléltető eszközként. Beszéltünk a kapcsolati háló kialakításáról, az erdei iskolai közösség hasznáról, de online elérhető kiadványokat és forrásokat is megismertettünk a résztvevőkkel. Még egy kis meglepetést tartogattunk vasárnapra. Mindenki nagy öröme Noémi bemutatta az általa írt „Vár az erdő” című könyvet, amiből hasznos ötleteket méríthetnek a kisebb gyerekekkel foglalkozó pedagógusok is. Az ebédet követően rövid visszatekintő következett, majd „diplomaosztás” és búcsú egymástól.

Enélkül a képzés nélkül az erdélyi, romániai magyar pedagógustársadalom lenne szegényebb egy nagyon építő jellegű és időszerű tapasztalattal. Ez a tapasztalat pedig végső soron a jövő erdélyi magyar társadalmába, az iskolásokba tett egyik legfontosabb befektetés. Ugyanakkor társadalmi szinten jelentős eszköz lehet az erdész szakma megismertetésében és elfogadtatásában is. Mintegy új szerepkörbe helyezi az erdészeket, akik mostantól részeseivé válnak a köznevelésnek, és fontos szerepet játszhatnak – főleg a kisebb – diákok nem formális oktatásában.

A képzés minden várakozást felülmúló sikere egyrészt nagy öröm, másrészt pedig jelentős kötelezettség is. Nem hagyhatjuk itt abba, folytatnunk kell.

Ebbez kérnénk az Országos Erdészeti Egyesület és az egész magyar erdész-társadalom jövőbeni támogatását. A ma még iskolapadot koptató diákokért, akik a holnap erdélyi magyar társadalmát jelentik!

Kádár Tibor Sándor elnök,
OEE Erdélyi Helyi Csoport

Vénic-szil

www.azevfaja.hu

A vénic-szil elterjedése közép-európai, kontinentális jelleggel, ritkán hatol 600 m tszf-i magasság fölé. Vizek mellett, ligeterdőkben, vízparti erdőkben, kocsányos tölgyesekben él. Félárnyéktűrő, általában második lombkoronaszintben él. A vénic-szil természetes körülmények között, az elterjedési területén spontán sehol sem kereszteződik más szilfajokkal.

A vénic-szil faanyaga, faipari tulajdonságai

Börcsök Zoltán¹, Dr. Bak Miklós²

Jellegzetes gyökérterpesz és a csomókban eredő vízajtások a törzsön (Fotó: Börcsök Zoltán)

Az élő fa jellemzői

Nagytermetű, lombhullató fa (30–35 m), akár 10-12 m ágtszta törzshosszal, széles, szabálytalan, kevésbé sűrű koronával. A kéreg szürkésbarna, eleinte sima, majd vékony lemezekre válik, az idős példányokon barázdált.

Jellemző a vékony, csomókban eredő vízajtások jelenléte a törzsön, a számos vékony, hosszú, egyenes, kevésbé elágazó fattyúhajtástól a törzs dudorossá, csomorossá válhat, mely díszes mintázatot adhat a faanyagának.

Az idősebb példányok törzsén jellemző gyökérterpeszek találhatóak. Vastagsági növekedése elsősorban szabad állásban jelentős, de a mellmagassági átmérő ritkán éri el az 1 m-t, kitermeléskor a jellemző átmérő 0,3-0,4-0,5 m.

A fatest makroszkópikus jellemzői

A szijács és a geszt élesen elkülönül. A szijács igen széles (szélesebb, mint a többi fájé), akár a sugár 2/3-t is eléri, világos sárgásfehér, a geszt kevésbé üt el a szijáctól, sárgásbarna. Gyűrűs likacsú fafaj, a korai pászta sorban elhelyezkedő, tág üregű edényei szabad szemmel jól láthatók. A késői pásztaban a szűkebb üregű edények tangenciális hullámos vonalakba rendeződnek, mely nem szakad meg. Az egyes hullámvonalak szélesebbek lehetnek a likacsgyűrű övénel és szélesebbek, mint a sávok közötti alapállomány. A finom bélsugarak a sugármetszeten szabad szemmel alig látszanak (legfeljebb rövid szalagok, foltok formájában), fénylenek. A húrmetszeten viszont finom, rövid, sötét színű vonalkákként szabad szemmel is jól láthatók.

A fatest mikroszkópikus jellemzői

Keresztmetszet: Bár törekvések vannak rá, nem találtak olyan mikroszkópos tulajdonságot, mely alapján az őshonos szil fajok biztosan elkülöníthetők lennének egymástól.

A vénic-szil is gyűrűs likacsú fa, a tavaszi pásztaban a tágüregű edények – szemben a többi fajjal – általában keskenyebben, 1 sejtsor szélesen fordulnak elő. A korai pásztaban az edények tangenciális átmérője 206 µm, ami hasonló

a mezei és hegyi sziléhez, s a viszonylag jelentős szórás miatt statisztikai különbség nincs a fajok között.

A késői pászta szűk üregű edényei körkörös, hullámokban, sávokban helyezkednek el, átmérőjük 40 mm körüli. Részarányuk a keresztmetszeten 25–35%. Az edényekben vékony falú tilliszek előfordulhatnak.

Az alapállomány közepesen vastag falú farost, melyek üregei változó nagyságúak, szabálytalan keresztmetszetűek, az évgyűrűhatár közelében sugarasan lapítottak. Egy részük hegyesen, mások lekerekítve végződnek. Egyes farostok elágaznak, ilyenkor az egyik ág lényegesen rövidebb, csonkszerű.

Az edénycsoportok körül tracheidák előfordulnak, melyekre (akárcsak az edényekre) csavart sejtfalvastagodás jellemző. A bélsugarak változó szélességűek, az évgyűrűhatáron egy kissé kiszélesednek. A vénic-szil bélsugarainak átlagos magassága a mezei és hegyi szilé közé esik, de a jelentős szórás miatt statisztikai különbség itt sem mutatható ki. Gencsi-Vancsura (1997) szerint a bélsugár színe az alapállományával megegyező, míg a másik két fajnál annál sötétebb színű, de ezt más források nem erősítik meg. A hosszparenchima az alapállományban elszórtan és paratracheálisan fordul elő. Kristályok előfordulhatnak a parenchimákban, melyek ilyenkor rekeszekre osztottak.

Húrmetszet: A vénic-szil bélsugarainak átlagos magassága a mezei és hegyi szilé közé esik, de a jelentős szórás miatt statisztikai különbség itt sem mutatható ki. A bélsugarak 3–5 sejtsor szélesek, néha 1 sejtsorosak. A szögletsejtek kivételével – melyek igen magasak is lehetnek – egyenletesen nagyok, keresztmetszetük kör, ellipszis. A nyári pászta szűk üregű edényei körül a paratracheális parenchima jól látható, sejtein nagy gödörkék vannak.

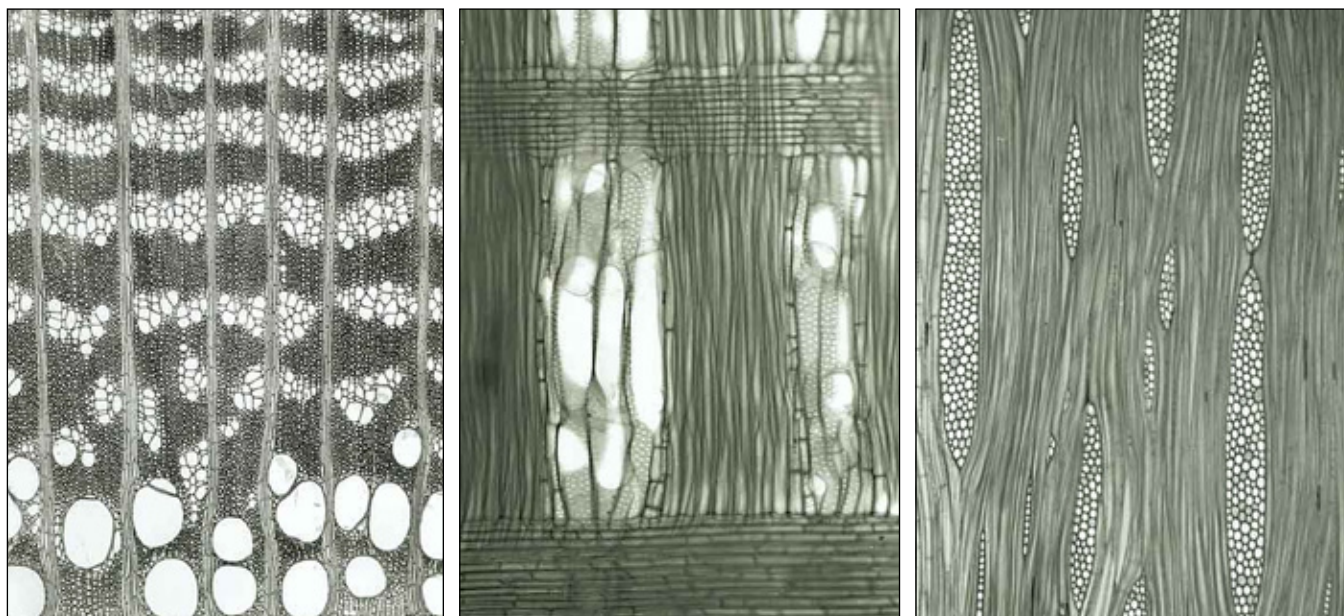
Sugármetszet: Határozottan hol sötétebb, hol világosabb sávok vannak, mely a korai és késői pászta eltérő szerkezetéből adódik. A késői pászta edényeinek spirális vastagodása eléggé szembevetendő. Jellemzően a bélsugársejtek sugárirányba erősen megnyúlnak.

Fahibák, károsodások, tartósság

A szilerekre jellemző a göcsösség és a csavarodott rostlefutás. Az inhomogén szöveti szerkezet és a göcsök miatt gyakran előfordul rajzos textúra (csomorosság), ami esztétikailag elő-

¹ tudományos munkatárs, SoE FMK Faépítészeti Intézet/Papíripari Kutató

² tudományos munkatárs, SoE FMK Faipari és Műszaki Intézet

A vénic-szil keresztmetszeti, sugármetszeti és húrmetszeti képe (Forrás: Schoch et al. 2004.)

nyös, de nehezíti a feldolgozást. Az élő fánál előfordul a fagy-léccesség. A szilfa repedékeny, megfigyelhetők gyűrűs repedések és bélsugár menti repedések is.

Fizikai tulajdonságok

A hibamentes szilfa műszaki tulajdonságai megközelítik a tölgyekét, a hazai fajok között gyakorlatilag nincs különbség. A vénic-szil sűrűsége valamivel kisebb, mint a mezei és hegyi szilé.

Sűrűség [kg/m³]

- abszolút szárazon 440 – 640 – 820
- légszárazon (u = 12%) 480 – 680 – 860
- élőnedvesen (730) 750 – 850 – 1050 (1180)

Pórustérfogat (%) 58

Zsugorodás (%)

- hűrirányú 6,9 – 8,3
- sugárirányú 4,6 – 4,8
- rostirányú 0,3
- térfogati 11,8 – 13,8

Mechanikai tulajdonságok

Statikus szilárdságok (a rostokkal párhuzamosan) [MPa]

- nyomó 33 – 46 – 56 – (73)
- húzó 65 – 80 – 210
- hajlító 65 – 72 – 111 – (200)
- nyíró 6,9 – 11,0
- hasító 0,6 – 0,7

Ütő-hajlító szilárdság [J/cm³]

2,0 – 6,0 – 10,0

Keménység (HB) [N/mm²]

- rostra merőlegesen 30,0
- rosttal párhuzamosan 64,0

Keménység (Brinell) [MPa]

- bütü 48
- oldal 30

Rugalmassági modulus [N/mm²] 590 0 – 1 100 0 – 1 600 0

Kopásállóság

bükk : szil = 0,67 : 1,00

Felhasználás

Szívesen használják tömörfa formában kisbútornak (de furnérozott bútorkészítésre is). A szép rajzolatú szilparketta kedvelt, de enyhe a keménysége. Jól használható lépcsőként,

falburkolatként és belsőépítészeti célokra. A szil hagyományos felhasználási területe a kocsigyártás, ahol alvázakat, kerékeket, agyakat és küllőket gyártottak belőle. Felhasználták a hajógyártásban bordáknak, a sportszergyártásban hoki-ütőknek. Gőzölve jól hajlítható. Fája mérsékelt tartós (4. tartóssági osztály), de faanyagvédőszerrel jól telíthető, így kerti bútorként is felhasználható. Fájából készülnek különböző faragott termékek és játékok.

Megmunkálási sajátosságok

A fűrészáru nagy nedvességtartalmú, ezért előszárítani kell. A szárítást nagyon óvatosan kell végezni, mert viszonylag könnyen repedhet, vetemedhet. A mechanikai munkálásnál előfordulnak a szálkiszakadások. Jól esztergálható, jól ragasztható; ugyanakkor nehezen szegezhető és csavarozható. 🌿

Felhasznált irodalom

- GENCSI L. – VANCURA R. 1997. Dendrológia. Mezőgazda Kiadó, Budapest.
- GREGUSS P. 1945. A középeurópai lomblevelű fák és cserjék meghatározása szövettani alapon. Természettudományi Monográfiák I. Sopron.
- MOLNÁR S. – BARISKA M. 2002. Magyarország ipari fái. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest
- MOLNÁR S. 2000. Faipari kézikönyv I. Faipari Tudományos Alapítvány, Sopron.
- RICHTER H.G., DALLWITZ M.J. 2000 onwards. Commercial timbers: descriptions, illustrations, identification, and information retrieval. In English, French, German, Portuguese, and Spanish. Version: 9th April 2019. delta-intkey.com (2023.12.04.)
- SCHMIDT, E. 1941. Mikrophotographischer Atlas der mitteleuropäischen Hölzer. Verlag von J. Neumann, Neudamm.
- SCHOCH W., HELLER I., SCHWEINGRUBER F.H., KIENAST F. 2004. Wood anatomy of central European species. Online version: www.woodanatomy.ch
- WAGENFÜHR, R. 1996. Holzatlas. Fachbuchverlag, Leipzig.
- WHEELER E.A., MANCHESTER S.R. 2007. Review of the wood anatomy of extant Ulmaceae as context for new reports of late Eocene Ulmus woods. Bulletin of Geosciences 82(4), 329–342. DOI 10.3140/bull.geosci.2007.04.329

A fakitermelés és a faápolás korszerű kézi eszközei

Az OEE Gépesítési Szakosztálya és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK), az Andreas STIHL Kft-vel 2023. október 19-én, Biatorbágyon tartott szakmai rendezvényt. A gépbemutatón a nagyszámú érdeklődő erdészeti szakember a STIHL akkumulátoros gépeivel ismerkedhetett meg, s összevethette azokat a benzines változatokkal. Emellett betekintést nyerhetett a legújabb fejlesztésekbe, s az ezek mögött meghúzódó üzletpolitikába.

Az ország minden részéről megjelent mintegy ötven érdeklődő szakembert dr. Major Tamás, a Gépesítési Szakosztály elnöke köszöntötte. Előadásában – a szakmai program felvezetéseképpen – ismertette egy 2020-ban a magyar motorfűrész-használói igényekről és szokásokról készült felmérés akkumulátoros fűrészekkel kapcsolatos eredményeit. Ezek a gépek Magyarországon a 2000-es évek elején jelentek meg, így kellő mennyiségű információ és tapasztalat gyűlhetett már össze.

A NAK nevében Kovács Pál megnyitójában elmondta, hogy a jelenlegi munkaerőpiaci helyzetben az erdészeti vállalkozások számára a talpon maradás egyik alapfeltétele a gépesítés szintjének és minőségének növelése.

Bakon Gábor, az Andreas STIHL Kft. ügyvezető igazgatója bemutatta az 1926-ban alapított STIHL céget, illetve a cég történetének legfontosabb mérföldköveit. 1991-ben alakult a magyar leányvállalat, Kelet-Európában elsőként. 147 kereskedelmi partnerük van, 306 eladási helyvel.

Bodor László műszaki marketing menedzser előadása során a hallgatóság megismerhette az elektromos/akkumulátoros technológia működését, felhasználási lehetőségeit az erdőgaz-

dálkodás és a faápolás területén, továbbá a STIHL gépek műszaki paramétereit, valamint az eddigi gyakorlati tapasztalatokat.

A STIHL 2008 óta gyárt akkumulátoros gépeket, melyek közül a sövényvágók voltak az első géptípusok.

Az akkumulátoros gépek legfőbb előnye a csendes, környezetbarát működés, az alacsony üzemeltetési költség és karbantartási igény. Hátránya viszont a kezdeti magasabb beruházási költség és az, hogy a teljesítmény és az üzemidő nem minden felhasználási területen elégséges.

Az akkumulátoros gépekre a moduláris rendszer jellemző, típuscsaládon belül szinte minden akkumulátor minden géppel kompatibilis. Az akkumulátoros rendszernek három fejlesztési szintje van: az integrált (AI), a kompakt (AK) és a professzionális (AP).

Az integrált akkumulátoros gépekhez összesen három típus tartozik, melyek közös jellemzője, hogy az akkumulátorok nem vehetők ki a gépekből. Ez a termék kategória kimondottan az akkumulátoros paletta belépő szegmensű gépeit jellemzi.

Az AK akkumulátoros gépek az otthoni felhasználók számára készült gépek erőforrásai, 20–27 gép tartozik már ide.

A profi kategóriában egy akkumulátorral 52 féle gépet lehet üzemeltetni, többek között motorfűrészeket, fűkaszákat, lombfúvókat, sövénynyírókat és fűnyírókat.

Az előadó részletesen a professzionális felhasználásra készült „AP500 S” akkumulátort mutatta be, mely 3,0 kW maximális gépteljesítményig alkalmazható. Nagy energiasűrűség jellemzi, mely a lapos cellákkal készült laminált lítium-ion technológiának köszönhető (a „hagyományos” hengeres cellákból álló lítium-ion akkumulátorok továbbfejlesztett változata). Kétszeres élettartammal (töltési ciklusok száma), 20%-kal nagyobb kapacitással és üzemidővel, továbbá 40%-kal magasabb maximális teljesítménnyel rendelkezik a többi STIHL lítium-ion akkumulátorhoz képest. Évente kb. 240 töltési ciklussal számolva 10 év az élettartama, e felett már kapacitásvesztéssel lehet számolni.

Az akkumulátorok vízállósága megoldott, esős, párás környezetben (nem víz alatt) is használhatóak.

A későbbi tervek között szerepel az akkumulátorok töltését segítő mobil akkutöltő rendszer (bottTainer), amely akár 28 akkumulátor töltésére is alkalmas egyidőben. Ez a szállító- és töltődoboz, mely gépjárműre szerelhető, intelligens elektromos töltés- és hűtésszabályozást biztosít az akkumulátorok számára.

Az előadó részletesen beszélt az „MSA 220.0 T” típusú felső fogantyús faápoló fűrészről, mely kategóriájában a legerősebb, és a hagyományos kiala-

Szakmai ismertetővel kezdődött a rendezvény

kítású „MSA 300.0 C-O” típusról, mely jelenleg a legnagyobb teljesítménnyel bíró akkumulátoros fűrész a STIHL kínálatában.

Előbbinél az olajérzékelő szenzor nem az alapfelszereltség része, de kérhető hozzá. Ennek hiányában ugyanis könnyen előfordulhat, hogy az olaj kifogyását követően a motor a láncot kenés nélkül forgatja. A benzinmotoros fűrészeknél – ha az üzemanyag feltöltésével egyidőben a lánckenő olaj utántöltése is megtörténik – ez nem fordul elő.

Az „MSA 300.0 C-O” típus, mely olajérzékelő szenzorral is ellátott, három üzemmóddal (Eco, Általános, Gallyazás) rendelkezik az aktuális használati céltól függően. Gallyazó üzemmódban a láncebesség 30 m/s, a maximális fordulatszámot és teljesítményt (3,0 kW) gyorsan képes elérni. Ez magas energiafogyasztással és rövidebb akkumulátor üzemidővel jár. A maximális motorteljesítmény csak az „AP 500 S” akkumulátor használata esetén érhető el. Általános üzemmódban könnyebb szabályozni a teljesítményt és a láncebességet. Ez kedvező daraboláskor és döntéskor, amikor nem dolgozunk folyamatosan maximális láncebességgel. Közepes energiafogyasztás és közepes akkumulátor működési idő jellemzi ezt az üzemmódot.

Az Eco üzemmód kisebb átmérőjű egyedek esetében alkalmazható, ahol a 2,1 kW teljesítmény is elegendő. Ez kis energiafogyasztást és hosszú (44 perc) működési időt eredményez. Lényeges,

hogy ez nettó működési idő, azaz a vágási, vagy ha úgy tetszik a fában töltött idő. Gondoljunk csak bele, hogy a benzinmotoros fűrészek akkor is járnak, ha a kezelő épp nem vág velük, pl. átálláskor.

Az új professzionális gépeken már légszűrő is van, hogy megvédje az elektronikát a hőterheléstől. Túlmelegedés vagy alacsony töltöttség esetén az elektronika – kikapcsolás helyett – csökkentett teljesítményre kapcsol, hogy a megkezdett munka még befejezhető legyen. Ez kb. 30% teljesítménycsökkenést jelent.

A teljesítménycsökkenés hideg időben történő indításkor is érzékelhető. Amint az akkumulátor a használat során kissé felmelegszik, a teljesítmény normál értékre áll be (hidegindítási módszer).

A 2021-től gyártott akkumulátoros magassági ágévágók (HTA család) gépei közül részletesen hallhattunk a „HTA 135” típusról, mely a gépcs család legerősebb, professzionális felhasználásra készült tagja. Teljes hossza 285 cm-től 405 cm-ig teleszkóposan állítható. 3/8”P és 1/4”P láncokkal egyaránt szerelhető.

Taba Zsolt termékmenedzser a STIHL cég fejlesztéseiről (benzines injektoros technológia, HEXA lánc, 4 és 2 mix motorok, Smart Connector flottakezelő és menedzselő rendszer, egyéni védőfelszerelések) számolt be.

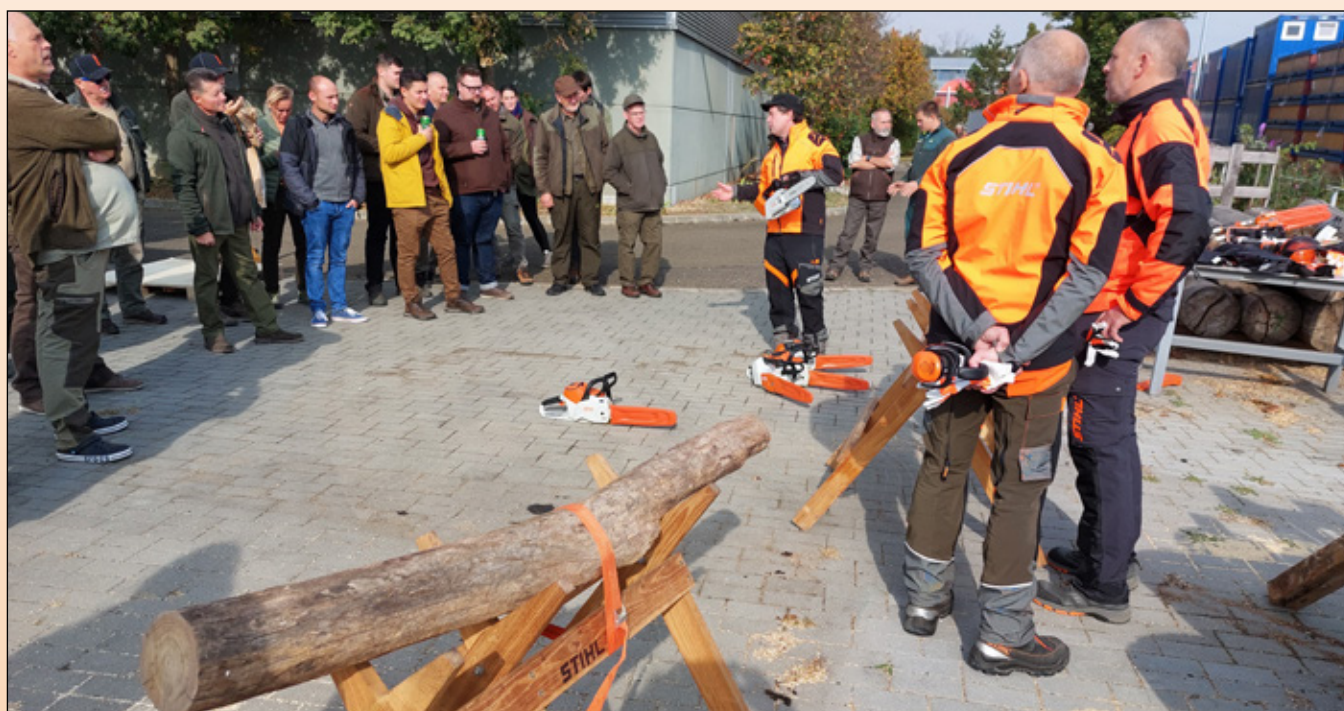
Az előadások után a vendéglátók gyakorlati bemutató keretében hasonlították össze az akkumulátoros és a hagyományos benzinüzemű fűrészeket,

az „MSA 220.0 T” típusú, a hasonló nagyságrendű „MS 201 TCM” felsőfogatnyús faápoló fűrésszel, míg az „MS 300” típusú az „MS261 CM”-mel. A hallgatóság személyesen is kipróbálhatta, összehasonlíthatta ezeket a gépeket.

Összességében megállapítható, hogy az akkumulátoros fűrészeket a csendes és kipufogógáz-mentes működés mellett – a kevesebb alkatrész miatt – kisebb meghibásodási lehetőség és karbantartási igény, továbbá alacsony üzemeltetési költség jellemzi. Hátrányuk a magasabb beruházási költség, melyet viszont az alacsonyabb üzemeltetési költség kompenzál (az üzemeltetési költségek 90%-át a vásárló előre kifizeti). Géppark esetén üzemeltetésük egyértelműen kedvezőbb lehet.

Az Erdészeti Biztonsági Szabályzat (EBSZ) csak a benzines és a hagyományos elektromos motorfűrészekkel kapcsolatosan tartalmaz előírásokat (ez utóbbiakat csak a rakodón történő darabolásra engedi használni), az akkumulátoros motorfűrészekkel kapcsolatban nem. Az elmúlt időszakban a Gépesítési Szakosztály ülésein rendszeresen felmerülnek az éppen bemutatott géppel, gépekkel kapcsolatban az EBSZ hiányosságai. Biztonsági Szabályzatunk, melyet 1989-ben MÉM rendeletben tettek közé, ma már számos ponton elavult, teljes átdolgozására lenne szükség.

Dr. Major Tamás,
OEE Gépesítési Szakosztály,
Kovácsévics Pál, NAK

Gyakorlati gépbemutató

Vas megyében járt az Erdőművelési Szakosztály

2023. október 17-én, a Szombathelyi Erdészeti Zrt. Sárvári Erdészeti Igazgatóságán került sor az OEE Erdőművelési Szakosztály és a Vas vármegyei erdőgazdaság közös szakmai rendezvényére. A program színvonalát a remek terepi programok, a kiváló szervezés, illetve az előadók lelkesedése mellett a résztvevők magas létszáma is tovább emelte.

Az eseményt *Bakó Csaba* vezérigazgató-helyettes nyitotta meg köszöntőjével, amit egy részletes és jól összeszedett cégismertetővel folytatott. Ezután vette kezdetét a terepi programok sorozata.

Az első megálló a Sárvár 14 A erdőrészletnél történt, ahol a bálványfa elleni védekezés eredményéről számolt be *dr. Nagy László* sárvári erdőművelési műszaki vezető. Ezt megelőzően *Csapó György* erdőszeti igazgató ismertette lényegre törően a Sárvári Erdészeti Igazgatóság történetét, működését és aktualitásait.

A következő programponthoz (Bejcgertyános 11 F) egy gyertyános-kocsánytalan tölgyes lékes-szalaló vágásos erdőfelújítását láthattuk. A nagy szakmai érzékkel kialakított, tankönyv-

be illő felújítási „kúp” mindenkit magával ragadott, miközben *Horváth István* kerületvezető erdőszőlő hallhattuk az erdőrészlet történetét.

Tovább haladva a Bejcgertyános 9 E erdőrészletnél folytatódott a rendezvény, ahol *Kutas Lajos*, a Szentgotthárdi Erdészet igazgatója mutatta be a KL ES-50 sorközápoló gépet. A bemutató előtt alapos ismertetést kaptunk a gép előtörténetéről, fejlesztéséről, szerkezetéről. Majd láthattuk működés közben is, amelyet nagy érdeklődés övezett.

A következő terepi megállónál egy gyertyános-kocsányos tölgyes fokozatos felújító vágásos erdőfelújítást mutatnak be a szervező házigazdák.

Az utolsó előtti bemutatonál egy akác elleni helikopteres vegyszerezés

hatását tanulmányozhattuk a Bejcgertyános 88 C erdőrészletben. Az eredmény önmagáért beszélt. Ugyanitt élénk szakmai véleménycserére is sor került a résztvevők között, az erdeifejlesztési állományok jövőjét érintő felújítási kérdésekkel kapcsolatban.

Végezetül pedig egy kocsányos tölgyes erdősfítés gépi ápolását láthattuk a gyakorlatban. A Bejcgertyános 83 A erdőrészletben, egy erőgépre függesztett osztott kése hengerrel eredményesen és hatékonyan ápolták ki a tölgy csemetéket, a majdnem „ember nagyságú” amerikai alkörmös közül.

Vers Balázs,

Szombathelyi Erdészeti Zrt.

Erdészeti Szakkonferencia Komandón

Idén Komandón került megrendezésre az erdélyi XXII. Erdészeti Szakkonferencia „Az erdőgazdálkodás szabályozásai a Kárpát-medencében, valamint az EU-s irányelvek” címmel.

A remek szakmai programokat és a szakosan nagyszerű vendéglátást október 19-21. között az *Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság Erdészeti Szakosztálya*, az *OEE Erdélyi Helyi Csoportja*, de mindenképp a házigazda *Zágoni Magánerdészeti* munkatársaival közösen biztosították.

A konferencia előzményeként csütörtök délután az Országos Erdészeti Egyesület küldöttsége, az Erdélyi Helyi Csoport, kiegészülve a sepsiszentgyörgyi erdőmérnök hallgatók népes csoportjával a kálnoki temetőben megkoszorúzták *Bedő Albert* sírját.

Az első napon (péntek) két terepi program közül választhattak a résztvevők. A bátrabbak és edzettebbek az 1412 m magasan fekvő Ménesbérc tetőre vezető gyalogtúrán vettek részt, aminek során a túravezető, *Porzolt Levente*, a Zá-

goni Magánerdészeti vezetője bemutatta a környék erdőgazdálkodási adottságait.

A buszos túra a Rétyi Nyír természetvédelmi terület, illetve Bodzavám környékének bejárását tette lehetővé. Az élménydús nap előzékeny vacsorával és táborúzzal zárult. Az este során a mintegy 150 Kárpát-medencei magyar erdész által átütő erővel elénekelt himnuszok (erdész, magyar és székely) valószínűleg minden résztvevőben feledhetetlen nyomot hagytak.

Szombaton a házigazdák köszöntője után kezdetét vette a valóban Kárpát-medencei léptékű szakmai konferencia. Előzőként a XV. Erdészeti Világkongresszusról (Szöul, 2022) kaptunk ismertetést, ami világosan összefoglalta az erdőgaz-

dálkodás előtt álló globális kihívásokat. A szlovákiai, romániai és magyarországi szabályozásokat bemutató előadásokat a tolmácsolásnak köszönhetően minden résztvevő az anyanyelvén hallgathatta. Tanulságos felismerés volt, hogy a három ország erdőgazdálkodása nagyban hasonló nehézségekkel küzd, és hasonló feladatokat kell megoldania.

Ahogy mindenkor, most is szakmailag és lelkiileg feltöltődve búcsúztunk egymástól, már várva a 2024-es rendezvényt, aminek házigazdája a Parajdi Magánerdészeti lesz.

Szőke-Wittich Réka,

Kaszab Fruzsina, OEE

Fotó: **Sebestyén János,** VADEX Zrt.

Útfelújítás és vadgazdálkodás a Zalaerdő Zrt.-nél

2023. október 19-én, az OEE Szombathelyi, illetve Nagykanizsai Helyi Csoportjának szervezésében egynapos tanulmányúton vehettünk részt, melynek célja a több témakört felölelő tapasztalatcsere volt. A tanulmányút során Kiscsehi, Budafapuszta, illetve Szentpéterfölde településeket látogattuk meg, ahol az útépités, útkarbantartás, illetve vadgazdálkodás témakörökön túl számos kulturális és helytörténeti ismerettel is gazdagodhattunk.

A Tormafölde-Kiscsehi erdészeti feltáróút bemutatása

Jó hangulatú buszozás után érkezünk meg Szécsiszigetre, ahol a zalai kollégák már vártak ránk. A Letenyi Erdészet igazgatója, *Gyergyák Lajos* köszöntött minket, és ismertette a nap menetét. Elsőnek megtekintettük Szécsisziget templomát, melyről *Végi Csaba* plébános tartott egy rövid, de tartalmas előadást.

A római katolikus barokk templom megtekintését, körbejárását követően a közeli Kerka Vízialom Múzeumot vettük célba. A helyi idegenvezető érdekes előadást és bemutatót tartott, melyet nagy érdeklődéssel fogadott a hallgatóság. Röviden megismertük a malmok történelmét, működését, megtudtuk, kik voltak a molnárok, illetve a lisztkészítés rejtelmeibe is betekintést nyerhettünk. A kulturális és helytörténeti vonatkozásokat követően újra buszra szálltunk, és elindultunk a következő program helyszínére.

A Tormafölde-Kiscsehi közötti erdészeti feltáróúton haladtunk végig, melynek éppen most zajlik a felújítása. Elsőnek egy már elkészült szakaszon álltunk meg, ahonnan gyönyörű panoráma nyílt a Zalai-dombság környező területeire.

Itt a Zalaerdő Zrt. vezérigazgatója, *Rosta Gyula* köszöntött minket, majd *Gál Károly* vagyongazdálkodási osztályvezető mesélt az útfelújítás részleteiről. Továbbhaladva a második megállóhoz, láthattuk, hogy az aszfaltréteg alatt milyen az útalap, mely hideg remix eljárás-

sal készült, cement hozzáadásával. Erre kerül az emulziós zárás, majd a két réteg aszfalt (kötő- és kopóréteg) 7 cm vastagságban. Kiemelték, hogy az út élettartamának megőrzésében különösen fontos a megfelelő útpadka kialakítása, illetve a megfelelő vízelvezetés megvalósítása.

Következőnek a Budafai Arborétumba mentünk, ahol bemutatták az újonnan felújított Budafai Vadászházat, illetve a nemrég épült fogadóépületet. Elmesélték az építés és tervezés több érdekességét is, például hogy a vadászházban a fűtést falfűtéssel oldották meg.

Az ebéd után egy kicsit hosszabb buszút várt ránk. Átmentünk a Bánokszentgyörgyi Erdészet területére, azon belül is Szentpéterföldre, ahol a helyi művelődési házban üdvözölt minket Pálinkás Ákos erdészetigazgató.

Röviden ismertették velünk az erdészet vadgazdálkodással kapcsolatos te-

vékenységeit, tudnivalóit. Szó esett általánosan a helyi vadgazdálkodásról, kiemelt fontossággal a gímszarvasról. Felvázolták a lelövési tervek alakulását az évek során, illetve az idei év eddigi eredményeit. Bemutattak több gím trófeát és hullott agancsot is, melyekhez kapcsolódóan érdekes történeteket is hallhattunk.

Hosszabban esett még szó a vadföldművelésről, annak lehetőségeiről és módjairól is. Ehhez kapcsolódóan egy terepi bemutatót is tartottak az előadás után, ahol két vadföldet nézhettünk meg. Az első vadföldön szemescirkot termesztettek, míg a másodikban kukorica volt. Elmondták, hogy terveik szerint a következő években a felhasznált takarmány teljes mennyiségét maguk állítanák elő, ezzel jelentős költségeket spórolhatnak meg, illetve függetlenek lennének a beszállítóktól.

A nap zárásaként a művelődési házba visszaérve a jó hangulatban elköltött vacsora közben megvitattuk a látottakat, hallottakat. A baráti beszélgetést követően megköszöntük vendéglátóinknak az egész napos vendéglátást és a szakmai programokat, ahol hasznos ismeretekre tehetünk szert.

Minden résztvevő nevében szeretném megköszönni a tanulmányút megszervezését, lebonyolítását az OEE Szombathelyi, illetve Nagykanizsai Helyi csoportjának. Továbbá szeretném megköszönni a Szombathelyi Erdészeti Zrt. és a Zalaerdő Zrt. támogatását, aminek köszönhetően egy kellemes napot tölthettünk el, érdekes szakmai programok kíséretében.

Szöveg: **Tóth Szilárd,**

OEE Szombathelyi H. Cs.

Fotó: **Fűr Tamás, Tóth Szilárd**

Vadföldművelési terepi bemutató

Szeniorok tanulmányútja a Mátrában

Az OEE SZTTT kihelyezett rendezvényét 2023. szeptember 27-29-én tartotta az Egererdő Erdészeti Zrt. mátrai területén. A tanulmányúton felidéztek a korábbi mátrai vándorgyűlések történetét, bámulattal néztük a koncepciózus mátrafüredi Erdészeti Nyílt Nap eseményeit, érdeklődéssel hallgattuk az Egererdő vezetőinek a tájkoztatóját, és megcsodáltuk az Ásványok Háza, valamint a vadászati múzeum gazdag anyagát.

Csoportkép a Kékesen

A program inkább tanulmányútnak minősíthető, mivel éltes kollégáink – élvezve az aktív fiatalok vendégszereztetését – elsősorban szakmai programokon vettek részt.

A találkozó apropója többirányú volt. Egyrészt leköszönt vezetőnk *Schmotzer András* ezzel a programmal kívánta megkoronázni hosszú évek óta tartó elnöki tevékenységét. Röviden és velősen: ez igen jól sikerült.

A találkozó másik indoka a 20 éve rendezett OEE Vándorgyűlés, ennek a helyszíneit kerestük fel a tiszteletadás és megemlékezés jegyében. A kihelyezett ülést többször el kellett halasztani, mint sok más programot, elsősorban a koronavírus-járvány miatt. Volt idő tehát főszervezőnknek felkészülni az eseményre, amit egy mutatós kiadvány is fémjelez. Ebben részletes ismertetést találhatunk a korábbi mátrai vándorgyűlésekről, a kitüntettekről, a meglátogatott erdészetekről és sok más érdekességről, ami az általunk bejárt területen található.

Szeptember 27-én a gyöngyösi MÁV állomáson gyülekezett a csapat. Az Egererdő munkatársai vártak ránk. Az első pillanattól kezdve érezni lehetett a különleges tiszteletet és gondoskodást, amit az éltes, hajdanán harcos és aktív kollégák nagy hálával nyugtáztak.

A viszontlátás örömeinek percei után gépkocsira szálltunk. Itt kell megemlé-

tenem, hogy néhányunknak a korunkhoz illő UAZ „szekrényes” gépkocsi jutott, amit nagy örömmel fogadtunk. Ez a kocsi típus volt a csúcs-terepjáró hajdani munkánk során. Hogy mennyire megfelelő konstrukció volt, jelzi, hogy még ma is gyártják. Igaz, nem Japánban.

Első utunk a Galyatető alatti Rudolf-tanyára vezetett. Itt *Schmotzer András* számolt be a 2003-as (aminek fő szervezője volt) és a korábbi mátrai vándorgyűlésekről. Már csak azért is aktuális ez a téma, mivel a legutóbbi Vándorgyűlésen az Egererdő vehette át a jövő évi szervezést szimbolizáló vándorzászlót.

Ezután *Dobre-Kecsmár Csaba*, az Egererdő Zrt. vezérigazgatója köszöntötte a jelenlévőket, és rövid beszámolót tartott az erdőgazdaság működéséről. Majd a 2003-as vándorgyűlés dokumentációinak bemutatója következett, amit *Dudás Béla*, a Mátrafüredi Erdészet vezetője adott elő. Az ismertetőket és filmvetítést a Parádfürdői Erdészet által prezentált ebéd követte, köszönet *Somay Gergely* erdészetvezetőnek és munkatársainak. Az ebéd után anekdoták, régi emlékek repkedtek a levegőben, ebben a témában a szeniorok általában igen aktívak. 50–70 év szakmai múltról van mit beszélni.

A nap második programja a Kékes-tető meglátogatása volt a megemléke-

zés jegyében. Szó volt a kékesi szanatórium történetéről, a Vándorgyűlés szakmai programjáról, a Csonka-villáról. A vezérigazgató beszámolt az elfogadott Mátra Fejlesztési Stratégiáról, aminek megvalósulása pénz hiányában késik.

Ott tartózkodásunk során egyértelmű vélemény alakult ki arról, hogy hazánk legmagasabb pontja többet érdemelne. A kínai műanyagjáték-árrussal ékesített balkáni állapotok nem méltóak egy ilyen jeles helyszínhez.

Miközben a résztvevők megkoszorúzták az Eucharisztikus Kongresszus emlékére állított keresztet, *Kelemen Károly* erdész kolléga tárogatójának hangja töltötte be a teret. Az erdész himnusz és a magyar himnusz eléneklésével búcsúztunk el az ország tetejétől.

Buszozás, majd vacsora következett Gyöngyössolymoson, borkóstolóval egybekötve. A Lovász pincészetet létrehozó bányamérnök kollégák ízelítőt adtak a Dél-Mátra zamatos boraiból. Kóstoló, némi harapnivaló, majd séta a vasúthoz. Előtte a bányász himnusz eléneklésével búcsúztunk házigazdáinktól. Sötét este érkezünk meg vonatral szálláshelyünkre, a Szalajka-házhoz.

A második nap kiállítások látogatásával kezdődött. Miután beutaztunk Gyöngyösre, a főtéren álltunk meg. A Mátra Honvéd Kaszinó gyönyörű (sajnos eléggé lerobbant) szecessziós épületében találkoztunk *Jakkal Mihály* kollégánkkal, aki jelenleg az ország legidősebb fafaragó művésze. Elbeszélése alapján hosszú és változatos életútról kaptunk képet, talán ennek és aktivitásának köszönhető, hogy a hímzés művészetében jeleskedő feleségével együtt jó erőnek örvendenek a 90. életévükön túl. Akit érdekel, az interneten bőven találja róla cikkeket és képeket. Fafaragványai elsősorban erdészeti és vadászati témájúak, de látható volt néhány korai festménye is. Jó egészséget kívánva nekik búcsúztunk el tőlük.

Ismét buszra szállva indult a csapat Gyöngyösoroszi-Károlytáró felé. Károlytárón és vidékén már az 1700-as évek óta színesfémhányászat folyt, főleg a puha fémek telérei rejtőznek a föld alatt. *Dudás Béla* erdészetvezető kollégánk érdekes előadást tartott magáról a bányászatról és a most folyó reaktivációs munkákról.

Szeniorok az Ásványok Háza előtt

Elmondta, hogy igen kiterjedt járatrendszer van a lábunk alatt. Azért, hogy a bányából kifolyó és nehézfémekkel szennyezett víz ne terhelje a környezetet, a munka arra irányul, hogy a víz kifolyását tömedékeléssel akadályozzák meg. Ehhez eröművi pernyét alkalmaznak. Nagy munka, sok pénz, de a környezet védelme mindennél fontosabb.

A táró közelében található az ország legnagyobb ásványgyűjteménye. A hajdani akkumulátorbontó épületében (lakossági tiltakozásra szüntették meg) van az Ásványok Háza. Ez egy egyedülálló magángyűjtemény, csaknem 4000 ásványt szemlélhet meg a látogató. A 600 négyzetméteren elhelyezkedő állandó kiállítás mellett interaktív játékokkal, tematikus kiállításokkal, több mint 750 darabos mátrai gyűjteménnyel, a gyöngyösorosi ércbányából származó kincsekkel, illetve bányászati és geológiai emlékekkel várják a látogatókat. A hatalmas termet betölti a sok, nemegyszer igen nagy méretű ásvány csillogása. Aki kutatómunkát szeretne végezni, vagy több információra kíváncsi, az ásványtár alkalmazottai szívesen állnak rendelkezésére. A látvány röviden szólva lenyűgöző.

Az ásványok csillogásától káprázó szemmel ismét buszra szálltunk, hogy elutazzunk Mátrafüredre, az Északi Agrárképzési Centrum Mátra Erdészeti Technikum Szakképző Iskola és Kollégiumba.

Az iskola igazgatója, *Karnis Pálné* fogadott minket nagy szeretettel. Az első programpont az Egererdő Zrt. által szervezett Erdészeti Nyílt Nap állomáshelyeinek megtekintése volt. Minden év szeptemberének utolsó csütörtökén tartják a szakiskola kertjében ezt az igen vonzó és értékes rendezvényt. Vezetőnk, *Vigh Ilona*, az Egererdő Zrt. közönségkapcsos-

latokért felelős munkatársa elmondta, hogy a főleg kisiskolások a különféle tematikus állomáshelyeken ismerkedhetnek meg az erdő élővilágával, az erdei munkával, sőt még az erdőtüzek megelőzésének témájával is. Az iskola kertjében nagyon sok gyerek nyüzsgött lelkes tanító nénik vezetésével, ahol erdész kollégák mutatták be a látóivalókat. Igazgató asszony ezután ismertetőt tartott az iskoláról, diákjairól és tanáiról.

Ami megragadta a figyelmet, az a nevelés mikéntje. Fő szempont, hogy a gyerek jól érezze magát. Életük legkritikusabb, kamaszkori szakaszát élik meg itt. A diákok tisztességesek, szorgalmasak, és az iskola célja, hogy tanulmányi idejük alatt magukba szívják az erdész szakma szellemiségét. A különféle tanulmányi versenyeken jól szerepelnek, és az iskola előkelő helyen áll a hasonló intézmények rangsorában. Jó volt találkozni az erőtől duzzadó, segítőkész és barátsággal köszönő fiatalokkal. Schmotzer András megköszönte igazgató asszonynak az ismertetőjét, majd a csapat felkerek-

edett, és *Szuromi Lászlóval* együtt, aki a Mátrafüredi Helyi Csoport képviselője, megkoszorúzta a hajdani vándorgyűlés emléktábláját.

Az elfogyasztott menzai ebéd után a csapat kiballagott a Mátravasút megállójához, hogy még világosan megérkezzen a szálláshelyére. A Szalajka-ház a Galyatető alatt, a Mátravasút végállomásánál található. Aki nyugalomra vágyik, ide jöjjön. A hegyek karéjában kis rét, csobogó patakkal. Nem is kell több egy magunkfajta nyugdíjasnak a pihe-néshez.

Elérkezett a harmadik és egyben utolsó nap. Az utazás kapta a főszerepet. A Mátravasút felújított pályáján frissen renovált szerelvényen bezakatoltunk Gyöngyösre. A végső cél a hatvani Grassalkovich-kastélyban lévő vadászati kiállítás megtekintése volt. A vasúti csatlakozások és várakozások miatt az út kicsit hosszúra sikerült, de végül is a szenior csapat megkapta, amire számított. Színvonalas kiállítás szép környezetben. A szakmai program lezárultával mindenki megkereste az alkalmas közlekedési eszközt, és elindult haza.

Ezúton is szeretnénk külön is megköszönni az Egererdő Zrt. vezérigazgatójának, Dobre-Kecsmár Csabának a támogatását, Dudás Béla, Somay Gergő és Nagy Zsolt erdészvezetők és munkatársaik közreműködését, Simon Péternek és Reményfy Ritának a szeretetteljes gondoskodását. Megköszönjük Karnis Pálnének, a Mátrafüredi Szakiskola igazgatóasszonyának és munkatársainak a vendégszeretetét, Schmotzer András és Szuromi László tagtársainknak a jó szervezést és a színvonalas programokat.

Gerely Ferenc, OEE SZTT

Fotó: **Mohai Elek**

A mátrafüredi Erdészeti Nyílt Nap állomásánál

Egy tanár-diák beszélgetés emlékére...

Archív interjúrésztlet dr. Somkuti Elemér professzorral – 1978

Ebben az évben ünnepelhetjük születése 100. évfordulóját Somkuti Elemér professzornak, akinek szakmai munkásságáról, életútjáról az októberi lapszámban jelent meg emlékező, összefoglaló cikkanyag. Egy 100 éves évforduló jó alkalom arra, hogy nagyobb figyelmet szenteljünk olyan embertársainknak, akik már nincsen közöttünk, és akik szakmánknak erkölcsi, pedagógiai és tudományos szempontból is meghatározó személyiségei voltak. Mielőtt 1978-ban átvettem a diplomámat, tiszteletem jeleként készítettem vele egy interjút (magnófelvételt), mely tartalmának épen megmaradt részét (sajnos a felvétel megsérült) most közkinccsé teszem. Remélem, hogy őszinte gondolatai, melyek közül sok ma is aktuális, volt tanítványai és pályatársai számára a professzor úr visszafogott, nehezen megnyíló, ennek ellenére sokszínű személyiségét tágabb megvilágításba helyezik.

Tisztelettel köszöntöm dr. Somkuti Elemér professzor urat, az Üzemgazdaságtani Tanszék vezetőjét, és kérem, legyen kedves életéről, pályafutásáról néhány gondolatot megosztani velünk. Tehát Professzor úr, milyen indítékok késztették Önt arra, hogy az egyetem hallgatója legyen?

Mindenekelőtt szeretném megköszönni a figyelmet, és azt, hogy a jövő számára néhány gondolatot elmondhatok.

Kezdjük talán azzal, hogy az évszázad első harmadában, 1923-ban születtem, és most, amikor beszélgetünk, az utolsó harmadában vagyunk. Előttünk egy olyan időszak áll, ami minőségileg és mennyiségileg is sok újat hoz, sok problémát vet föl, gondolkodásunkban, érzésvilágunkban, emberi magatartásunkban új vonásokat juttat érvényre.

Bizonyos értelemben mindazokat a fiatal emberek számára fontos, lényeges, koncepciózus problémákat, amelyek az én fiatalságom időszakában érvényesek voltak, megkérdőjelezi, hiszen számos olyan kérdés és probléma, ami a fiatalságom idején lényeges volt, ma már csak mint történelmi érdekesség jöhet számba.

Ezért többet kell mondanom arról, hogy mi indított erre az egyetemre, mint amit egy ma ide bekerült hallgató elmondhatna a maga életéről.

Kezdeném azzal, hogy első lényeges, az életemet befolyásoló és az egyetemi pályafutásomat is megalapozó lehetőség se személyemnek, se családomnak, se közvetlen környezetemnek nem volt köszönhető.

Hanem inkább azoknak a háborús és ezzel kapcsolatos politikai eseményeknek, amelyek az akkori Magyarország határait a müncheni szerződés következtében bővítve, több erdőmérnök

szükséglettel fémjelezték az akkori időszakot.

Így nyílt lehetőség arra, hogy ún. szegény sorsú hallgatóként többen beiratkozhasanak az egyetemre. Ezek sorában voltam én is. 150-en iratkozhatunk be az akkori József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Erdőmérnöki Karára ide Sopronba, 1941-ben.

Az alapvonása ennek a lehetőségnek számomra az volt, hogy kiemelkedjek azokból a nehéz és megalázó életkörülményekből, amikben általában a szegény sorsúak szülei az életüket végiggürcölték, abból a tudatosan tudatlan állapotban tartott helyzetből, ami minden fogékonyabb fiatalat ösztönzött arra, hogy megismerje a világot, megismerje a problémákat, megismerje az ok mellett az okozatot, tehát hogy művelődjek.

Hogy az erdőmérnöki pálya szépségei és az ezzel kapcsolatos mérnöki teendők lehetőségei csak később tudatosultak bennem, az fakad a származásomból, azokból a körülményekből, ahogyan én egyetemi tanulmányaimat elkezdhettem.

Valahogy úgy lehetne megfogalmazni, hogy az egyetemi évek, melyeket itt töltöttünk, azok lényegében egy megkapaszkodásnak, egy mindenképpen igazunkat, tudásunkat, emberi mivoltunkat igazolni szándékozó erőfeszítésnek voltak a jelei, semmint egy a szakmát szerető, a szakma problémáit ismerő, az erdőért különlegesen lelkesedő ember általi teljesülésének.

Nem voltam egyedül, voltunk kb. 80-an ilyenek, akik ezekben az években egyre tudatosabban fordultunk a szakmai problémák mellett olyan társadalmi és politikai kérdések felé is, amelyek a II. világháború éveitől kezdve inkább általános problémaként jelent-

keztek népünk, társadalmunk minden rétege előtt.

Ez oka részben annak, hogy csak később, akkor, amikor a II. vh. befejeződését követően új társadalom építésére kerülhetett sor, csak akkor jutottunk abba a helyzetbe, hogy szakmai problémáink területére koncentrálnak a figyelmet, és ezen a területen próbáljuk mindazt a hiányt pótolni, amit ezen a téren, a tanulmányi évek ideje alatt nem volt módunkban kellő mélységben el-sajátítani.

Röviden tehát Sopronba érkezésemnek, erdőmérnökké válásomnak kiváltó okai, ellentétben esetleg sok más itt tanító professzortársammal szemben, nem a szakmai ismeretek, hanem a művelt emberré válás igénye volt. Azaz egy olyan társadalmi ösztöné, ami röviden úgy fogalmazható meg, hogy mindazt, amit apámnak, ill. szüleimnek nem volt módjában elérni, mindazt a keserűséget, ami az ő életük, sorsuk osztályrészül jutott, mindazt megváltoztatni, az embereknek megbecsült és igazságos életkörülményeket teremteni.

Mindezek után szeretném megkérdezni professzor urat, hogy az élete a továbbiakban, az egyetem elvégzése után hogyan alakult?

Röviden kezdeném azzal, hogy Sopron 1945. ápr. 1-jén szabadult föl. Én több más hallgatótársammal együtt a városban tartózkodtam. Tanulmányainkat februárban befejeztük, az abszolutóriumot megszereztük, azonban a végső szigorlatoknak, valamint valamennyi vizsgának eredményes letételére már módunk nem nyílt.

Tekintve, hogy szüleinktől távol, anyagi lehetőségekkel nem rendelkezve éltünk, szükségessé vált, hogy ki-kihazatérjen, és valamilyen munkalehetőséget kerítve összeszedje magát azért, hogy tanulmányait befejezve, majd elhelyezkedve a mérnöki diploma megszerzéséhez foghasson.

Az én sorsom úgy alakult, hogy 1945. április végén, 6 társammal együtt ekhós szekérrel, egy lesántult katonalónak a többbhetes föltáplálása, rendbe hozása után elindultunk keletnek sok-sok menekülttel együtt.

Kikötöttem Miskolcon, ott, ahol szüleim laktak. Elhelyezkedtem június 1-jével a Borsod Megyei Földhivatal Műsza-

ki Osztályán szigorló erdőmérnökként, mint az osztály helyettes vezetője. Ott dolgoztam kb. másfél éven át, amikor is a jó forint megteremtését követően néhány hónappal visszatértem Sopronba.

Tanulmányaimat 1949 áprilisával fejeztem be, és szereztam meg a mérnöki oklevelet. Időközben részt vettem az ifjúsági mozgalomban, a NÉKOSZ Kollégium titkáráként dolgoztam, és szerveztük a szocialista Magyarország ifjúsági mozgalmait. Részt vettem olyan politikai továbbképző tanfolyamokon is, amelyek során megismerkedtünk a marxizmus-leninizmus elméleti alapjaival, vitattuk és megismertük a kommunista világnézet legfontosabb kérdéseit, részt vettünk az iskolák államosításával kapcsolatos politikai harcokban és egyébekben.

Talán én vagyok Magyarországon az egyetlen erdőmérnök, aki a diploma megszerzését követően erdész kerületvezetőként kapott alkalmazást, mégpedig Szolnok megyében. Az annak idején érvényesülő politikai áramlatok közötti ellentétek, a különböző eszmei és egyéb irányzatok közötti harc, sok olyan érdekes és számomra példátlanul tanulságos lehetőséget teremtett, mint pl. azt, hogy a kaszállással kezdhettem el az erdőmérnöki tevékenységet.

Pusztató nevű kis tanyasi épületben kaptam szállást, fűzfából font ágy állt rendelkezésemre, ahol pihenhettem. Reggelente a hátamon ennek a fűzfaonatnak minden kis hajlata megtalálható volt. Kiláttam az utcára, mert a fal megrepedt. Ennek ellenére csemetekertet létesítettem, gőzeke-szántást végeztem, tölgymakkot gyűjtöttem. Falopással kapcsolatos razziaikat tartottam az embereimmel, fatolvajokat fogtam el. Tököt, kukoricát, napraforgómagot részes terményként begyűjtöttem az erdőgazdaság részére, és így tovább. Később 1950-től 1952 végéig Miskolcon erdőrendezőként dolgoztam.

Így kezdődött a szakmai életem, majd ezt követően a Szovjetunióba kerültem 3 éves aspirantúrára, ahol 1955 végén sikeres kandidátusi vizsgát tettem, diplomámat megvédtem az „Erdőfenyő növekedésének és fejlődésének néhány kérdése” témában.

Témavezető professzorom Nyeszterov Valentin Grigorjevics akadémikus, világhírű tudós volt. Amikor panaszkodtam neki, hogy nagyon kevés alkalom nyílik találkozni vele, ugyanis sok kérdésem volna, mert több variációban dolgoztam fel az egyes feladatokra vonatkozó elképzeléseimet, akkor közölte velem, hogy neki viszont elvi

szempontból van egy komoly elképzelése.

Ő úgy véli, hogy a tudósképzésnek a leghasznosabb módszere az, ha a delikvenst vízbe dobják, ha megtanul úszni, kijut a partra, abból ember lesz, ha megfullad, nem kár érte. Ennek ellenére elvégeztem a szükséges tanulmányokat, jóllehet kikerülésemkor egyetlen szót sem tudtam oroszul. Az orosz betűket sem tudtam leírni, de egy fél év múlva már viszonylag folyékonyan beszéltem a nyelvet.

Hazakerülve 1956 februárjától az ERTI igazgatóhelyettesi pozícióját töltöttem be egy éven át, utána pedig a KGST Nemzetközi Állandó Bizottságának Fa- és Cellulózipari Állandó Bizottságának nemzetközi titkáráként tevékenykedtem 1958 őszéig.

Ezt követően Sopronba kerültem az Üzemtani Tanszékre. 1966-ban Budapesten a Faipari Kutatóintézet igazgatói teendőinek ellátására kértek fel. Innét újból Moszkvába vitt az utam, 6 éven át a KGST titkárságán faipari kérdések szakértőjeként tevékenykedtem.

Ismét hazatérve 1975-től másfél éven át a Faipari Kutatóintézet tudományos műszaki tanácsadójaként dolgoztam. Ezt követően pedig ismét a jelenlegi helyemre, az Üzemtani Tanszék vezetőjeként, egyetemi tanárként Sopronba kerültem.

Aki végigtekinti azt az életutat, amit bejártam, az láthatja, hogy van benne kifejezetten olyan szakmai tevékenység, ami az erdővel közvetlen összefüggést mutat.

Vannak azonban benne olyan ismeretszerzési lehetőségek, amelyek egyrészt az erdőgazdálkodás, másrészt a faipari feldolgozás területeit érintően jelentősek, vannak olyanok, amelyek a nemzetközi kapcsolatok, kifejezetten nagyobb távlatokat mutató nemzetközi együttműködési kérdéseket érintenek, és végül olyan, 10 év alatt megszerzett tapasztalatokkal is rendelkezem, amik oktatási, nevelési és szakemberképzési problémákra irányulnak.

Tisztelt Professzor úr, az Üzemtani Tanszék vezetőjeként miben látja a gazdaságtan forradalmi szerepét az erdőgazdálkodásunkban?

Mindenekelőtt szeretném megemlíteni, hogy mind az ágazati, mind a vállalati gazdaságtan egy viszonylag új, tehát rövid időszakra, azaz kevés múltra visszatekintő tudományág.

Ebben a vonatkozásban a két világháború között, ill. akkor, amikor mi egyetemi hallgatók voltunk, még ko-

rántsem oktattak olyan mélységben és értelemben erdészeti gazdaságtani ismereteket, mint amit a jelenlegi oklevelet szerzett erdőmérnökeink kapnak.

Ez fakad abból a társadalmi átalakulásból, amin hazánk is keresztülment, nevezetesen, hogy ma szocializmust építünk, szocialista ország Magyarországon. Ebben az országban, mint ahogy valamennyi szocialista ország esetében is, kifejlődtek, megerősödtek azok a vállalati és ágazati gazdaságtani ismeretek, amelyek nélkül ma már a gazdálkodást elképzelni sem lehet.

A politikai gazdaságtan a társadalmi és gazdasági törvények ismeretén túl azokat az összefüggéseket keresi, amelyek révén a nagy társadalmi átalakulás különböző tényezői konkretizálhatók, mérhetőek, elemezhetőek, és amelyek ismeretében maga a nagy társadalmi folyamat, mint ahogy egy ország élete, irányítható.

Az ágazati és a vállalati gazdaságtan feladata tehát az, hogy ebben a törvényszerű folyamatban megkeresse azokat a speciális vonásokat, amelyek egy-egy ágazat területén e törvények megjelenési formáját, érvényesülésének módját mutatják, és felhasználja ezeket az ágazat fejlesztésének optimális irányítására, ill. vitelére.

Az erdészeti és fafeldolgozási ágazat tekintetében elmondható, hogy a mi generációnk, tehát azok, akik a 20-as évek és a 30-as évek elején születtek, nemcsak szemtanúi voltak az ország életében egy óriási társadalmi átalakulás kezdetének, hanem ránk hárult az a feladat is, hogy ennek az ágazati, ill. vállalati gazdaságtannak ágazaton belüli érvényesüléséhez, érvényesítéséhez szükséges feltételeket megteremtjük.

Ily módon minden különösebb büszkeség nélkül elmondható, hogy mindazok az eredmények, amelyek az ágazati és vállalati gazdaságtannak az erdőmérnökképzésben való megjelenésével, megerősödésével, sőt ma már egyik alapvető szükségességével függnek össze, az elmúlt 15–20 év munkájának eredményeként jelentkeztek.

Ezek után szeretném megkérdezni Professzor úrtól, miként látja erdőgazdálkodásunk jelenét és jövőjét?

Nem könnyű kérdés, legyen szabad egy hasonlattal kezdenem. Képzelnék magunk elé egy téli tájat: befagyott, jéggel borított folyó felszíne, sík, könnyen bejárható mozdulatlan táj.

Most képzeljük magunk elé a tavaszt: egyik hírnöke, hogy megindul a jégzajlás. A korábban mozdulatlan,

nyugalmas táj képe roppant mértékben megváltozik. Szabálytalanul, semmiféle törvényszerűséget nem ismerve jégtáblák torlódnak össze, töredeznek apró darabokra, és megindul egy nagy, erős áradat, ami végül is a folyó vizében, annak zúgásában mutatja nekünk, hogy mégis győzött a tavasz.

Ha most az erdőgazdálkodás jelenét kellene valamilyen formában jellemeznem, akkor valahogy ehhez a hasonlathoz kapcsolódva azt kellene mondanom, hogy a múlt, akár évszázadunk, akár eddigi múltját tekintve is, a mi ágazatunkban sokkal inkább hasonlított egy befagyott, egy megmerevedett, egy olyan jégfelülethez, ahol itt-ott-amott találtunk halászokat, akik kis csákányukkal betörve a jéget, halászgattak.

Gondolok itt azokra a kutatókra, tudósokra, akik nem félve a rideg kör-

nyezettől, nem félve a megfázás, a megpróbáltatás, a megbetegedés veszélyétől, nem félve attól, hogy esetleg ki-nevetik őket, ebben a téli tájban keresték a kibontakozást, keresték a vizet, tehát az utat. Ez volt talán a múlt.

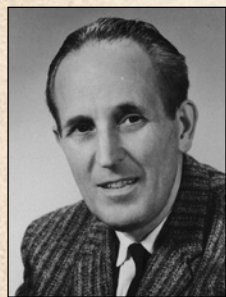
A jelenünk inkább a jégzajlás időszaka, semmint a főlzabadult tavaszhoz az időszaka, de a folyam útját már semmi sem akadályozza.

Az erdőgazdálkodás, a fafeldolgozás átalakulása a társadalmi-fagazdasági fejlődés üteme miatt hihetetlen módon felgyorsult. Ezt illusztrálni lehetne pl. a világ lélekszámának növekedési ütemével, a középkorban 600 év kellett ahhoz, hogy a lakosság lélekszáma megkétszereződjön, ma 50 év, tehát egy emberöltő sem szükséges hozzá. A fejlődést mutatja az is, hogy nem oly régen szabadultak fel az utolsó gyarmati államok.

Ágazatunkban sem képzelhetők el ma már azok a régi, kerteszkedő módszerek, amelyekkel mi az erdőgazdálkodás jövőjét valamikor álmodtuk. Nincs munkaerő, a gép szükségszerűen átveszi a munkáskézről a feladatokat. Mindez azonban merőben új szervezési, irányítási és ellenőrzési gyakorlatot jelent.

Vállalatainknak, szemben a korábbiakkal, amelyek kifejezetten csak termelési feladatokkal voltak megbízva, ma már teljes körű tevékenységet kell ellátniuk, tehát vállalati politikát kell kidolgozniuk, vállalati fejlesztési koncepciókat kell kialakítaniuk, és saját bevételeikből kell a ráfordításait fedezniük. (...)

Lejegyezte és közreadja:
Dr. Führer Ernő

Jablanczy Sándor születésének 115. évfordulójára

Jablanczy Sándor 1908. december 1-én született a felvidéki Ipolyságon. Szülei Jablanczy Sándor és Forster Ilona voltak.

Középiskolai tanulmányait (1918–1926) szintén Ipolyságon végezte, majd a trianoni békeszerződés után létrejött Csehszlovákia fővárosában, Prágában, a Műszaki Egyetem Erdőmérnöki Karán szerzett diplomát 1931-ben.

Már tanulmányai során érdeklődést mutatott a jogtudomány iránt, ezért erdészeti tanulmányai után, 1931–1932-ben, a Károly Egyetemen jogi tanulmányokat is folytatott. Ezt követően az első bécsi döntésig a Felvidéken, magántulajdonú erdőgazdálkodóknál erdőtervezési feladatokat látott el, és erdőgazdálkodási munkákban vett részt.

A kötelező sorkatonai szolgálatának letöltését követően, amelynek során kiképezték tartalékos gyalogsági tisztnek, 1936-ban, Pozsonyban jelentkezett az erdőgazdálkodási és erdőtervezési államvizgára.

A volt magyar területek visszacsatolása után először Balasgyarmaton dolgozott mint erdőfelügyelő, majd átkerült Busztyaházára, ahol az erdőgazdálkodás gyakorlati feladatainak ellátására kapott megbízást.

A második világháború viharos éveiben, 1942–1944 között, a Királymezei Erdészet erdőgondnoki beosztásában dolgozott.

A világháború befejezésétől 1948-ig Karád (Somogy vármegye) államosított erdőbirtok irányítójaként tevékenykedett, majd előbb az Esztergomi Erdészeti Szakiskola tanára, később igazgatója lett.

Széleskörű gyakorlati és elméleti ismeretei miatt megbízták a Földművelésügyi Minisztérium Erdészeti Főosztályának vezetésével, ezt követően az Erdőközpont Tervosztály vezetőjének (1949), majd pedig helyettes vezetőjének (1950) nevezték ki.

Dr. Magyar Pál távozása után, 1951-ben, átvette az Agrártudományi Egyetem Erdőmérnöki Kar Erdőművelési Tanszékének vezetését. Bár az erdészeti szaknyelvet Prágában tanulta, hallgatói szerint ezt előadásain sohasem lehetett érezni.

A tudományos és oktatási munkát mindig is a szíven viselő Jablanczy 1954-ben, erdőművelési témakörben kandidátusi fokozatot szerzett a Magyar Tudományos Akadémián. A kandidátusi értekezésének címe: *A száralóerdő jelentősége Magyarországon*. Az opponensek: *Roth Gyula* és *Haracsi Lajos* professzorok voltak.

Az 1956-os forradalom után ő is, mint oly sok kollégája és tanítványa, külföldre, Kanadába távozott, ahol 1961-ig a Soproni Divízió hallgatóinak az erdőművelés tudományát oktatta. A Brit Kolumbia Egyetemen (University of British Columbia) posztdoktori tanulmányokat folytatott 1958–1960 között, majd 1964-ben ugyanitt PhD fokozatot szerzett.

A Soproni Divízió megszűnése után a Maritime Forest Research Laboratory of the Canadian Forest Service-nél dolgozott mint kutató.

Nyugdíjba vonulása után 1974–1979 között New Brunswick és Nova Scotia tartományok területén lévő, az őslakosok földjeinek, a farm- és koronaföldek ipari társaságok részére történő bérbeadásával kapcsolatos megbízási, illetve erdészek és erdőbirokások részére szaktanácsadási feladatokat vállalt el.

Ars poeticáját talán a legjobban a *Sustainable silviculture: redefining fundamental issues* című tanulmányában (*The Trumpeter, Journal of Ecosophy* Vol. 6. No.2., 1989.) az alábbi mondat foglalja össze: „Az erdőművelés értelemeszerűen magában foglalja az erdők kezelésében a fenntarthatóság lényegét is.” Dr. Jablanczy Sándor 1999. március 8-án hunyt el Vancouverben.

Dr. habil. Frank Norbert

Amikor a fafaj és a választék néhány óra alatt megváltozott...

Karácsonyfás időszak végén, az utolsó napok egyikén történt, legalább 50 évvel ezelőtt. A karácsonyfakertekben már befejeződött a munka. Késő délután az íróasztalom mellett ültem, az iratokat rendeztem. Szürkület előtt belépett az egyik munkatársam, és megkért, jöjjen ki az udvarra, és nézzem meg az ott lévő rakományt. Többen körülálltak egy ZIL tehergépkocsit, amelyen egy családi ház tetőzetének teljes faanyagát volt szépen felrakva és lekötözve.

Azonnal feladták a kérdést, milyen fából van a rakomány. Rávágtam, hogy délelőtt az erdei úton találkoztam ezzel a tehergépkocsival, hatméteres feketefenyő rönkök voltak rajta, és már fordultam is vissza.

Nem engedték, jöjjen ki, és nézzem meg újra, mert ezt a fafajt senki sem ismerte fel. Kíváncsian várták, mit fogok mondani. Minden szem rám meredt, éreztem, hogy most nekem vizsgáznom kell az „élet színpadán”.

Azt mondták, az délelőtt volt, de most milyen fa a rakomány. Amikor az erdei úton találkoztam a tehergépkocsival, és láttam a hatméteres feketefenyő törzseket, azt gondoltam, hogy megint megmozdult a meddőhányó a bányában, és ezzel fogják megtámasztani. Bizonyára azonnal kérhették a bányászok a fát azután, hogy kijöttem az irodából, mert nekem kellett volna intézkedni. Még szerencsém is volt, gondoltam, mert a munkatársaim helyettem már el is intézték. Majd megköszönöm, ha beérek, de megfeledeztem erről.

Ránéztem a rakományra, és elnevettem magam, felkiáltok: ilyet már láttam egyszer életemben. Mindenki sürgetett,

ki velem, milyen fa, ne húzd az időt! Hát ez bizony nem erdei fenyő, vagy ahogy a faiparban nevezik „borovi” fenyő, sem nem feketefenyő, hanem frissen vágott és ezért nagyon szép piros színű, remek vörösfenyőből készült tetőszerkezet faanyaga. Hatalmas tapsot kaptam. Az egyik idősebb erdész megjegyezte, azt hittük, hogy még közösen sem tudjuk a fafajt felismerni, de most megvan, vörösfenyő.

Megköszöntem a tapsot. Csak zárójelben jegyzem meg, hogy sokszor kértek a fűrészüzemek „kölcson” a fűrészáruk átvételéhez, mert volt türelmem hozzá, és szívesen gyönyörködtem a szép fűrészárukban, nemcsak az élő fák érdekeltek. Tudták azt is, hogy fagyűjteményt csinállok, és faragni is szoktam.

Megkértek, hogy meséljek a vörösfenyős tapasztalataimról. Nem csoda, hogy nem ismerték fel a vörösfenyő fűrészárut, mert alig találkoztak velem.

A hatvanas évek elején, a TSZ-ek szervezésekor a falvak szőlőskertjeit erdővel betelepítették, nagyrészt fenyővel ültették be, amelyekbe ritka hálózatba vörösfenyőt elegyítettek. Ezek a vörösfenyők akkor 10-15 évesek lehet-

tek, így fűrészáru még nem készülhetett belőlük. Annak a néhány, házak köré ültetett, rendszerint földig ágas, öregebb vörösfenyőnek a faanyaga fűrészárunak nemigen volt alkalmas.

E kis kitérő után folytattam: először szép vörösfenyő faanyaggal gimnazista koromban találkoztam Pécsen, amikor egyszer édesanyám virággal leküldött a temetőbe. Útközben, a börgyár előtt egy Robur tehergépkocsit láttam, rajta teljesen új, vörösfenyő bőrcserző hordó-dongákkal. Azoknak is ilyen szép, mással össze nem téveszthető színük volt. Az is jellemző a vörösfenyőre, hogy a felfűrészelés és a megmunkálás után a jellegzetes élénk színe száradáskor hamar elhalványul. Abban az időben a jó termőhelyről származó vörösfenyő törzseket a bányák hozták be. Innen szereztek be azok az üzemek, amelyek ezen drága, nemes faanyag használatát nem nélkülözheték.

Ennyit mondhattam a vörösfenyőről, de a fafaj után a másik kérdésére, hogyan tudom-e, kié lesz ez a karácsonyi ajándéknak beillő rakomány, nem tudtam válaszolni. Ránéztem a munkatársamra, aki kihívott. Elmondta, hogy pártiskolába jár, és az egyik kedves tanára, aki építkezik, megkérte, hogy segítse hozzá a tető faanyagához. Feketefenyőből nem érdemes tetőt csinálni, mert az nem tartós. Megbeszéltem a bányával, kicserélik a fatelepen a feketefenyő faanyagot vörösfenyőre. Itt az erdészetenél a nagymúltú, híres „Herkules” keretfűrészünkön vágják fel, és itt fizette be a feketefenyőt és a bérfűrészelést. Ezt magamnak sohase tettem volna, mondta, de a tanár kérésére szívesen elintéztém.

Ezután a munkatársam mindenkit meghívott egy szarvasbika-belsőségéből készült vacsorára...

A vörösfenyővel kapcsolatban azzal zárom a soraimat, hogy nemcsak a frissen vágott faanyag színe szép, hanem a virága is. A felálló termős tobozvirágzata élénkpiros színű. A fenyők között a legszebb és a legnagyobb. Mivel a koronában található, elkerüli az emberek figyelmét. Csak akkor veszik észre, ha külön felhívják rá a figyelmet.

Dr. Tóth Aladár, főerdőmester

Illusztráció: **Fulvio Spada/Wikipedia**

**Tagdíj-
befizetési
felhívás!**

Tagdíj tájékoztató!

Az Országos Erdészeti Egyesület küldöttgyűlése a következőkben állapította meg a 2024. évi tagdíjakat:

Tagdíj-kategória	Éves tagdíj, 2024.
Nyugdíjas, Tanuló, Határon túli, Egyéb kedvezmény	5 500 Ft
Aktív dolgozó	14 500 Ft

A tagdíj igény esetén két részletben fizethető.

Az első részlet fizetésének határideje: 2024. február 1. (egész éves, vagy első féléves, 6 havi tagdíj).

A második részlet fizetésének határideje: 2024. június 12. (második féléves, 6 havi tagdíj).

1. Tagdíját kérjük az Országos Erdészeti Egyesület K&H Banknál vezetett **10200830-32310126-00000000** számú bankszámlájára átutalni.
A banki befizetés közlemény rovatában kérjük a következő, a befizető egyértelmű azonosítása érdekében szükséges adatokra hivatkozni: **[NEVE], [TAGSÁGI KÁRTYA SZÁM] és [LAKCÍM]**.
2. Kérjük, postai csekket csak abban az egyedi esetben igényeljen az OEE Titkárságtól, amennyiben nincs lehetősége banki átutalásra!
3. Csoportos tagdíjbefizetés csak a helyi csoport titkáraival egyeztetve és közreműködésével történhet. A helyi csoport titkárok a tagnyilvántartásban rögzítik a befizető tagok nevét, és a befizetett tagdíj összegét, majd átutalással küldik be az összegyűjtött tagdíjakat.

A tagsági kártyák érvényesítése az Erdészeti Lapok márciusi lapszámában kiküldésre kerülő matricával történik, az előző évi matricák február 29-ig érvényesítik a tagkártyákat.

Tisztelettel kérem a tagdíjfizetéssel kapcsolatos határidő betartását!

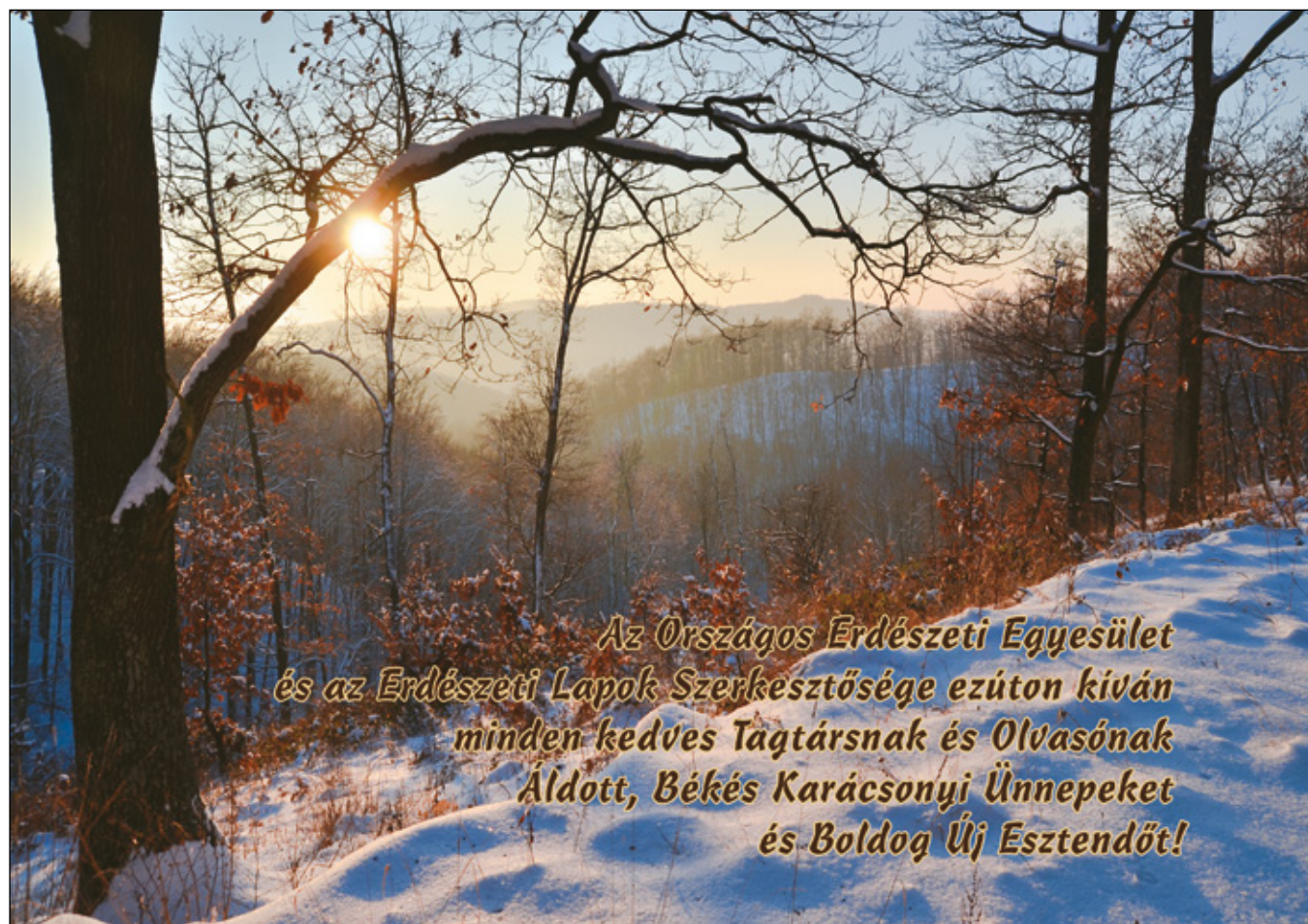
Minden Tagtársunknak áldott karácsonyt és boldog új évet kívánok!

Budapest, 2023. december 14.

Elmer Tamás főtítkár

**A tagdíj
befizetésének
határideje:
2024. február 1.
(csütörtök)**

*Az Országos Erdészeti Egyesület
és az Erdészeti Lapok Szerkesztősége ezúton kíván
minden kedves Tagtársnak és Olvasónak
Áldott, Békés Karácsonyi Ünnepeket
és Boldog Új Esztendőt!*

MINDIG SZÁMÍTHAT RÁ
—
STIHL » ÉS KÉSZ
—

STIHL